

Številka 3 | NOVEMBER 2022

SeMa@For

SEKCIJA ZA MLADINSKO KNJIŽNIČARSTVO

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

BRALNI NAHRBTNIK

PIKINA BRALNA ZNAČKA

SEMAFORJEV UTRIP
POVZETKI REFERATOV

KNJIŽNI ZAKLADI MALEGA LOVRA

BILKA

PRAVLJICE Z JOGO

PREVOD SMERNIC IFLA

PROMOCIJA SLOVENSKE KNJIGE IN KNJIŽNICE

www.zbds-zveza.si

Nov mandat 2022-2025 :

Zakorakali smo v drugi mandat z novo predsednico na čelu. Krmilo je prevzela dosedanja članica izvršnega odbora Lavra Tinta.

To pa ni edina sprememba. Od Sekcije se je poslovila Liljana Klemenčič, pobudnica naše Sekcije in energična Ptujčanka, ni pa se poslovila energija s ptujskega konca.

V Sekciji namreč pozdravljamo Primoža Potočnika. Primož je vodja Oddelka za razvoj in digitalizacijo v Knjižnici Ivana Potrča Ptuj ter koordinator območnih nalog OOK. Veseli ga delo z mladimi uporabniki in članstvo v sekciji mu predstavlja nov izziv v spoznavanju knjižnične dejavnosti.

Skupaj z Urško Bonin, Leo Hedl in Majo Kenda tako še naprej sestavljamo jedro naše Sekcije. In tako razstavljeni in ponovno sestavljeni gremo s polno paro novim izzivom naproti. Vabljeni, da soustvarjate prihodnost mladinskega knjižničarstva skupaj z nami!

Lavra Tinta

Urška Bonin

Lea Hedl

Maja Kenda

Primož Potočnik

Kazalo vsebine

- 04** Uvodni nagovori
- 08** Poročilo s posvetovanja
- 13** Prevod smernic
- 15** Bologna po Bologni
- 38** SeM@FoRjev utrip
- 50** Po SeM@FoRjevih poteh
- 92** Literarna SVETilka
- 103** SeM@FoRček : Arhiv 2. letnika
- 143** SeM@FORE

Novi časi, novi izzivi

Sekcija za mladinsko knjižničarstvo je kljub svoji mladosti v kratkem času ujela hitrost tudi tistih sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, ki imajo najdaljšo tradicijo. Sistematično in navdušeno so se lotili povezovanja mladinskih knjižničarjev, ki delajo v posameznih knjižnicah. Poleg rednih letnih strokovnih srečanj so se spoprijeli še z enim velikim podvigom, tj. pripravo strokovne revije Sem@for, ki s to številko vstopa v tretje leto svojega izhajanja.

Delovanje sekcije odraža prizadevnost, pogum in zavzetost njenih članov. Sekcija za mladinsko knjižničarstvo je v dobrem desetletju svojega delovanja pokazala, da jo sestavljajo izjemni posamezniki z vrhunskimi idejami in smelim pristopom. Mladinski knjižničarji se ne ustrašijo nobenega izziva.

Želim si, da bi se vsak mladi obiskovalec knjižnice srečal z neustrašnim mladinskim knjižničarjem. Seveda pod tem razumem tako knjižničarke kot knjižničarje. Včasih, ko so bile informacije težko dosegljive, je bil knjižničar tisti, ki je radovednemu uporabniku pokazal pot do znanja. Danes med poplavnimi valovi informacij težko krmarijo odrasli, še veliko težje pa je mladim.

Mladinski knjižničarji morajo biti bolj kot kdaj koli suvereni pri svojem delu. Danes pritegniti mlade v knjižnico je izjemen podvig, saj se knjižničarji pri tem srečujejo s konkurenco brezmejnega števila zunajšolskih dejavnosti, agresivnih medijev in digitalnih naprav z bleščečimi zasloni. Po drugi strani pa je mlade nujno treba naučiti, da ni vsaka informacija prava informacija, da ni vsaka novica resnična in da je podatke treba preverjati. Mlade je treba pritegniti k informacijskemu, digitalnemu in medijskemu opismenjevanju. Ta znanja bodo pomembno krojila tako njihovo prihodnost kot tudi prihodnost družbe, v kateri bodo živeli in jo soustvarjali.

Mladinski knjižničarji torej nosijo težko breme, saj spletajo in oblikujejo prihodnost sveta. Upam, da jim bodo aktivnosti Sekcije za mladinsko knjižničarstvo in dejavnosti Zveze v oporo pri izvajanju pomembnega poslanstva.

Damjana Vovk, Predsednica ZBDS

Tina Bilban

Predsednica Slovenske sekcije IBBY

Listi dreves se barvajo v rumeno, rdečo in rjavo, obiskovalci gozda pa se vračajo s polnimi košarami gob in kostanja. Z vrtov in sadovnjakov pobiramo še zadnje pridelke. V teh tednih je lončkov s svežo marmelado v naši shrambi skoraj toliko kot knjig na moji nočni omarici.

Jesen prinaša vseh vrst sadeže, ki nagrajujejo za dobro delo čez vse leto, v času suše in v času (pre)obilnega dežja, za sodelovanja, za potrpljenje, za perfekcionizem. Jesen prinaša zlate hruške skupaj s *Priročnikom za branje kakovostnih mladinskih knjig*. Prinaša Nagrado in priznanja Slovenske sekcije IBBY za promotorje branja in mladinske književnosti, ki bo za nekaj trenutkov postavila pod žaromete tiste, ki sicer iz ozadja pihajo veter v krila mladih bralcev, veter, brez katerega bi se marsikateri polet klavrno končal. Jesen nam je prinesla 26. večernico in nas z njo spomnila na pomen iskanja zavetja v svojem plemenu. Nenazadnje se jeseni, ko se zberemo na Slovenskem knjižnem sejmu, znova zasvetijo tudi nekateri pozno poletni in spomladanski sadeži, na primer desetnica pa mednarodne nagrade, od IBBY častne liste, Andersenove nagrade in ALME (Astrid Lindgren Memorial Award), do nagrad za promocijo branja, ki jih med drugim podeljujeta IBBY in FELA. O vseh teh bomo spregovorili, ko se v družbi svojega plemena srečamo na prireditvi *Zgodbe so krila*, ki jo tradicionalno skupaj pripravljamo Slovenska sekcija IBBY, Društvo Bralna značka Slovenije– ZPMS, Sekcija za otroško in mladinsko književnost pri DSP ter revija *Otrok* in knjiga.

Vsi ti sadeži, tako kot buče, jabolka in gobe, predstavljajo ozimnico za dolgo zimo. Slednja se ob dobri ozimnici pretvori v čudovito obdobje, ko imamo čas za premislek, za postanek, za praznovanje ... in za nove začetke. Vsi ti sadeži v sebi nosijo tudi semena in trose, iz katerih bo poganjalo naprej, za še več poletov, za še več mladih bralcev.

Mladi bralci dajejo vsemu, kar počnemo na področju bralne kulture in mladinske književnosti, smisel. In zato ste v tej verigi sejanja, skrbnega bdenja nad posejanim, obiranja, shranjevanja in praznovanja ključni mladinski knjižničarji. Brez vas marsikateri veter ne bi prišel do kril mladih bralcev ali pa mladi bralci ne do vzletišča. Brez vašega sopihanja bi bil marsikateri veter prešibek.

Pravi veter lahko nenazadnje napihamo le skupaj. Kaj pa bi bil en tak majhen osamljen pih proti brezvetrju. Ampak pravega brezvetrja v teh krajih ne poznamo. Tudi v prihodnje se bomo trudili dodajati svoj piš k vašim, poiščite nas (www.ibby.si), pocukajte nas (ibby.slovenia@gmail.com).

Naj zaključim z letošnjo poslanico ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke. Letos je sponzor poslanice IBBY Kanada. Napisal jo je Richard Van Camp, v slovenščino pa pozorno prenesla letošnja prejemnica IBBY častne liste Katja Zakrajšek:

Branje je svoboda. Branje je dih.

Branje ti odpre nov pogled na naš svet in te povabi v svetove, od koder sploh nočeš oditi.

Branje tvojemu duhu ponudi priložnost za sanje.

Pravijo, da so knjige prijateljice za vse življenje; strinjam se s tem.

Ti kot popolno veselje rasteš le z branjem.

Zgodbe so krila, ki te vsak dan ponesejo kvišku, zato poišči knjige, ki nagovarjajo tvojega duha, srce, um.

Zgodbe so lek. Zdravijo. Tolažijo. Navdihujejo. Učijo.

Blaženi, ki pripovedujejo in ki berejo in ki poslušajo. Blažene knjige. Lek so za boljši, svetlejši svet.

Mahsi cho. Najlepša hvala.

► Statistika članstva Sekcije za mladinsko knjižničarstvo

Pridružite se nam!

Kako?

Če ste vpisani v katerokoli izmed osem območnih bibliotekarskih društev, samo izpolnite pristopno izjavo na spletni strani ZBDS: <https://www.zbds-zveza.si/strokovna-telesa-prijavnica/>.

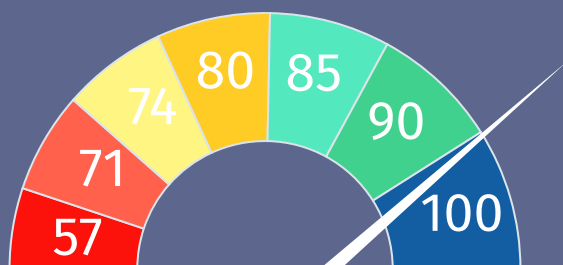
Nisem še član društva ...

Izpolnite informativni obrazec na spletni strani ZBDS ali kontaktirajte društvo, v katero se želite včlaniti.

Posameznik je lahko istočasno član največ treh sekcij.

Članstvo v Sekciji mandat 2019-2022

Bomo v letu 2023 dosegli stotico?

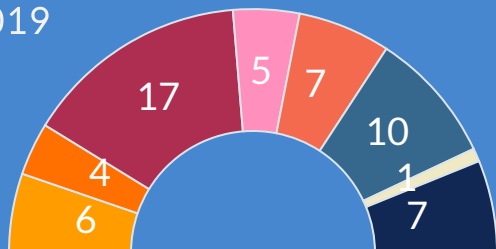

■ maj 2019	57	■ sept 2019	71
■ jan 2021	74	■ maj 2021	80
■ jan 2022	85	■ avg 2022	90
■ 2023?	100		

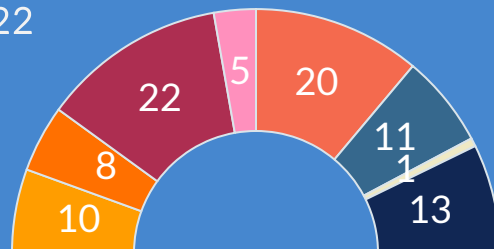
PRIKAZ ČLANSTVA PO BIBLIOTEKARSKIH PODROCNIH

maj 2019

avgust 2022

- Društvo bibliotekarjev Celje
- Društvo knjižničarjev Dolenjske
- Društvo bibliotekarjev Gorenjske
- Društvo bibliotekarjev Koroške

- Društvo bibliotekarjev Ljubljana
- Društvo bibliotekarjev Maribor
- Društvo bibliotekarjev Pomurja
- Društvo bibliotekarjev Primorske in Notranjske

Semaforjev utrip »MLADI BRALEC IN DIGITALNI MEDIJI«

11. november

2021

Poročilo

V lanskem letu je Sekcija prvič organizirala strokovno posvetovanje. Sledili smo namreč želji po dodatnih izobraževanjih, ki je bila izražena v anketi Profil mladinskega knjižničarja – dostopna na spletu. Strokovni javnosti smo tako ponudili izobraževanje z aktualno tematiko. Naslovili smo ga SeM@FoRjev utrip: Mladi bralec in digitalni mediji. Vsebino posvetovanja smo torej posvetili pogovoru o digitalnih medijih, sodobni tehnologiji in pa predvsem mladim uporabnikom teh naprav.

Čeprav nam sodobne naprave ponujajo nešteto prednosti in možnosti uporabe in nam lajšajo življenja na tak in drugačen način, se vsi bolj ali manj zavedamo negativnih učinkov prekomerne rabe zaslonov. V te pasti se lahko ujamemo vsi brez izjem. Mladi uporabniki pa so za kanček bolj izpostavljeni od nas in kot pravi dr. Roman Globokar so otroci in mladostniki še posebej dovzetni na okoljske dražljaje digitalnih medijev, saj so povezave v možganih oz. procesi pridobivanja teh povezav, ki nastajajo na podlagi interakcij in izkušenj iz okolja, v otroški dobi intenzivnejši.

► SeM@FoRjev utrip: Mladi bralec in digitalni mediji - poročilo

Poleg tega pa ne smemo pozabiti, da gre za t. i. digitalne domorodce in da so to generacije, ki so bile rojene v svet tehnologije in si sveta brez nje ne znajo predstavljati oziroma si ga zelo težko predstavljajo. In čeprav smo lahko dolga leta shajali brez pametnih telefonov in drugih sorodnih naprav, se tudi sami velikokrat znajdemo v skušnjavah oz. ujeti v marketinške in druge trike, ki nas priklepajo k stalni neprekinjeni uporabi tehnologije. Kako težko je šele mladim, še neizoblikovanim posameznikom, ki te izkušnje sveta pred digitalno dobo nimajo in je ne poznajo? Povabili smo različne strokovnjake, ki so nam skušali razkriti, kako se lahko izognemo pastem, kaj lahko sami storimo in pa tudi, katere so prednosti sodobnih naprav in kako te prednosti kar najbolje izkoristiti v svoj prid s čim manj negativnimi posledicami.

Posvetovanje je bilo razdeljeno na tri sklope. Predavali so nam:

- asistentka in raziskovalka **Kaja Hacin Beyazoglu** z Oddelka za psihologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani;
- **Janez Arh** iz Logouta, centra pomoči pri prekomerni rabi interneta;
- **Maja Vreča** z Akademske in raziskovalne mreže Slovenije;
- **Daisy Kidd** iz mednarodne nevladne organizacije Tactical Tech, Berlin;
- **dr. Miha Kovač** z Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo;
- predsednica Slovenske sekcije IBBY **dr. Tina Bilban**.

► *SeM@FoRjev utrip: Mladi bralec in digitalni mediji - poročilo*

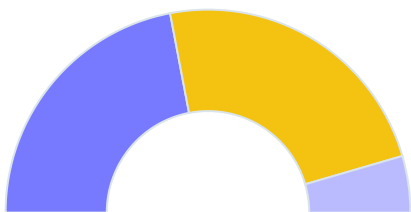
Po zaključku posvetovanja smo izvedli še kratko anketo, s katero smo želeli dobiti povratne informacije udeležencev. Odzvalo se je 70% vseh, ki so se posvetovanja udeležili. Z izvedbo posvetovanja so bili zadovoljni, prav tako tudi s predstavljenimi vsebinami in predavatelji. Na splošno so menili, da jim bodo pridobljena znanja in informacije pomagale pri nadaljnjem delu z mladimi bralci.

V prihodnosti si udeleženci želijo izobraževanj na področju digitalne in medijske pismenosti (predvsem varnosti na spletu, prepoznavanju lažnih novic, promocije na družbenih medijih ...), aktualnih temah na splošno in na področju mladinske književnosti. Predvsem pa si še vedno najbolj želijo izobraževanj na področju branja, motiviranja za branje in bralne kulture s poudarkom na posameznih starostnih skupinah ter teoretičnem in praktičnem delu. Udeleženci so navedli, da bi si od predstavljenih vsebin želeli izvedeti več o zavodu Logout, predavanju What the Future Wants, varnosti na spletu in promociji branja.

Z odzivom udeležencev na prvo posvetovanje smo v Sekciji za mladinsko knjižničarstvo izjemno zadovoljni.

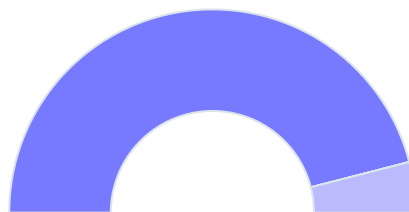

Bi radi o predstavljeni vsebini izvedeli več?
(n=94)

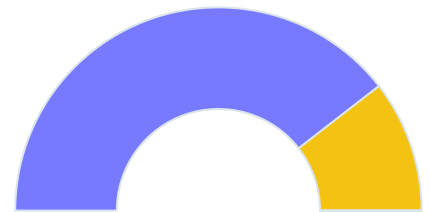
da	44
ne	47
navedite	9

Vam bodo predstavljene vsebine pomagale pri vašem delu? (n=95)

da	92
ne	0
ne vem	8

Ste bili z izvedbo zadovoljni? (n=95)

zelo zadovoljen	79
zadovoljen	21
nezadovoljen	0

Smernice
za uporabo
zaslonov

pri otrocih in mladostnikih

Starši smo zgled
otrokom.

Otrok in mladih ne izpostavljam digitalnemu oglaševanju.

Namesto zaslona otrok potrebuje pozornost
in prisotnost staršev in vrstnikov.

Zaslonov nikoli ne uporabljamo
za nagrajevanje ali kaznovanje!

Digitalne vsebine morajo biti starosti primerne in
kakovostne ter nameščene z vednostjo staršev.

Starost	Čas pred zaslonom <small>v prostem času</small>	Namesto zaslona
0-2 leti	→ brez zaslonov!	 <p>Otroka pomirimo, uspavamo, hranimo in ga zabavamo s svojo prisotnostjo. Skupaj gledamo slikanice, beremo, prepevamo, se igramo, ustvarjamo. Otroku omogočimo veliko gibalne in domišljajske igre ter raziskovanja v fizičnem okolju v družbi drugih otrok.</p> <p>Spodbujamo pristne medosebne stike in druženje z vrstniki v živo. Pogovarjamo se o pasteh, možnih zlorabah in varovanju zasebnosti na spletu ter kje poiskati pomoč.</p>
2-5 let	→ manj kot eno uro na dan → v navzočnosti staršev in sorazmerno starosti	
6-9 let	→ prva triada osnovne šole → največ eno uro na dan	
10-12 let	→ druga triada osnovne šole → največ eno uro in pol na dan	
13-18 let	→ tretja triada osnovne šole in srednja šola → največ dve uri na dan	

Otrok naj ne bo lastnik pametnega telefona ali tablice.

Spoštujmo zasebnost otrok
na internetu!

manj # boljše

Otroci težko ločijo navidezno resničnost od resničnega življenja.

Neprimeme vsebine povzročajo pri otrocih nemir, agresivno vedenje in strahove.

Znaki za alarm in iskanje pomoči:

- otrok ne zmore odložiti zaslona niti pred spanjem
- raje kot druženje z družino in prijatelji otrok izbere zaslon
 - otrok manj časa posveti športnim in drugim aktivnostim
 - otrokov učni uspeh pade
- močna čustvena reakcija ob prekinitvi aktivnosti

Prezgodnja in čezmerna uporaba zaslonov ima lahko različne **škodljive učinke na otrokov razvoj in zdravje.**

V Sloveniji pediatri že opažajo **negativne posledice** pretirane uporabe zaslonov pri otrocih.

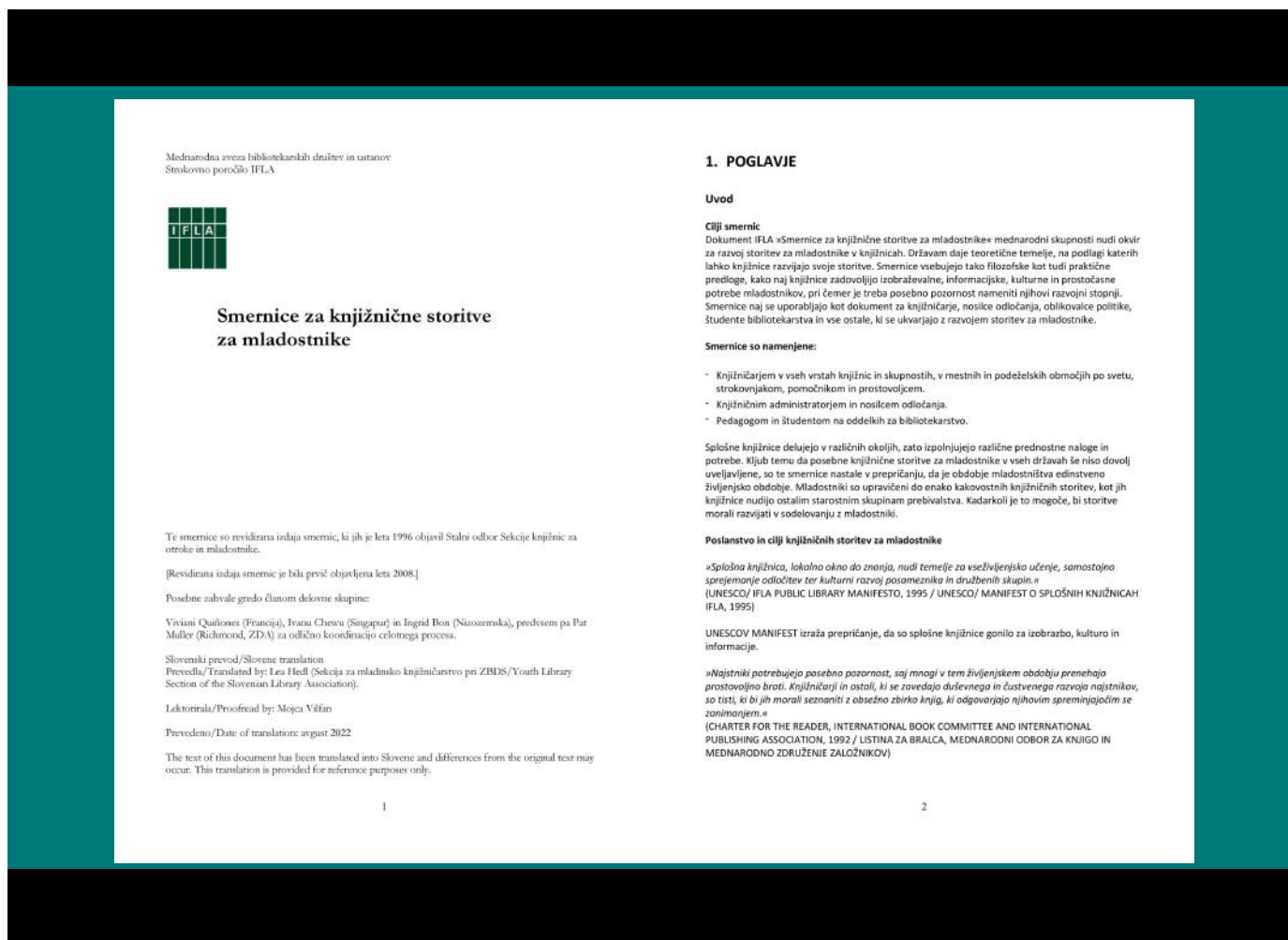
Sestavite **družinski načrt uporabe zaslonov,**

ki velja za vse družinske člane:

- * Obroki so čas **brez zaslonov.**
 - * Določite uro v dnevu, ko **vsi družinski člani zaslone ugasnete.**
- * Dve uri pred spanjem **ne uporabljajte zaslonov.**
 - * **Televizija naj ne bo vklopljena za ozadje,** tudi računalnike po uporabi ugasnite.
 - * Otroci naj zaslone za prstočasne dejavnosti **uporabljajo v skupnem prostoru.**
- * **Noč je namenjena spanju.** Pred spanjem in ponoči naj otrok ali mladostnik nima zaslonov v svoji sobi.
 - * Določite mesto, kjer vsi družinski **zasloni ostanejo čez noč.**
 - * Večkrat si privoščite **dan brez zaslonov.**

manj = boljše

► Smernice za knjižnične storitve za mladostnike

Prevod smernic

V Sekciji za mladinsko knjižničarstvo smo v lanskem letu pripravili drugi prevod IFLA smernic za mladinske knjižnice in knjižničarje z naslovom **Smernice za knjižnične storitve za mladostnike**.

S prevajanjem pa še nismo zaključili, pripravili bomo še prevode ostalih IFLA smernic s področja mladinskega knjižničarstva.

Kmalu boste lahko prebrali nov prevod:

Smernice za knjižnične storitve za dojenčke in malčke

Sledi IFLINA infografika, ki na strnjen način prikazuje vsebino najnovjših smernic za knjižnične storitve za otroke. S skeniranjem QR kode dostopate do originala, prevod v slovenskem jeziku pa je dostopen na spletni strani ZBDS.

IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18

This infographic provides a summary of the revised Guidelines developed by IFLA's Libraries for Children and Young Adults Section.

The guidelines provide up-to-date knowledge and professional insight for those who strategically plan or deliver children's library services and programmes.

Scan to read the complete revised Guidelines

<https://www.ifla.org/resources/?oPubId=67343>

PART A - Mission and Purposes of Children's Libraries

- Provide access to age- and ability-appropriate media, programmes, and services to support literacy, learning, and reading
- Use languages relevant to the multicultural community of children, their families and caregivers

PART B - Human Resources

Children's librarians

- Use a wide range of current professional skills, knowledge, and expertise to provide child-centred service to all children and families in their communities
- Take responsibility to be effective, competent and professional - through self-development in areas such as creativity, communication, children's culture and more
- Maintain high ethical standards and values
- Develop a budget plan, seek and secure funding, and manage the approved budget
- Build partnerships and communicate effectively inside and outside the organisation

PART C - Collection Development and Management

Children's librarians

Acquire and implement professional knowledge and skills to develop and manage a diverse, up-to-date, and relevant collection in all formats appropriate for children across the ages.

PART D - Programmes and Community Outreach Activities

- Provide storytelling and other activities to support children's early literacy development, and guide them to discover knowledge and works of imagination
- Design inclusive programmes and community outreach activities to reflect changing needs and marginalised groups in the local community

PART E - Design of the Space and Creating a Welcoming Place

Design the library space for children of all ages to read, learn, meet, play, and communicate in a safe, supportive, appealing, recognizable, distinctive, and welcoming place that meets their present and future needs.

PART F - Marketing and Promotion

Use multiple marketing techniques to anticipate and identify children's needs, plan effectively to meet those needs, promote the library's services and resources, and reach the underserved.

PART G - Evaluation and Impact

Continually evaluate children's library services and programmes to gather evidence and better understand the needs of children in order to:

- Improve programmes and services
- Achieve greatest impact on informing policy decisions
- Advocate for libraries

IFLA Section
Libraries for Children and
Young Adults

Sejem otroških knjig v
Bologni in
**Bologna po
Bologni v
Ljubljani**

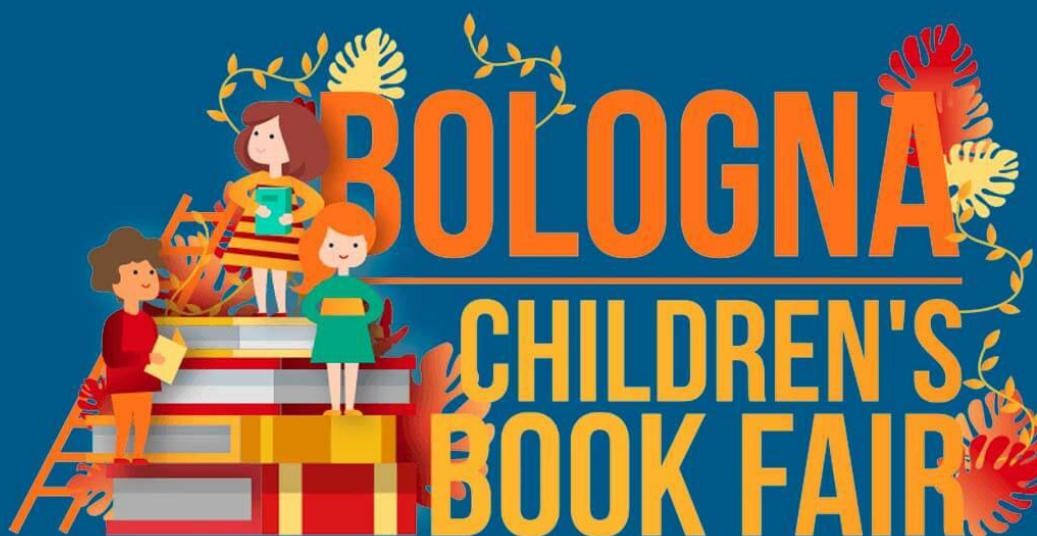
nekaj spominov

Mag. Tilka Jamnik

Zakaj je pomembno, da predstavljamo knjige iz mednarodnega prostora, iz različnih nacionalnih književnosti in različnih jezikov slovenskim bralcem? In zakaj predstavljamo slovenske mladinske knjige v mednarodnem prostoru? To vprašanje je še posebej aktualno v času, ko se pripravljamo na častno gostovanje Slovenije na knjižnem sejmu v Frankfurtu 2023 in še posebej na sejmu otroških in mladinskih knjig v Bologni 2024.

Zagotovo gre pri založbah za komercialni interes, prodajo avtorskih pravic čim več državam. Toda osnova tega je zanimanje bralcev za zgodbe različnih avtorjev iz različnih koncev sveta, želja spoznati njihove različne izkušnje in modrosti, kar vse prispeva k medkulturnemu razumevanju, k izmenjavi in sodelovanju. Branje literature različnih narodov je potrebno in nujno v sodobnem globalnem svetu, v upanju in želji, da bi tudi tako gradili mostove med nami, kar naj bi prispevalo k miru, boljsemu medosebnemu razumevanju in odnosom do okolja na tem edinem svetu, ki si ga delimo.

Sejem otroških knjig v Bologni je od leta 1963 največji sejem mladinskih knjig na svetu, Bologna po Bologni pa je od leta 1993 osrednja prodajna razstava tujih slikanic, ki v slovenskem prostoru posreduje najpomembnejše informacije in izbor najboljših knjig s sejma v Bologni. Bila sem med snovalkami te razstave, vsako leto sem med organizatorkami in jo strokovno predstavim, zato tudi vsako leto obiščem sejem v Bologni. Bologna po Bologni mi predstavlja strokovni izziv in dodatno izobraževanje o mednarodni mladinski književnosti. Obenem mi je vsa leta v zadovoljstvo, ko vidim, da jo slovenski posredniki mladinskih knjig, pa tudi starši in celo mladi bralci nekako potrebujejo, sicer je ne bi obiskali. Sprašujem se, zakaj jo potrebujejo in želijo kljub bližini Bologne in kljub temu, da je (skoraj) vse dostopno tudi na svetovnem spletu. (Morda pa prav zato, ker je »vsek« na spletu, Bologna po Bologni v živo z novimi generacijami prav kmalu ne bo več potrebna, ampak bo potekala samo še na spletu.)

V preteklih letih je prav gotovo veljalo, da je bil ključen za uspeh Bologne po Bologni prav domišljen izbor tako informacij kot slikanic! Mnogo let smo izbrali 300 do 400 knjig, predvsem slikanic, nagrajenih, finalistk in drugih, zanimivih za slovenski prostor, in to predvsem v angleškem, nemškem, francoskem in italijanskem jeziku, nagrajene pa seveda tudi v drugih jezikih. Te slikanice smo ob katalogu in s strokovnimi informacijami v dobri uri predstavili v živo na način, da smo navdušili prisotne. Zgradili smo skupno zgodbo, ki nas je opozorila na znanja z različnih področij, nas odnesla v domišljjske svetove, v preteklost in prihodnost, se dotaknila sodobnih problemov na mnogih koncih sveta in različnih književnih junakov, nas opozorila na pomen dobrih medosebnih odnosov, sprejemanja, sočutja, prijateljstva, sodelovanja ... zgodbo, ki nas je očarala in začarala, predvsem pa spodbudila, da smo te knjige ponudili bralcem, tako otrokom kot odraslim ...

Sejem otroških knjig v Bologni (*La fiera del libro per ragazzi, The Bologna Children's Book Fair*) od leta 1963 poteka vsak leto pet dni v marcu in/ali januarju. Leta 2020 in 2021 se je sejem zaradi pandemije covid-19 preselil na splet. Letos je bil spet v živo: na njem je bilo 1.070 razstavljalcev iz 90 držav iz vsega sveta, 250 dogodkov, 18 razstav, festival BOOM! in številni dogodki po mestu. Prišlo je 21.432 obiskovalcev, kar je 25 % manj kot na zadnjem sejmu v živo leta 2019. Razveseljivo pa je, da je bilo menda 40 % obiskovalcev iz tujine.

Gre predvsem za profesionalni sejem založnikov(za prodajo in nakup pravic), toda tudi drugih akterjev na področju knjige in branja. Na sejmu so namreč podeljene tudi nagrade: vsako leto nagrada ALMA in bienalno Andersenova nagrada. Na sejmu so prisotne institucije, kot sta denimo Mednarodna mladinska knjižnica v Münchnu in Mednarodna zveza za mladinsko književnost IBBY.

250

dogodkov

21,432

obiskovalcev

Sejem so vse od začetka obiskovali tako slovenski založniki in ustvarjalci mladinskih knjig kot tudi posamezniki. Posledično so različne turistične agencije organizirale dvo- in celo tri-dnevne avtobusne izlete na sejem (običajno se je prenočevalo v Riminiju, tretji dan se je obiskalo San Marino ali katero drugo mesto), ki so bili priljubljeni predvsem med knjižničarkami in knjižničarji. V reviji *Otrok in knjiga* zasledimo prve prispevke: v 8. številki (1979) je sejem otroških knjig v Bologni le omenjen, v 12. številki (1981) Matjaž Schmidt objavi »Pogled na letošnji bolognski sejem knjig za otroke s posebnim ozirom na otroško ilustracijo«, v številki 23–24 (1986) pa zasledimo kar dva prispevka: Denis Poniž, »Sejem otroških knjig – Bologna in Mirjam Kopše, Pozor, sveže barve!«

Pionirska knjižnica v Ljubljani je zelo zgodaj začela redno obiskovati sejem v Bologni in tam nabavljala tuje slikanice. Na svojih rednih mesečnih strokovnih srečanjih je potem posredovala informacije s sejma in predstavljala knjige, ki jih je nabavila. Edina v Sloveniji je imela izjemno zbirko tujih slikanic, jih večino prevedla in uporabila na svojih rednih urah pravljič, pa tudi izposojala za potrebe pravljičnih ur drugim knjižnicam po Sloveniji. Veliko tega dela je opravila bibliotekarka Tanja Pogačar, ki je o sejmu objavljala tudi prispevke v reviji *Otrok in knjiga* (v letih 1984–1992).

Ne vem več, kdaj sem prvič obiskala sejem v Bologni; spomnim se samo, kako vznemirjena in polna pričakovanj sem potovala tja. To so bili časi, ko informacije o sejmu in o nagrajenih knjigah še niso bile na spletu. Iz informacij tujih strokovnih revij, ki smo jih tedaj neumorno prebirali, sem ugibala, kaj lahko pričakujem. Na sejmu sem takoj planila k vitrinam z nagrajenimi knjigami in potem k razstavi ilustracij, da vidim, če je med njimi tudi kakšen slovenski ilustrator. Presenečenja so bila neizmerna in osrečujoča! Kmalu sem o tem tudi jaz že poročala na rednih mesečnih srečanjih v Pionirski knjižnici.

18

razstav

1,070

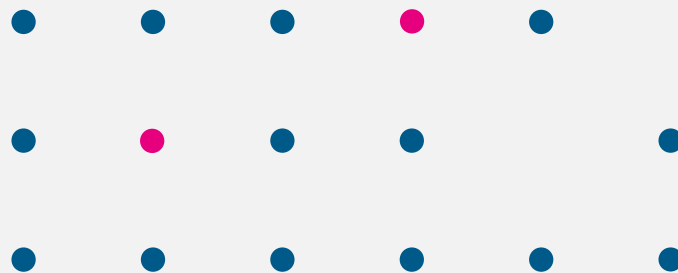
razstavljalcev

Ko se je Slovenija osamosvojila, so nastopili ugodni pogoji za uvoz tujih knjig in leta 1992 jih je Knjigarna Konzorcij nabavila in na otroškem oddelku ponudila precej tujih slikanic, predvsem v angleščini in nemščini. Ogledala sem si jih, toda ko so me kot vodjo enote Pionirska knjižnica na kolegiju tedaj samostojne Knjižnice Otona Župančiča vprašali, kaj menim, izbora nikakor nisem pohvalila. To je prišlo na uho Andreji Mlinar, tedanji direktorici Knjigarne Konzorcij, in Bediti Mlinar, vodji otroškega oddelka, ki sta me nemudoma povabili, da se jima pridružim pri ogledu sejma v Bologni z nalogo, da izbiram knjige za prodajno razstavo tujih slikanic Bologna po Bologni, ki sta jo snovali. Tako sem torej od vsega začetka v imenu Pionirske knjižnice sodelovala z ekipo iz Knjigarne Konzorcij pri nabavi knjig in njihovi predstavitvi na naši prodajni razstavi. Strokovno zaledje in sodelavke na predstavitvi sem imela tudi iz ekipe Pionirske knjižnice; to so predvsem Tanja Pogačar in kasneje Darja Lavrenčič Vrabec s strokovnimi prispevki na odprtju razstav, Ida Mlakar Črnič s pravljicami na razstavi, direktorice KOŽ oz. MKL (kasneje po združitvi) s pozdravnimi nagovori na odprtju. Kasneje se je pridružila še Slovenska sekcija IBBY, predvsem zaradi informacij z mednarodnega področja. Tako smo že več let sodelavci pri Bologni po Bologni Knjigarna Konzorcij, ki je nosilka, MKL, Pionirska in Slovenska sekcija IBBY.

Prva razstava Bologna po Bologna leta 1993 je bila v Cankarjevem domu, v dvorani Lili Novy, potem nekaj let v Pionirski knjižnici na Komenskega 9 (v pravljичni sobi in na hodniku), potem pa v Knjigarni Konzorcij (občasno s predstavitvami v Pionirski ali v modri dvorani Mladinske knjige), vendar se v zadnjih letih potrjuje, da je najbolje, da se vse dogaja v Knjigarni Konzorcij in s katalogom tudi na spletu. Bologna po Bologni je vedno konec maja in/ali v začetku junija ter traja en teden. Enkrat smo z izborom gostovali tudi na razstavi Frankfurt po Frankfurtu, toda vseeno je najbolje, če smo sami in samostojni.

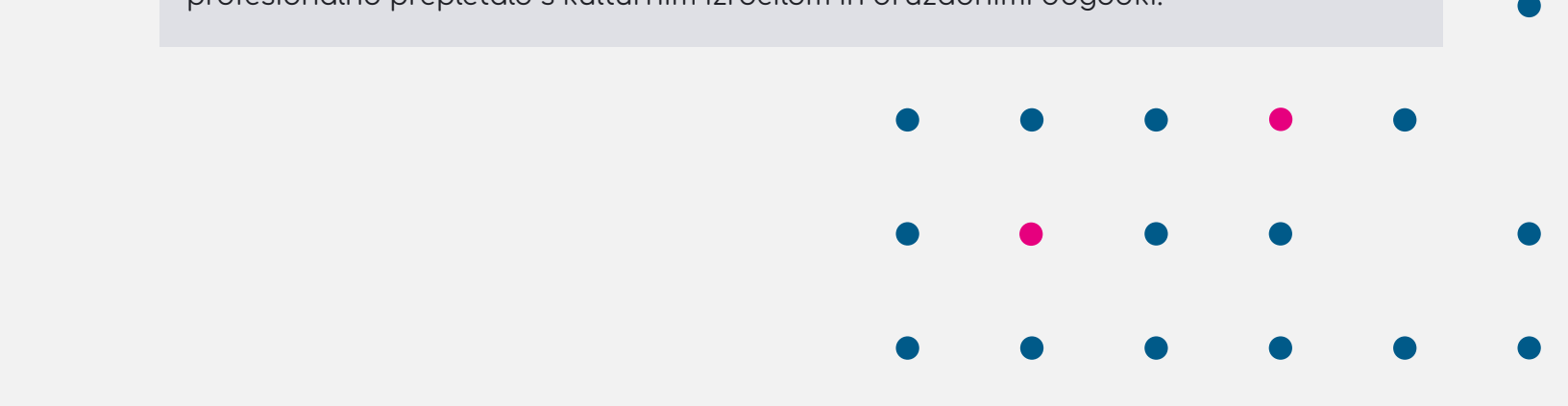

Tako je bila letos od 7. do 11. junija 2022 že 29. Bologna po Bologni: na njej smo povedali vse pomembne novice z letošnjega sejma v Bologni, razstavili in predstavili nagrajene knjige in finalistke, pa tudi izbor drugih tujih slikanic, zanimivih za slovenske (mlade) bralce. Predvsem slavnostno odprtje, na katerem je bil častni govornik pisatelj Peter Svetina, smo povezali s stoletnico rojstva pravljicarke Ele Peroci, ki jo z Letom Ele Peroci obeležujemo čez celo leto 2022. Izjemna pisateljica je s svojim delom segla tudi v mednarodni prostor in slovensko mladinsko prozo umestila na svetovno raven, o čemer sta spregovorili Darja Lavrenčič Vrabec in Ida Mlakar Črnič. Strokovno predstavitev Bologne po Bologni pa sem že 29-ič imela jaz -. V letih, ko smo nabavljali tudi zgoščenke, je te predstavljal Jure Hudeček iz Knjigarne Konzorcij.

Sejem otroških knjig v Bologni je vsa leta v osnovi strukturiran enako, toda vsako leto z novimi poudarki in spodbudami, z obeležjenji jubilejev ali obletnic, ne le italijanskih, ampak tudi mednarodnih ustvarjalcev mladinske književnosti. Leta 2015 je bil sejem celo uradni partner EXPO Milano 2015 (»Feeding the Planet, Energy for Life«) in je osnoval nagrado Books&Seeds – kakovostne knjige na temo hrane. Takšna je tudi naša prodajna razstava Bologna po Bologni, seveda neprimerno manjša, skromnejša in prilagojena slovenskemu prostoru, toda uspešna in priljubljena, sicer ne bi vztrajala skorajda tri desetletja.

Vsako leto je na sejmu v Bologni ena država častna gostja. Leta 2024 bo to Slovenija! Letos je bil to Emirat Sharjah z osrednjo razstavo stotih ilustracij dvajsetih ilustratorjev z naslovom »Insight, reflect« (»Vpogled, razmislek«) in s paviljonom, v katerem se je profesionalno prepletalo s kulturnim izročilom in družabnimi dogodki.

Na sejmu v Bologni sta dva tradicionalna stebra: razstava ilustracij in sejemske knjižne nagrade (BRAW).

Razstava ilustracij je na sejmu od leta 1967 (Illustrators Exhibition within the Bologna Children's Book Fair); na njej so razstavljene ilustracije, ki jih izbere mednarodna žirija. Vsako leto okrog 3.000 ilustratorjev iz 70 držav pošlje svoja dela. Prvotno je bila razstava razdeljena na leposlovne in poučne ilustracije, zdaj pa je že precej let le ena, poleg razstavljenih ilustracij pa izvemo tudi za finalistke in sploh za vse ilustracije, ki so prispele, saj je vse objavljeno na spletu. Razstavljena dela so predstavljena tudi v katalogu; naslovnico le-tega bienalno prispeva Andersenov nagrajenec in prejemnik zlatega jabolka z Bienala ilustracij v Bratislavi.

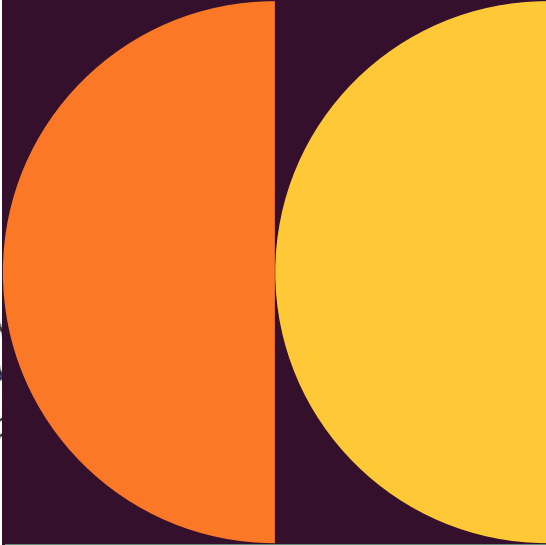
Letos (v letu 2022 je bila to že 56. razstava ilustracij) je prispelo 3.873 kandidatur iz 92 držav. Mednarodna žirija je izbrala 318 finalistov in 78 zmagovalcev iz 29 držav. Med finaliste, ne pa tudi na razstavo, se je uvrstila slovenska ilustratorica Ana Zavadlav.

Naslovnico kataloga ilustracij 2022 je ustvarila baskovska umetnica Elena Odriozola, dobitnica zlatega jabolka BiB 2021, zaradi česar je imela tudi na sejmu manjšo razstavo ilustracij.

V slovenskem prevodu imamo knjigo, ki jo je ilustrirala ta umetnica Juan Kruz Igerabide: Ur: knjiga o dežju, ilustr. Elena Odriozola, prev. Barbara Pregelj in Peter Svetina (Malinc, 2022).

56.	318
razstava	finalistov
3,873	78
kandidatur	zmagovalcev

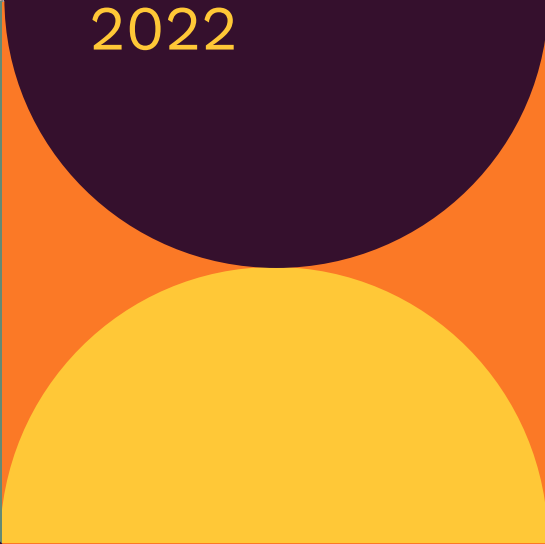
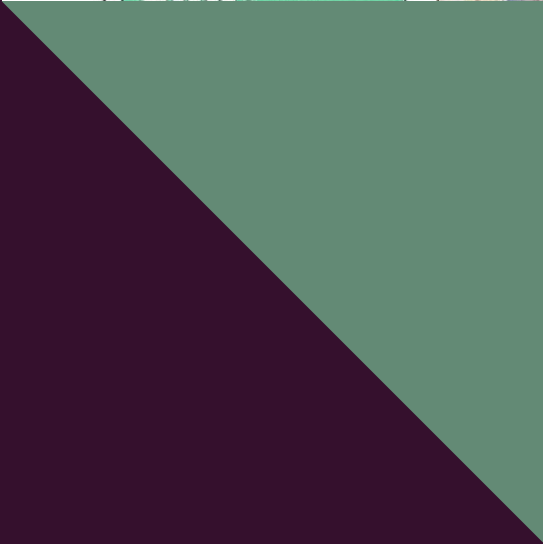

Nagrada
Bologna
Ragazzi
Award

BRAW

2022

Mario Brassard
**À qui appartiennent
les nuages?**

Nagrada za leposlovno knjigo je prejela slikanica kanadskega avtorja.

Brassard, Mario
À qui appartiennent les nuages?
(Komu pripadajo oblaki?),
ilustr. Gérard Dubois
(La Pastèque, 2021).

Julie Roberge
**Monstres Sacrés - Voyage au
cœur des volcans**

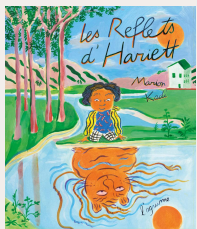
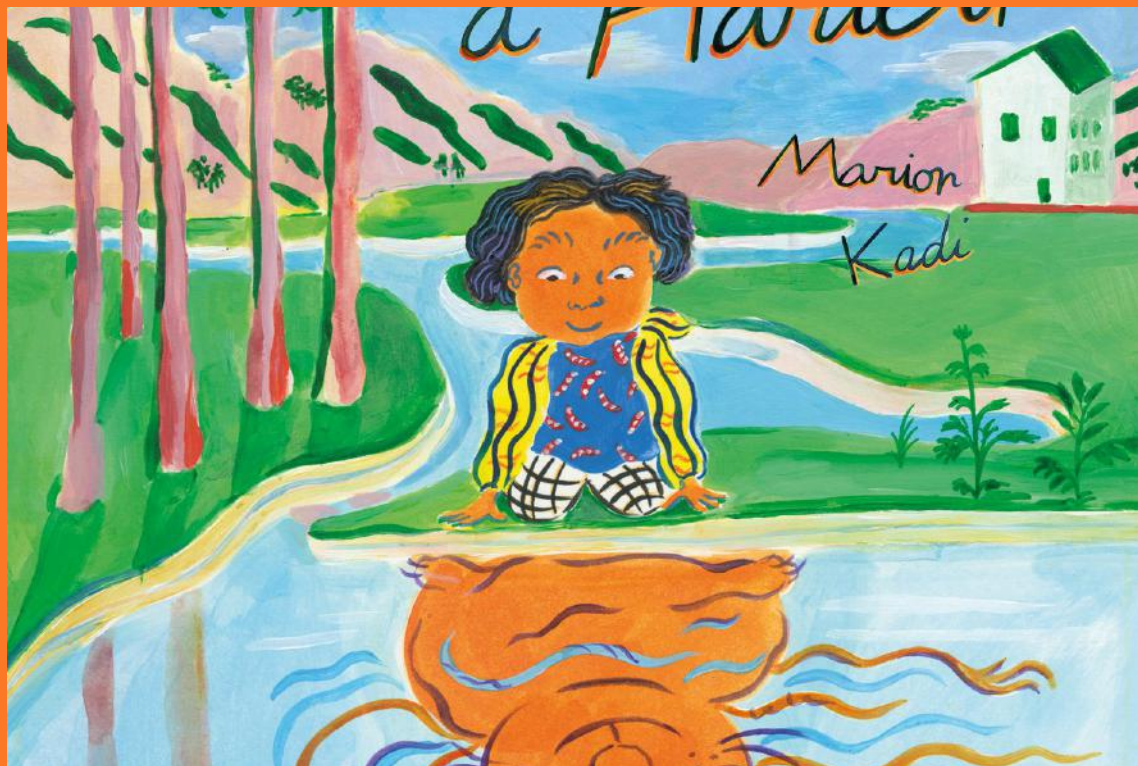

Nagrado za poučno knjigo
je prejela prav tako
kanadska slikanica iste
založbe.

Roberge, Julie
Monstres Sacrés - Voyage au cœur des
volcans
(Svete pošasti – potovanje v srce
vulkanov),
ilustr. Aless MC
(La Pastèque, 2021).

Nagrado za prvenec je prejela slikanica francoske avtorice.

*Kadi, Marion
Les Reflets d'Harieft
(Harieftini odsevi),
ilustr. avtor,
(L'Agrume, 2021).*

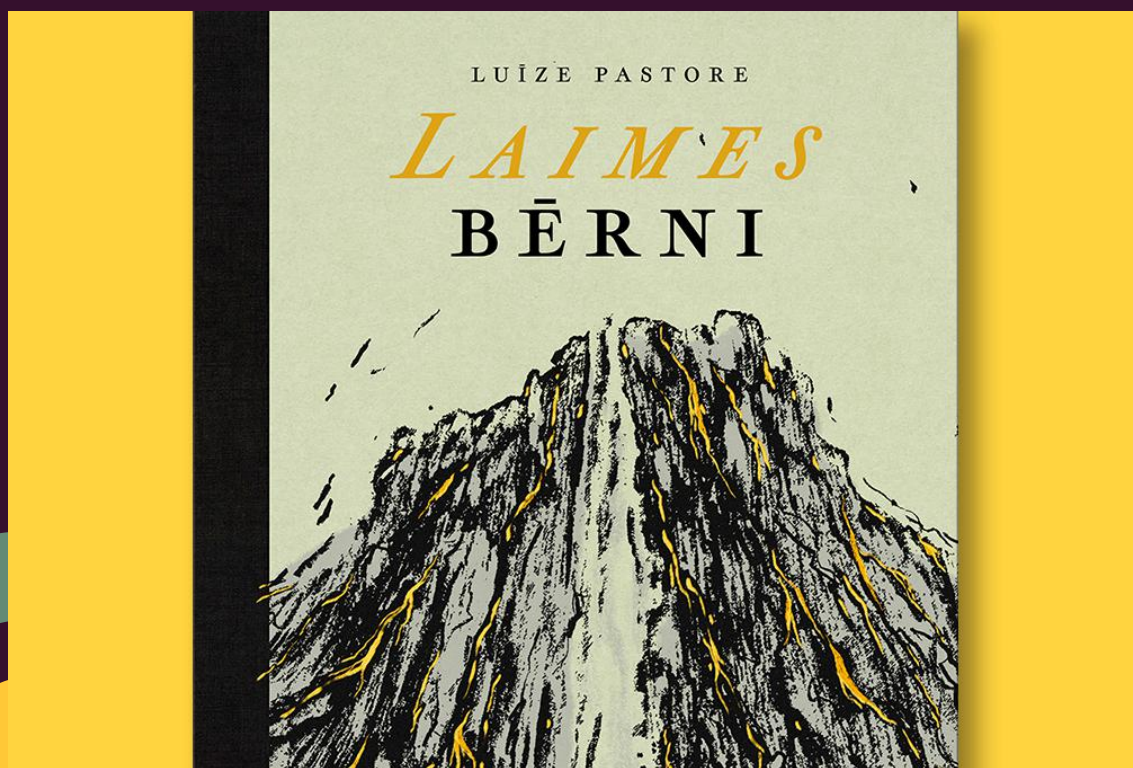

Marion Kadi

Les Reflets d'Harieft

Nagrado Novi horizonti je prejela latvijska slikanica.

*Pastore, Luīze
Laimes bērni
(Otroci sreče),
ilustr. Evija Pintāne
(Latvija, 2021).*

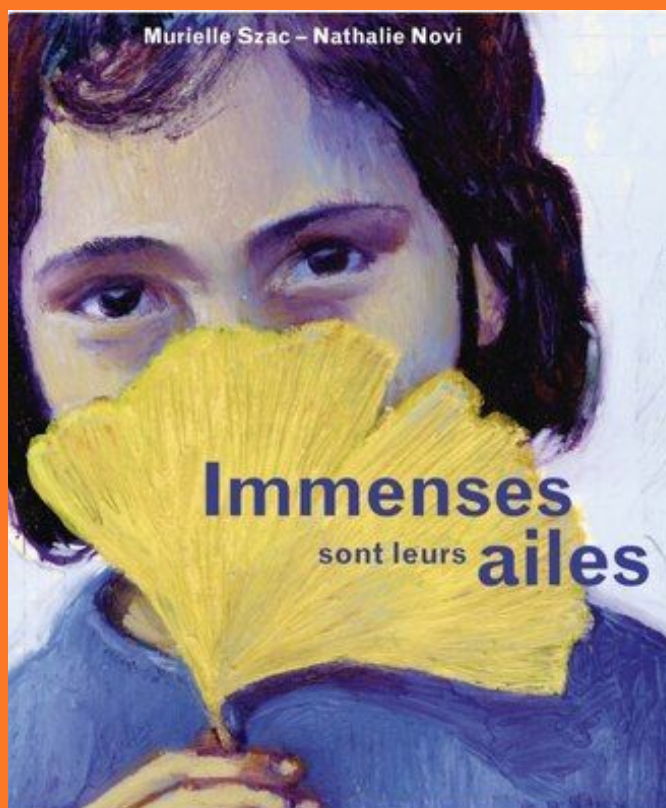
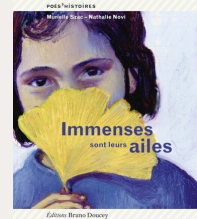

Luīze Pastore

Laimes bērni

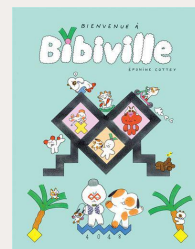
Murielle Szac
Immenses sont leurs ailes

Nagrada za pesniško zbirko (posebna kategorija 2022) je prejela francoska avtorica.

*Szac, Murielle
Immenses sont leurs ailes
(Ogromna so njihova krila),
ilustr. Nathalie Novi
(Éditions Bruno Doucey, 2021).*

Éponine Cottey
Bienvenue à Bibiville

Nagrado za strip –
 za mlajše otroke je
 prejel francoski strip.

Cottey, Éponine
Bienvenue à Bibiville
(Dobrodošli v Bibimestu),
ilustr. avtor,
(Éditions 2024, 2021).

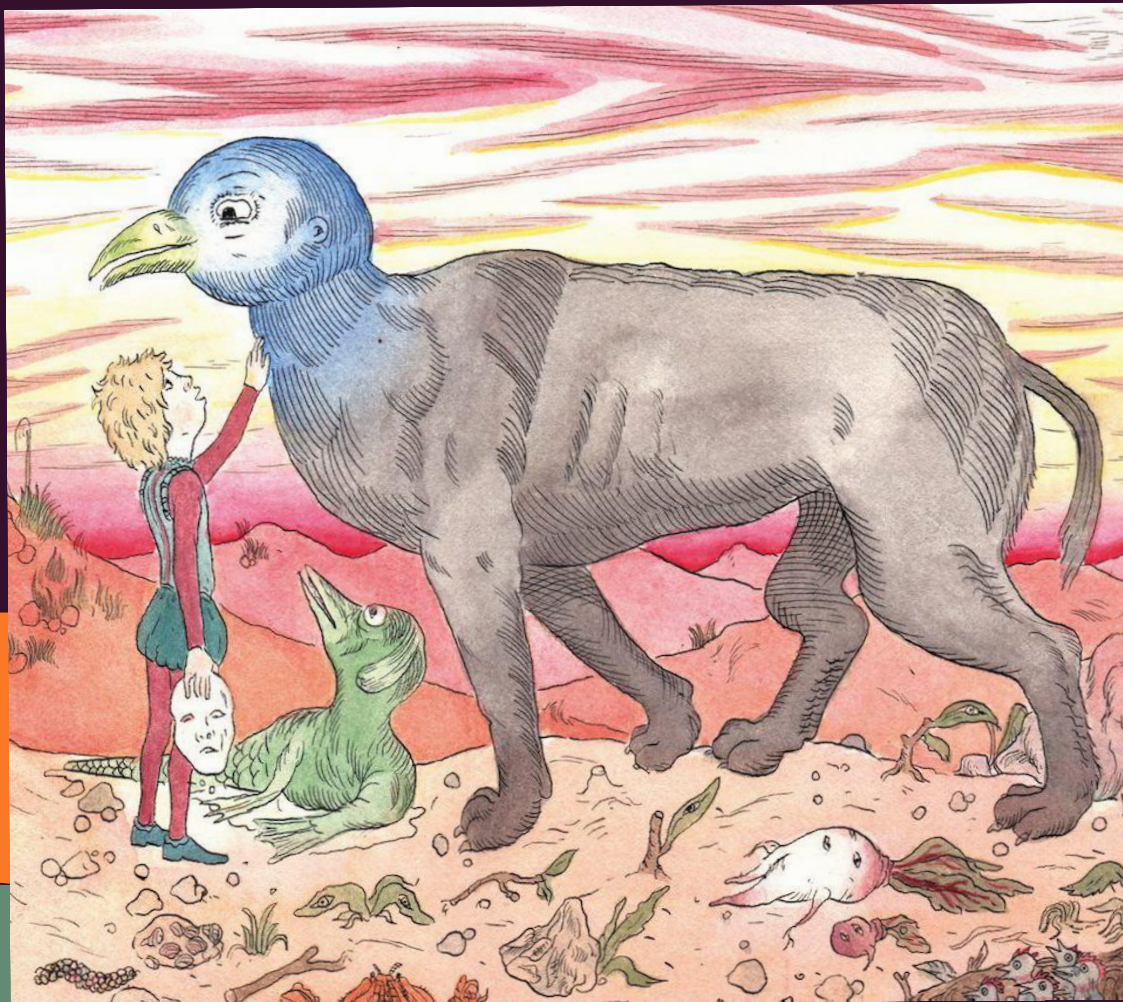
Michelangelo Setol
Teatro di natura

Nagrado za strip – za najstnike je prejel
italijanski strip.

Michelangelo Setol

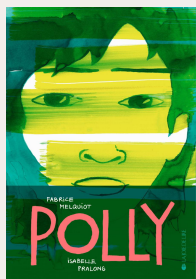
Teatro di natura

(Gledališče narave), ilustr. avtor, (Canicola, Italy, 2021).

Nagrado za strip – za mladostnike je prejel
švicarski strip.

Melquiot, Fabrice
Polly,
ilustr. Isabelle Pralong,
(La Joie de lire, 2021).

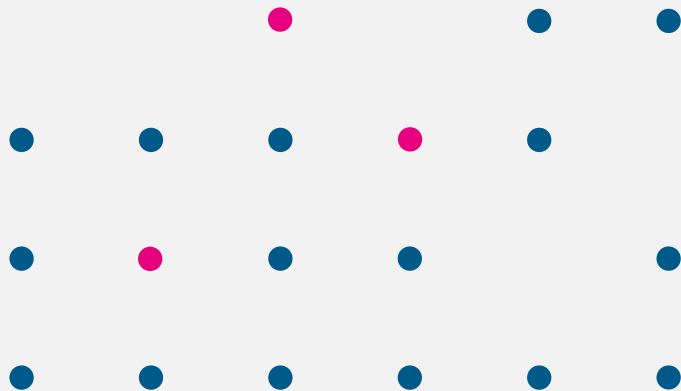
Fabrice Melquiot

Polly

Poleg nagradjenih knjig in finalistk smo na prodajni razstavi Bologna po Bologni razstavili in predstavili še vrsto drugih kakovostnih in vznemirljivih slikanic (predvsem v angleščini, toda tudi v nemščini, francoščini, španščini, italijanščini idr.), za katere menimo, da so zanimive za slovenske mlade bralce in njihove vzgojitelje, pa tudi za strokovno javnost. Vse te knjige so v prodaji v knjigarni Konzorcij v Ljubljani na Slovenski 29, seveda pa jih lahko vse naročite tudi prek spleta. Katalog: <https://online.fliphtml5.com/fvba/cuyi/#p=1>

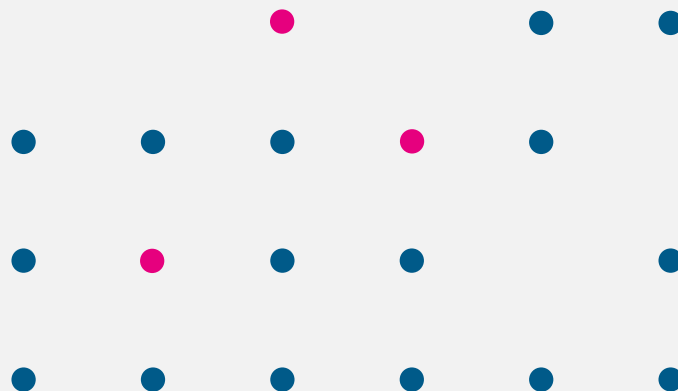
Posebna razstava na sejmu v Bologni – letos prvič – je bila **The BRAW Amazing Bookshelf** (»Neverjetna polica BRAW«): poleg nagradjenih slikanic in finalistk smo lahko spoznali sto »založniških biserov«, ki so kandidirali za BRAW. V resnici knjige niso bile na polici, pač pa so visele na vrvicah izpod stropa. Nova je bila tudi razstava **Premio Orbil** (»Nagrada Orbil«): razstava kakovostnih knjig, ki so jih izbrali knjigarji/knjigotržci mladinskih knjig. Le-te so po njihovem mnenju blizu okusu mladih bralcev. Med njimi je bila tudi knjiga Petra Svetine, italijanski prevod zbirke *Sosed pod stropom* (Darko Branko, veseli pihalni orkester in druge zgodbe, prev. Lucia Gaja Scuteri. Nardò: Besa Muci, 2022). Zanimivo je bilo primerjati knjige, ki so jih izbrali knjigarji in knjigotržci, s knjigami, ki jih je nagradila strokovna žirija (BRAW), in knjigami, ki so jih izbrali otroci (Strega Prize Ragazze e ragazzi 2022). Zanimiva je bila tudi razstava **Fluo Lit Up Books**: 130 slikanic, v katerih so ustvarjalci uporabljali fluorescenčne barve, nastajale pa so zadnjih 10 let v različnih državah. Posebna pozornost je bila namenjena **stripu** – ne le z nagradami v treh starostnih stopnjah, ampak tudi z »otokom«, posebnim razstavnim prostorom, kjer so se predstavljale založbe stripov z vseh koncev sveta.

Iz povedanega je videti, da se sejem v Bologni z nekaterimi spremembami bolj približuje bralcem in njihovim bralnim preferencam. Tako je razumeti tudi **BolognaBookPlus**, ki jo organizirata AIE (Association of Italian Publishers) in Bologna Licensing Trade Fair / Kids in nudi vrsto možnosti za strokovno spopolnjevanje (lani prvič online, letos prvič v živo). Dve leti sejma na daljavo zaradi pandemije sta prinesli vrsto izkušenj in novih pristopov v založništvu in promociji mladinskih knjig. Še več kot prejšnja leta je bilo namenjenega prostora »kavarnam«, organizatorji sejma so pričakovali, da bodo obiskovalci željni stikov v živo. V »kavarnah« ilustratorjev, avtorjev, prevajalcev idr. je bilo veliko dogodkov, izmenjav mnenj, primerov dobre prakse, izobraževanja idr. Nova je tudi iniciativa, da se na vsakem sejmu osvetli eno od regij na svetu; tokrat je bila to Afrika (**Spotlight on Africa** / »Afrika v soju žarometov«): Afrika je celina potencialnih bralcev, treba je dvigniti bralno pismenost, spodbuditi ustvarjanje knjig, založništvo idr. Prazni razstavniki založnikov afriških držav so potrjevali dejstvo, da je Afrika v razvoju pismenosti preskočila papirnato fazo, obdobje tiskanih bralnih gradiv, kar so povzročila predvsem tuja prizadevanja, da Afriko digitalizirajo.

Vsako leto so na knjižnem sejmu v Bologni obelodanjeni tudi dobitniki nagrade ALMA in nagrad IBBY. Na Bologni po Bologni tem in tudi slovenskim kandidatom za nagrade namenimo kar nekaj pozornosti.

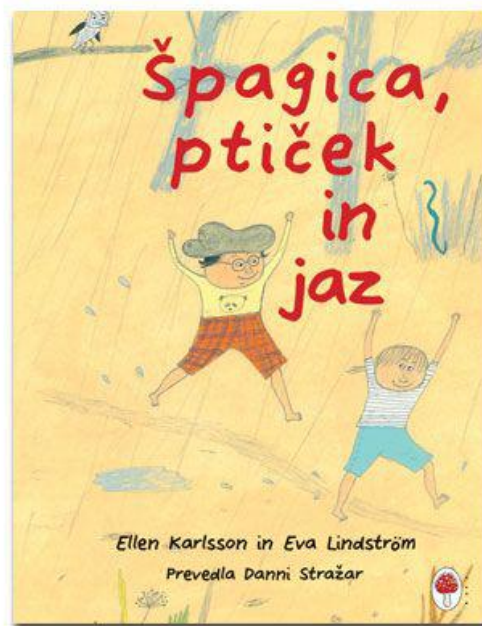
Slovenski nominiranci in nagrajenka ALMA 2022

Spominska nagrada Astrid Lindgren (ALMA) 2022 je bila podeljena **švedski ilustratorki in avtorici Evi Lindström**, izročili so ji jo konec maja v Stockholmu.

Na Bologni po Bologni smo predstavili njeno avtorsko slikanico *Le Pont* («Most»), v slovenščini pa imamo prevod knjige Ellen Karlsson *Špagica, ptiček in jaz* (Zala, 2018) z njenimi ilustracijami.

Slovenski nominiranci za nagrado ALMA 2022 so Anja Štefan, Ana Zavadlav, Svetlana Makarovič in Boris A. Novak.

Slovenska nominiranca in nagrajenki Andersenove nagrade 2022

Andersenovi nagrajenki sta bili obelodanjeni na knjižnem sejmu v Bologni, nagradi pa sta jima bili podeljeni na 38. kongresu IBBY v Maleziji (5.–8. september 2022).

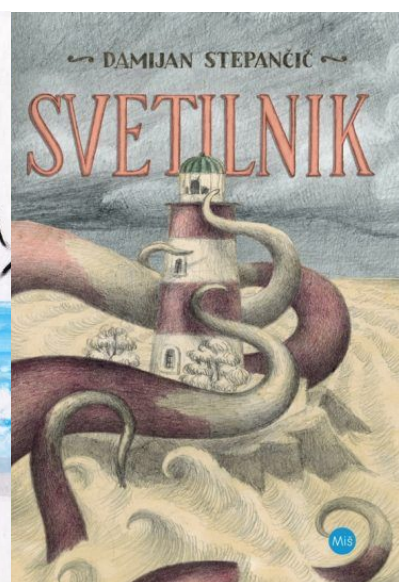
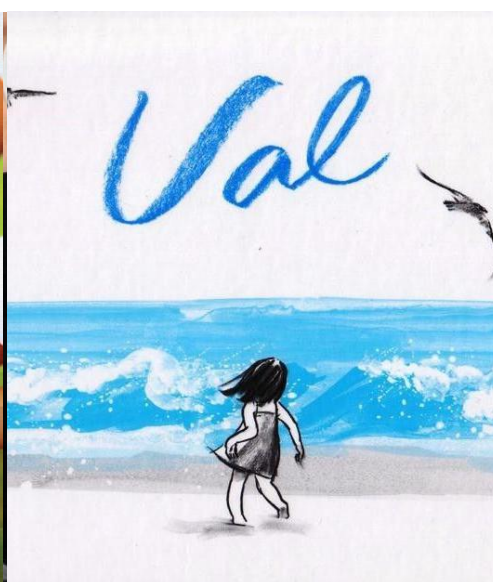
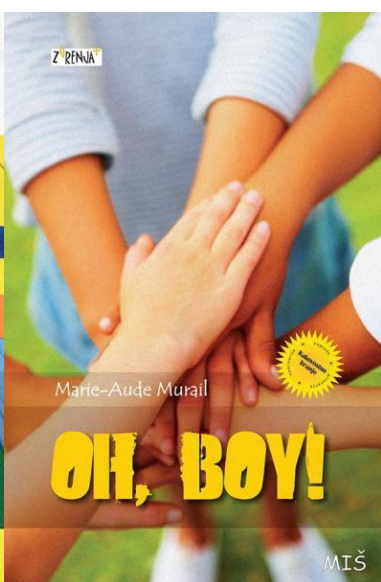
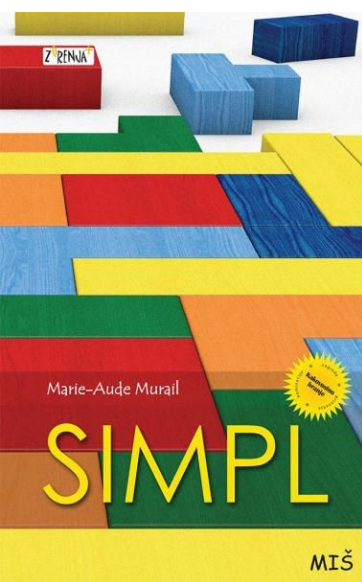
To sta **francoska pisateljica Marie-Aude Murail** in **južnokorejska ilustratorka Suzy Lee**.

V slovenščini imamo dva mladinska romana Marie-Aude Murail: *Simpl* v prevodu Mojce Medvedšek (Miš, 2013) in *Oh, boy!*

v prevodu Jedrt Maležič (Miš, 2013).

Imamo tudi slikanico brez besedila, Val Suzy Lee (Mladinska knjiga, 2010).

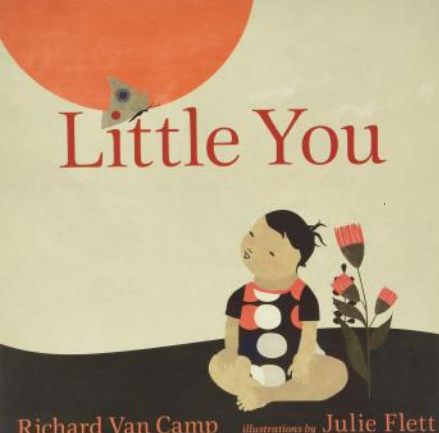
Med finaliste se je uvrstil tudi pisatelj in pesnik **Peter Svetina**, slikanico brez besedila *Svetilnik* ilustratorja Damijana Stepančiča (Miš, 2019) pa je Andersenova žirija uvrstila na poseben priporočilni seznam.

Slovenski ustvarjalci na IBBY častni listi 2022

Na Bologni po Bologni smo že opozorili tudi na slovenske ustvarjalce mladinskih knjig, ki so se uvrstili na IBBY častne liste 2022: **Andrej Rozman Roza** za knjigo *Rimuzine in črkolazen* (Mladinska knjiga, 2019), **Igor Šinkovec** za ilustracije knjige Boštjana Gorenca *Si že kdaj pokusil luno?* (Mladinska knjiga, 2019) in **Katja Zakrajšek** za prevod knjige Clémentine Beauvais *#3špehbombe* (Mladinska knjiga, 2019). Tudi IBBY častne liste so bile podeljene na 38. kongresu IBBY.

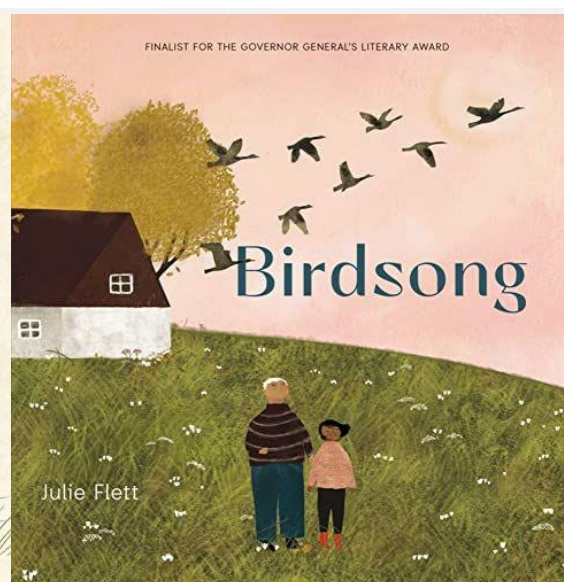

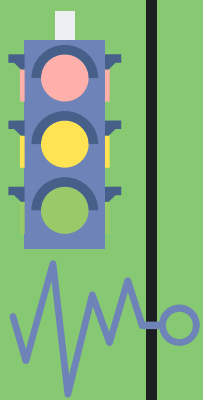
Knjige ustvarjalcev letošnje poslanice ob 2. aprilu – mednarodnem dnevu knjig za otroke

Letošnjo poslanico ob 2. aprilu je pripravila Kanadska sekcija IBBY, v slovenščino jo je z naslovom *Zgodbe so krila, ki te vsak dan ponesejo kvišku* prevedla Katja Zakrajšek. Besedilo poslanice je napisal **Richard Van Camp**, plakat je ustvarila ilustratorka **Julie Flett**. Na Bologni po Bologni smo predstavili slikanico *Little You*, ki sta jo ustvarila skupaj, in tri slikanice, ki jih je ilustrirala Julie Flett: *On the Trapline* in dve avtorski *We all Play* in *Birdsong*, ki velja za eno njenih najboljših.

Tole na spletu nikakor ne more biti tako prepričljivo, kot je bilo na predstavitvi v živo, pa vendar upam in želim, da bi med predstavljenimi slikanicami našli vsaj eno ali dve zase in za vaše mlade bralce, *kajti zgodbe so krila, ki te vsak dan ponesejo kvišku, zato poišči knjige, ki nagovarjajo tvojega duha, srce, um*, kot pravi letošnja poslanica ob 2. aprilu.

MEDIJSKA
PISMENOST
JE
KOMPETENCA

ČET | 10 NOV | 9H - 14:45H

Semaforjev utrip

povzetki referatov

Maja Vreča, Mateja Rek, Petra Mikeln, Mateja Drnovšek Zvonar,
Sonja Merljak Zdovc, Petra Zupančič In Urša Valentič

SEM@FORjev utrip

Medijska pismenost je kompetenca

10. november 2022, ob 9.00 uri

9.00 - 9.15

Uvodni pozdrav

Lavra Tinta, predsednica Sekcije za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS

9.15 - 10.00

Kaj je medijska pismenost

Maja Vreča, Akademska in raziskovalna mreža Slovenije

10.00 - 10.45

Raziskovanje medijske vzgoje in pismenosti

dr. Mateja Rek, Fakulteta za medije v Ljubljani in Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici

odmor

11.15 - 12.00

Predstavitve priročnika Spodbujanje razvoja veščin kritičnega mišljenja s formativnim spremljanjem

Petra Mikelin in Mateja Drnovšek Zvonar, OŠ Polje

12.00 - 12.45

Časoris in njegovi Lovci na lažne novice

dr. Sonja Merljak Zdovc, direktorica Zavoda Časoris in odgovorna urednica spletnega časopisa za otroke Časoris

odmor

13.15 - 14.00

Predstavitve projekta MIPI (Medijska in informacijska pismenost)

Petra Zupančič, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS

14.00 - 14.45

Spletno oko: prijava posnetkov spolnih zlorab otrok

Urša Valentič, koordinatorica projekta Spletno oko

Maja Vreča

Akadska in raziskovalna mreža Slovenije
Tehnološki park 18
1000 Ljubljana

Kaj je (internetna) medijska pismenost?

Pod izrazom »medijska pismenost« si verjetno skorajda vsak izmed nas predstavlja nekaj drugega. Kaj pa je potem »internetna medijska pismenost«? Kako jo lahko pojasnimo, če pa nam pogosto dela preglavice že razlaga pojma »običajne medijske pismenosti«.

Seveda so tudi tu različne struje, ki si malce drugače razlagajo pomen tega izraza, a nekaj jim je skupno. Ločiti moramo med tako imenovano digitalno pismenostjo in internetno medijsko pismenostjo.

In tu se običajno najprej zalomi pri našem dojemanju internetne pismenosti.

Ko vidimo nekoga, ki je zelo spreten pri uporabi interneta in naprav, mu kar nekako avtomatično pripišemo tudi znanja, ki vključujejo poznavanje delovanja tehnologij, ki jih uporablja, in sposobnost iskanja informacij na spletu ter prepoznavanje dezinformacij in razumevanje zavajajočih algoritmov, ki oblikujejo naš vpogled v »online« svet.

Seveda pa je to povsem napačen zaključek.

Če ta nesporazum primerjamo z našim fizičnim svetom, bi ga lahko opisali približno tako – opazujemo nekoga, ki piše izredno lepo in zelo hitro. Iz tega sklepamo, da gre za človeka, ki se spozna na časopise in revije, ki izhajajo po svetu, in ve, kako ločiti med kvalitetno znanstveno revijo in tako, ki ni vredna zaupanja.

V našem fizičnem svetu seveda ne delamo takih zaključkov. Zakaj pa jih potem neredko delamo v virtualnem?

Med drugim zaradi tega, ker tudi nam nekoliko primanjkuje internetne medijske pismenosti.

K sreči pa za njeno poznavanje ni treba biti ravno tehnični genij. Kar je pri tem res nujno potrebno, je sposobnost kritičnega razmisleka in sposobnost, da se naučimo osnovnih mehanizmov, ki vplivajo na naše internetno življenje.

Tega pa ste seveda več kot sposobni prav vsi knjižničarji.

In ravno knjižničarji ste tisti, ki bi že skorajda morali – poleg običajne medijske pismenosti, ki bržkone sodi v vaš opis del in nalog – usvojiti tudi internetno medijsko pismenost. Tako kot učitelji ste namreč ravno vi tisti, od katerih širša družba kar nekako pričakuje, da znate najbolje ločiti zrnje od plev.

A tudi če v tem hipu morda niste povsem prepričani v svoje poznavanje in razumevanje teh tematik, boste vsa potrebna znanja zlahka usvojili, saj se v to ne spuščate brez predznanja; vaša »offline« medijska pismenost je namreč najboljša možna osnova za pridobivanje dodatnih »online« znanj.

most.arnes.si

MOST-V

Arnesov Množični Odprti Spletni Tečaj o
Varni rabi interneta in naprav
poteka dvakrat letno

Raziskovanje medijske vzgoje in pismenosti

prof. dr. Mateja Rek

Fakulteta za medije v Ljubljani in Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici

Zaradi hitrega in obsežnega razvoja digitalnih medijev in njihove vedno večje prisotnosti v naših življenjih tudi v Sloveniji močno raste zanimanje in povpraševanje po informacijah, podatkih in drugi raziskovalni infrastrukturi, ki se nanaša na medijske navade, vzgojo in medijsko pismenost ljudi. Ker ljudje vse več časa preživimo v digitalnem medijskem okolju, vse bolj potrebujemo tudi ustrezne kompetence in digitalno medijsko ozaveščenost. Mnogi izzivi, povezani z digitalizacijo v sodobnih družbah, so postali še bolj vidni in aktualni v obdobju epidemije COVID-19. Sposobnost uporabe digitalnih tehnologij, sposobnost analize in evalvacije digitalnih medijskih vsebin, skupaj s sposobnostjo učinkovitega generiranja digitalnih sporočil, so v obdobju epidemije zaradi vseprisotne digitalizacije postale še pomembnejše veščine, kot so sicer. Po drugi strani so se zelo vidno pokazali mnogi neželeni učinki prekomerne ali nespametne rabe medijev, ki so bili prisotni tudi pred epidemijo, pa jim v Sloveniji kot družba pogosto nismo posvečali zadostne pozornosti: od nekemičnih zasvojenosti do mnogih z rabo digitalnih medijev povezanih zdravstvenih težav ljudi; z rabo medijev in digitalizacijo povezana družbena neenakost; zaščita in inkluzivnost ranljivih skupin; vprašanja varnosti, nadzora in svobode v digitalni realnosti. Digitalizacija in povečana prisotnost digitalnih medijskih vsebin v vsakdanjem življenju od ljudi terjata nov družbeni odziv, nove smiselne normativne okvirje in njihovo implementacijo ter intenzivno raziskovalno delo na teh področjih, ki nam bo dalo možnost razumevanja vpliva medijske vzgoje in razvoja medijske pismenosti na kvaliteto življenja posameznika in družbenih skupnosti.

MEDIJSKA.
PISMENOST.SI

Raziskovanje medijske vzgoje in pismenosti

V okviru Infrastrukturnega programa Fakultete za medije – zbiranje, vodenje in arhiviranje podatkov o medijski pismenosti (program financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije) od leta 2013 periodično zbiramo in analiziramo podatke o različnih vidikih medijske pismenosti v Sloveniji. V obdobju 2013–2021 smo ustvarili naslednje zbirke podatkov:

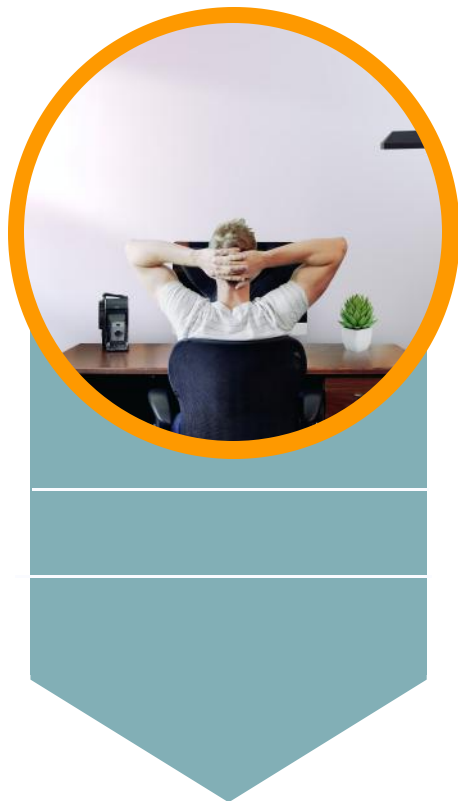
- *Medijska pismenost v Sloveniji (2014, 2021)*
- *Mediji in predšolski otroci v Sloveniji (2015)*
- *Mediji in dijaki v Sloveniji (2015)*
- *Mediji in osnovnošolci v Sloveniji (2016)*
- *Medijske navade gluhih in naglušnih ter slepih in slabovidnih (2017)*
- *Medijske navade starejših 65+ (2018)*
- *Mediji, prehrana in podoba telesa (2019)*
- *Medijske navade ljudi z duševnimi težavami (2019)*

V obdobju 2022–2027 načrtujemo nadaljevanje raziskav in posodobitev obstoječih baz podatkov s poudarkom tudi na specifičnih ciljnih populacijah predšolskih, osnovnošolskih, srednješolskih otrok, starejših nad 65 let, oseb z okvarami vida ali sluha in gibalno oviranih. Zbirko primarno zbranih podatkov bomo dopolnjevali v skladu z razvojem znanstvene refleksije, tehnološkim napredkom na tem področju in potrebami širokega nabora deležnikov, s katerimi sodelujemo pri izvajanju infrastrukturnega programa. Instrument za zbiranje podatkov bo prilagojen specifičnim značilnostim in potrebam medijske vzgoje in pismenosti posamezne populacije ter bo omogočal tudi longitudinalno analizo in primerjavo s stanjem medijske vzgoje in pismenosti zadevnih ranljivih skupin v preteklem obdobju financiranja (2015–2021). Poleg izvajanja anket, zbiranja podatkov o medijskih navadah in pismenosti določenih publik (kot so otroci, ranljive skupine, starejši) zbiramo sekundarne podatke o stanju in razvoju medijske pismenosti v Sloveniji (npr. baze podatkov o obstoječih projektih, programih, aktivnostih, strokovna in znanstvena literatura s tega področja). Ta omogoča prenose znanja in informacijsko podporo za mreženje in samo mreženje, tako doma kot v tujini.

**prof. dr.
Mateja Rek**

Fakulteta za medije v
Ljubljani in Fakulteta za
uporabne družbene študije v
Novi Gorici

Spodbujanje razvoja veščin kritičnega mišljenja s formativnim spremljanjem

Mateja Drnovšek Zvonar in Petra Mikeln,

Osnovna šola Polje
Zaloška cesta 189
1260 Ljubljana - Polje

Na Osnovni šoli Polje smo od leta 2015 do 2018 sodelovali v mednarodnem projektu *ATS 2020 – Formativno spremljanje in vrednotenje transverzalnih veščin ob podpori IKT*, ki ga je v Sloveniji v okviru Zavoda Republike Slovenije za šolstvo koordinirala in vodila dr. Tanja Rupnik Vec. Ena od transverzalnih oz. prečnih veščin, ki si jo je v drugem letu tega projekta izbrala naša šola, je bila kritično mišljenje.

Plod celoletnega dela treh učiteljic, ki smo sodelovale v projektu pod mentorstvom dr. Tanje Rupnik Vec (Mateje Drnovšek Zvonar, Vesne Gros in Petre Mikeln), je priročnik Spodbujanje razvoja veščin kritičnega mišljenja s formativnim spremljanjem, ki je prosto dostopen v Digitalni bralnici ZRSS na povezavi:

<https://www.zrss.si/pdf/VescineKriticnegaMisljenja.pdf>

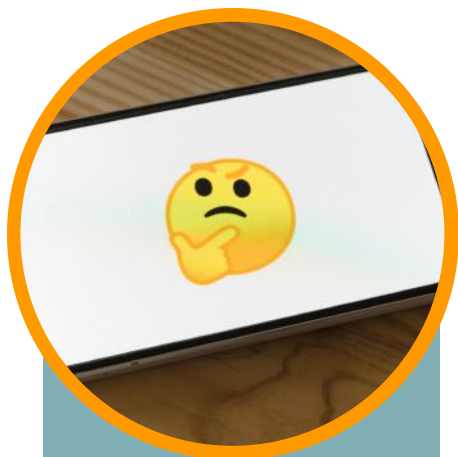
V priročniku je najprej opredeljeno, kaj kritično mišljenje sploh je, nato pa so po korakih formativnega spremljanja (ugotavljanje predznanja, postavljanje ciljev, načrtovanje poti do cilja in zbiranje dokazov, konstruktivna povratna informacija, samorefleksija) predstavljene konkretne aktivnosti, s katerimi lahko učencem pomagamo, da postanejo kritični misleci. Pomembno je, da kritično mišljenje poučujemo eksplicitno, tako da učenci ozavestijo svoj proces mišljenja. Takšen način je namreč učinkovitejši, kot če učencem le ponudimo priložnosti, da rešujejo probleme, ki zahtevajo višje ravni mišljenja, a o tem, kako so uspešni pri tem in zakaj so ali niso uspešni, z njimi ne govorimo.

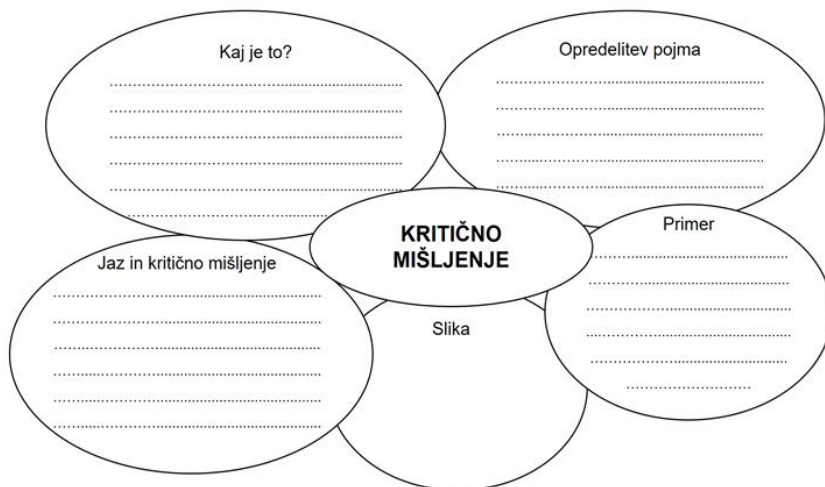
ATS2020

Assessment of Transversal Skills

Ilustracija:

Vesna Gros

V okviru projekta je nastal tudi priročnik Veščine kritičnega mišljenja. Primeri nalog za spodbujanje kritičnega mišljenja pri različnih predmetih v osnovni šoli:

<https://www.zrss.si/pdf/vescine-kriticnega-misljenja-naloge.pdf>

V njem so zbrani konkretni primeri za razvijanje naslednjih veščin kritičnega mišljenja pri različnih predmetih: 1) prepoznavanje problema, postavljanje vprašanj; 2) sistematično opazovanje in sklepanje; 3) razlikovanje dejstev od mnenj; 4) postavljanje ciljev in načrtovanje korakov do uresničitve cilja; 5) delo z viri; 6) induktivno sklepanje (sklepanje s posameznega na splošno); 7) deduktivno sklepanje (sklepanje s splošnega na posamezno); 8) argumentiranje.

Dr. Sonja Merljak
Zdovc

ČASORIS

<https://casoris.si/>

Časoris in njegovi Lovci na lažne novice

Kako otrokom razložiti, zakaj kužki jokajo, kako podnebne spremembe vplivajo na našo prihodnost ali kaj pravzaprav pomeni brexit?

Časoris, prvi slovenski spletni časopis za otroke, ki je nastal kot skovanka besede časopis in risanje, odgovarja prav na takšna vprašanja. Čeprav je spletni portal namenjen otrokom, pa je hkrati v veliko pomoč tudi učiteljem in staršem.

Odrasli mislimo, da moramo zaščititi otroke. To je čisto naravno. Zato jim strašljive novice včasih najraje prikrijemo. A zavedati se moramo, da bodo naši otroci izvedeli, da se dogajajo hude stvari. Zato je bolje, da to izvejo od nekoga, ki mu lahko zaupajo.

Prav je, da o njih izvedo na pravi način – tak, ki ne povzroči dodatnega strahu in ki jim lahko pomaga razumeti, zakaj je svet tak, kot je.

S Časorisom pa tudi z drugimi dejavnostmi, ki jih izvajamo, otroke ves čas spodbujamo h kritičnemu razmišljanju pa tudi presojanju, ali je medij, ki ga spremljajo, še vedno verodostojen in mu še lahko zaupajo.

Vzgojiti želimo novo generacijo bralcev, gledalcev in poslušalcev in otrokom privzgojiti navado uporabe zanesljivih virov informacij.

V času, ko imajo lahko lažne novice tako velik vpliv na naše življenje, ko ne ostajajo več samo na spletu, je zelo pomembno, da se o informacijah pa tudi o dezinformacijah podučijo mlajše generacije. Le tako bomo v prihodnje ohranili krhke vezi, ki nas povezujejo, sprejemali najtežje odločitve in (p)ostali informirani in aktivni državljani.

Petra Zupančič

Agencija za komunikacijska
omrežja in storitve Republike
Slovenije

Stegne 7, 1000 Ljubljana, Slovenija

+386 (0)1 583 63 00

@PortalMiPi

#beri_mipi

MEDIJSKA IN INFORMACIJSKA PISMENOST

AGENCIJE ZA KOMUNIKACIJSKA OMREŽJA
IN STORITVE REPUBLIKE SLOVENIJE

MiPi je portal za promocijo **medijske in informacijske pismenosti**, s katerim želi Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS (akos-rs.si) širšo javnost ozaveščati o pomenu kritične in premišljene uporabe medijskih vsebin in informacijskih tehnologij. Agencija kot konvergentni regulator izkorišča prednosti povezovanja delovnih področij in med prvimi v Evropi prispeva k uresničevanju svojega poslanstva pri zaščiti končnih uporabnikov, tako pri njihovi uporabi medijskih vsebin kot informacijskih tehnologij.

Enega izmed pomembnih pokazateljev, kako uspešna je pri tem naša država, predstavlja tudi zadnje poročilo Evropske komisije za leto 2022 o indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi). Rezultati so namreč pokazali velik digitalni napredek Slovenije in jo na lestvici držav Evropske unije že drugo leto zapored uvrstili nad evropsko povprečje. K temu rezultatu je bistveno prispeval tudi kazalnik meritev, ki zajema digitalno pismenost. Številne aktivnosti agencije na tem področju tako že kažejo prve oprijemljive rezultate.

Medijska in informacijska pismenost nimata enotne definicije, danes ju vse pogosteje zamenjujemo s pojmom **digitalna pismenost**. A je njen pomen bistveno širši in za sodobnega človeka ter družbo izrednega pomena. Razumevanje medijev, njihovega delovanja ter spretno in kritično krmarjenje med vsemi informacijami in informacijsko tehnologijo, ki smo ji vsak dan izpostavljeni, so namreč ključne veščine, ki ne vplivajo samo na naša življenja, temveč tudi na demokratične procese v družbi.

Pomembno je, da znamo izkoristiti vse možnosti, ki nam jih ponujajo nove tehnologije, sprejemati informirane odločitve ter se zaščititi pred škodljivimi vsebinami in vplivi. Obenem pa znamo biti tudi sami kreativni in odgovorni ustvarjalci sporočil. Agencija želi tako prispevati h kritičnemu vrednotenju medijskih vsebin, k varni uporabi interneta in informacijsko pismenim uporabnikom storitev. Z razvojem interneta stvari (IoT) in pojavom dinamične podatkovne ekonomije se je močno razširilo tudi tveganje kibernetске varnosti in zasebnosti. Dejstvo je, da manj veščini in neosveščeni uporabniki hitreje podležejo številnim tveganjem, ki jih prinaša uporaba digitalnih virov.

mipi.si – Beri MiPi in vedel boš več

Notranji **digitalni semafor** je tisti, ki usmerja uporabnika na poti razumevanja medijskih vsebin in varne uporabe digitalnih platform ter storitev. **Kdaj pa tebi zasveti rdeča luč?**

- **Prepoznaš oglas tudi, ko je ta spretno prikrit?**
- **Veš, kdo stoji za spletnimi ocenami?**
- **Starši veste, katere vsebine so namenjene otroku in primerne njegovi starosti?**
- **Veš, da na spletu puščaš digitalno sled, ki jo oglaševalci spretno uporabljajo za ciljano oglaševanje?**
- **Ločiš med plačanimi in običajnimi zadetki na spletu?**
- **Prepoznaš novico, ki morda ni najbolj resnična, in veš, kje preveriti, kaj je res?**
- **Razumeš, kako delujejo algoritmi Facebooka na tvoji časovnici (»news feed«)?**
- **Se znaš zaščititi pred spletnim nasiljem? In kaj to sploh je?**
- **Uporabljaš storitve, kot so eDavki?**
- **Te skrbi, kaj se dogaja s tvojimi podatki?**
- **Te zelo skrbi tvoja podoba, ki morda ni takšna kot prijateljeva na Instagramu?**
- **Veš, kaj je sovražni govor?**

MiPi želi sodobnemu uporabniku pomagati razumeti medijske in spletne vsebine ter ga ozaveščati o pasteh digitalnega sveta. Zato so vsebine predstavljene na poljuden in prijazen način. Izhajajo iz aktualnih tematik, tako tistih, ki jih pri svojem delu nagovarja agencija, kot širše, in vsebujejo veliko konkretnih napotkov ter nudijo številna izhodišča za nadaljnje raziskovanje posamezne teme. Te zanima? **Razišči na mipi.si.**

Tam boš našel tudi orodje **Gledoskop** (gledoskop.si). To je sistem za razvrščanje in označevanje programskih vsebin, ki jih najdeš na televiziji. Starše, otroke, vzgojitelje in druge opozarja, da določena programska vsebina vsebuje prizore, ki so lahko za določeno starostno skupino gledalcev škodljivi. V ta namen uporablja znake, ki vsebujejo starostna priporočila (VS oziroma vodstvo staršev, 12 let, 15 let, 18 let), poleg njih pa tudi piktograme, s katerimi pojasni razlog za starostno priporočilo (nasilje, strah, spolnost, diskriminacija, zloraba drog, alkohola in neprimeren jezik).

Pri projektu MiPi sodelujemo s številnimi partnerji, ki ravno tako delujejo na področju medijskega in informacijskega opismenjevanja. V želji povečati doseg svojih vsebin se povezujemo tudi s šolami in drugimi izobraževalnimi institucijami. Če bi sodeloval z nami ali imaš vprašanje, nam piši in skupaj bomo poiskali odgovor oziroma raziskali možnosti sodelovanja.

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Spletno oko :

prijava posnetkov spolnih zlorab otrok

Urška Valentič
Spletno oko
Center za varnejši internet
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana

Izveček predstavitve delovanja prijavnice Spletno oko

**Center
za varnejši
internet**

- Predstavitev prijavnice (organiziranost, kako deluje, okviri, namen);
- Posnetki spolnih zlorab otrok (definicija, trendi);
- Pregled zakonodaje s področja posnetkov spolnih zlorab otrok (lokalne in globalne oziroma evropske);
- Izsiljevanje z intimnimi posnetki (kako poteka, ukrepi in nasveti, pravna podlaga);
- Seksting (in deljenje intimnih posnetkov – kako poteka, ukrepi in nasveti, pravna podlaga);
- Spletni grooming (kako in kje poteka, dejavniki ranljivosti, ukrepi in nasveti);
- Pregled statističnih podatkov (število prijav, obravnavano kaznivo dejanje izdelave, posesti, prikazovanje in posedovanje pornografskega gradiva);
- Pomen prijave posnetkov spolnih zlorab otrok (v lokalnem in globalnem smislu, globalna statistika in pregled področja);
- Vloga družbenih omrežij / ponudnikov internetnih storitev pri zagotavljanju varnega interneta in pregonu storilcev kaznivih dejanj s področja posnetkov spolnih zlorab otrok.

Semaforjev utrip

Medijska pismenost je kompetenca

izbrana literatura

- Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). **Medijska pismenost: priročnik za učitelje**. Ljubljana : DZS
- Erjavec, K. (2009). **Vzgoja za medije in koncept medijske pismenosti v informacijski družbi**. *Sodobna pedagogika*, 60 (2), 20-36
- Information literacy and libraries in the age of fake news**. (2018). Libraries Unlimited.
- Kompare, A. in Rupnik Vec, T. (2016). **Kako spodbujati razvoj mišljenja: od temeljnih miselnih procesov do argumentiranja**. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Marentič-Požarnik, B. in Plut-Pregelj, L. (2009). **Moč učnega pogovora**. Poti do znanja z razumevanjem. DZS.
- Media and Information Literacy**. UNESCO. <https://www.unesco.org/en/communication-information/media-information-literacy?hub=750>
- Merljak, S. (2019). **Otroci in mediji: iskanje resnice v svetu novic: priročnik za otroke**. Društvo novinarjev Slovenije: Zavod Časoris. https://casoris.si/wp-content/uploads/2019/02/otroci-in-mediji_final_cip.pdf
- Rek, M. (2021). **Medijska vzgoja in pismenost v Sloveniji**. Vega.
- Rupnik Vec, T. (2006). **Kritična samorefleksija - temelj profesionalnega razvoja in rasti**. *Socialna pedagogika*, 10 (4), 429-465.
- Rupnik Vec, T. in Kompare, A. (2006). **Kritično mišljenje v šoli**. Strategije poučevanja kritičnega mišljenja. Zavod RS za šolstvo.
- Rupnik Vec, T. (2011). **Izzivi poučevanja: spodbujanje razvoja kritičnega mišljenja**.
- Rupnik Vec, T. (ur). (2017). **Veščine kritičnega mišljenja**. Primeri nalog za spodbujanje kritičnega mišljenja pri različnih predmetih v osnovni šoli. Mednarodni projekt.
- Rupnik Vec, T., Gros, V., Mikeln, P., Drnovšek, M. (2018). **Spodbujanje razvoja veščin kritičnega mišljenja s formativnim spremljanjem**: Mednarodni projekt Assessment of Transversal Skills - ATS2020. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/vescine-kriticnega-misljenja.pdf>
- Rutar Ilc, Z. (2003). **Pristopi k poučevanju, preverjanju in ocenjevanju**. ZRSŠ.

SeM@FoRjev cukrček: Lystad, M. (2021). Fejk. Dob pri Domžalah: Miš.

SPLETNI VIRI

Časoris: <https://casoris.si/>

Medijska in informacijska pismenost Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije: <https://www.mipi.si/>

Medijska.pismenost.si: <https://pismenost.si/>

Safe.si: <https://safe.si/>

Spletna učilnica medijske pismenosti NUK: <https://mreznik.nuk.uni-lj.si/sl/vodici/medijska-pismenost>

Spletno oko: <https://www.spletno-oko.si/>

Tom: telefon za otroke in mladostnike: <https://www.e-tom.si/>

PODKAST

Intelekt: Resnica v času »deepfake« tehnologije. (17. 9. 2019).

<https://prvi.rtvsllo.si/podkast/intelekta/49/174638407>

POSNETEK PREDAVANJA

The development of media and emotional literacy since kindergarten: the Finnish example. (13. 5. 2022).

<https://www.youtube.com/watch?v=xIMfjaQMnK8>

Webinar o dezinformacijama: Ekonomija pažnje i lažne vijesti. (5. 5. 2022). <https://www.youtube.com/watch?v=6L8i6Vx6gr4>

Po SeM@FoRjevih poteh

Rubrika o uspehih in trudu mladinskih knjižničarjev in mladinskih oddelkov širom Slovenije.

str. 52

Postaja 1 | Promocija slovenske knjige in knjižnice

str. 60

Postaja 2 | BILKA

Lavričeva knjižnica
Ajdovščina

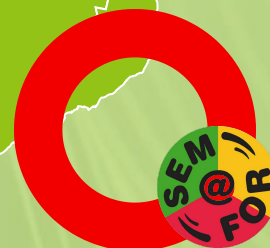

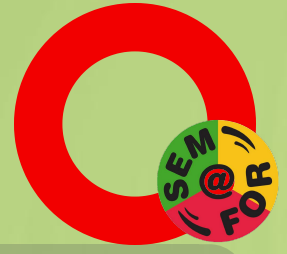
02

Narodna in študijska knjižnica,
Trst

01

str. 65

Postaja 3 | Pikina bralna značka

str. 72

Postaja 4 | Knjižni zakladi malega Lovra

str. 79

Postaja 5 | Bralni nahrbtnik

str. 81

Postaja 6 | Pravljične ure z jogo

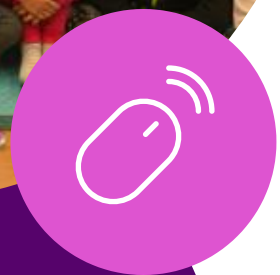

PROMOCIJA SLOVENSKE KNJIGE IN KNJIŽNICE V VEČINSKO TUJEJEZIČNEM OKOLJU

Ivana Soban, bibliotekarka

Oddelek za mlade bralce, Narodna in študijska knjižnica

IZHODIŠČE

Mladinski knjižničarji in knjižničarke vidimo kot največji izziv sodobnega knjižničarstva tisti segment naših zadolžitev, ki nam kot bralcem, ljubiteljem, navdušencem, mogoče celo fanatikom ne bi smel predstavljati večjega navora. Knjige so naš vsakdanji kruh, službe pa nikakor nismo izbrali zaradi višine plač, varnosti javne zaposlitve ali banalnosti izbranega študija. Pa vendar, kljub odličnim predispozicijam, s težavo opravljamo ravno tisto, kar bi nam vsekakor moralo predstavljati največji užitek. Govorim seveda o promociji knjig in književnosti.

Vprašanje torej za milijon dolarjev: kaj naj naredimo, da bi pritegnili k branju čim več potencialnih uporabnikov? Kako prepričati petošolca, da je branje zanimivejše početje od igranja videoigric? Kako devetošolko odtegniti od telefona in ji v zameno obljubiti rajске užitke ob razvozlanju stotin strani črnih znakov na beli podlagi? Težko, kajne? Izziv je nedvomno zahteven, kar tudi upravičuje dejstvo, da se z njim ukvarjajo knjižničarji in knjižničarke po vsem svetu. Če stopnjujemo težavnost zadanega izziva: kako v tujejezičnem okolju prepričati otroka, najstnika, najstnico, da svoj dragoceni čas posveti knjigi, ki je povrh vsega napisana v manjšinskem jeziku?

Sociolingvistična slika

S takega izhodišča torej izhajamo knjižničarke v Oddelku za mlade bralce Narodne in študijske knjižnice (NŠK) v Trstu, ki – upam, da vas nisem zavedla – prav tako nimamo enoznačnih odgovorov na postavljena vprašanja. NŠK je osrednja knjižnica Slovencev v Italiji, njen glavni namen je zbiranje, urejanje, hranjenje in vrednotenje kulturne in znanstvene dediščine Slovencev v Italiji ter pospeševanje bralne kulture, torej promocija slovenske kulture in literature ter slovenskega jezika. To počenjamo v okolju, ki je povečini italijansko govoreče. Trst – s svojimi 50.000 slovenskimi prebivalci največje slovensko mesto z začetka prejšnjega stoletja – je dandanes mesto, kjer v samem centru ni opaziti vidnih napisov v slovenščini. Delujemo v okolju, kjer so slovenskemu prebivalstvu z zakonom zagotovljene pravice, vendar se jih ne udejanja dosledno oz. se jih dosledno neudejanja. V mestu in mestnem zaledju deluje mreža vrtcev, osnovnih in srednjih šol s slovenščino kot osrednjim učnim jezikom. Tako imamo Slovenci v Italiji možnost šolanja v materinščini od 3. do 18. leta starosti¹. Vprašanje materinščine oz. rabe slovenščine v skupnosti govorcev slovenščine kot manjšinskega jezika v Italiji je pereča tematika, s katero se ukvarja marsikateri strokovnjak. Sociolingvistična slika prebivalstva namreč kaže na vedno večjo jezikovno heterogenost družin otrok, ki obiskujejo slovenske šole. Veliko je primerov mešanega slovensko-italijanskega družinskega izvora.

¹ Na tržaškem imamo devet različnih ravnateljstev, kar pomeni 18 vrtcev, 21 osnovnih šol, 7 nižjih srednjih šol in 4 višje srednje šole s skupno 12 številom smeri.

ZNANJE IN RABA SLOVENSKEGA JEZIKA

Raziskava

Iz nedavne raziskave² je razvidno, da ima večina intervjuvancev (mladih med 15. in 29. letom) kar dva materna jezika, polovica intervjuvancev navaja, da pozna italijanščino zelo dobro, le ena tretjina intervjuvancev pa pozna slovenščino na isti ravni.

Sporazumevalni jezik

Največkrat je – kot logična in naravna posledica – sporazumevalni jezik v mešanih družinah italijanščina, saj ga poznajo vsi družinski člani. V splošno sliko naj vključimo še izposojenke in jezikovne interference, manko strokovnih in specifičnih izrazov: občutno zaznaven vdor italijanskega jezika v vsakdanje sporazumevanje v slovenskem jeziku se kaže v tem, da so nekatere besede popolnoma izpodrinile slovensko ustreznico.

² Jagodic, D., 2019. Znanje in raba slovenskega jezika med mladini v slovenskem zamejstvu v Italiji. V: Jezikovni profil mladih v slovenskem zamejstvu / uredila Sonja Novak Lukanović. - Ljubljana : Inštitut za narodnostna vprašanja ; v Celovcu : Slovenski znanstveni inštitut : Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik ; v Trstu : Slovenski raziskovalni inštitut, 2019. - (Mladi v slovenskem zamejstvu ; zv. 4). Str. 67–120.

Poročilo o bralnih navadah in obiskovanju knjižnic

BRALNE NAVADE

Pa to še ni vse. Rekli smo, da se knjižničarji zavedamo, da je branje na globalni ravni dejavnost, ki ne sodi med najbolj priljubljene dejavnosti otrok, najstnikov in njihovih staršev, kar v večjezičnem okolju še dodatno prilije olje na ogenj. Raziskava iz leta 2017³ pravi, da slovenski dijaki večkrat raje posegajo po literaturi v italijanskem jeziku kot po tisti v slovenščini, saj smatrajo, da ponuja italijanski trg boljšo izbiro in so knjige tudi lažje berljive.

POROČILO

³ Bogatec, N., 2017. Poročilo o bralnih navadah in obiskovanju knjižnic. Slovenski raziskovalni inštitut, Trst.

ODDELEK ZA MLADE BRALCE

Taka je torej v grobem situacija na naši operativni mizi. Oddelek je sicer dokaj mlad, saj obstaja šele dobrih osem let, pred tem pa je bilo otrokom namenjenih le nekaj polic na glavnem sedežu. Dislociranost od osrednje knjižnice ne prispeva k večji izposoji, saj se uporabniki s težavo odpravijo v dve knjižnici, da bi zadovoljili svoje informacijske in bralne potrebe. Prostor, namenjen mladim, je sicer ustrezen, udoben in privlačen, lahko se ga priredi za različne dogodke in potrebe s premikanjem opreme. Skoraj 13.000 enot knjižničnega gradiva, namenjenega mladim do približno 18. leta starosti, je sodobno in strokovno razporejeno na nizke police, v večja korita v obliki barčic in na premične regale. Letno gre v promet med osem in deset tisoč enot, ki si jih aktivni obiskovalci izposojajo predvsem med obiskom raznoraznih dogodkov. Dogodki pa so ključni dejavnik za ohranjanje aktivnosti uporabnikov in za pridobivanje novih. Poleg klasičnih pravljčnih uric, ki potekajo od septembra do maja, izvajamo še druge aktivnosti za različne ciljne skupine: najmlajšim, otrokom do 3. leta starosti in njihovim družinam, so namenjena srečanja Rojeni za branje in Mammalingua (vključeni smo v italijanski nacionalni projekt, ki ga izvajamo bodisi dvojezično bodisi zgolj v slovenščini); poleti lahko uporabniki prisluhnejo slovenski besedi v Sesljanskem zalivu na priljubljenih Pravljičah pod senčnikom, tako rekoč »množično« obiskanem dogodku, kjer imajo mladi poslušalci poleg pravljčne urice in kreativne delavnice možnost izposoje gradiva in vračila na plaži. Knjižničarke organiziramo razstave mladinskih ilustratorjev, predstavitve knjig, srečanja z avtorji. V predkoronskem času so se najstniki v knjižnici družili v bralnem klubu Sm figo, čitm knjigo, kjer so si izmenjevali vtise o prebrani knjigi.

Glavnina našega dela in dodatna skrb pa je posvečena prav organiziranim šolskim in vrtčevskim skupinam, saj s kakovostnim bibliopedagoškim delom dosežemo tudi tisti segment populacije, ki bi sicer nikoli ne prestopil knjižničnega praga. Italijanski šolski sistem v primerjavi s slovenskim sistemom, kjer je knjižnično-informacijsko znanje vključeno v šolski kurikulum, ne predvideva nič podobnega. Pravzaprav je stanje še slabše, saj zakon niti ne določa, da bi vsaka šola morala imeti knjižnico (!), čemur sledi, da tudi ni namenskih sredstev za njeno delovanje. Šolske knjižnice v Italiji so torej prepuščene prizadevnosti posameznih odgovornih oseb, po večini pa so slabo založene, slabo organizirane ali pa jih sploh ni. Obiskovanje splošne knjižnice je prepuščeno presoji ravnatelja, šolskega koordinatorja ali celo posameznega učitelja. Sistemsko vključevanje otrok v bibliopedagoške programe je torej v Italiji zelo pomembno, saj omogoča, da čim več otrok spozna knjižnico. V ta namen nudimo pedagoškim delavcem različne dejavnosti ob obisku knjižnice. Ob ustaljenih programih, kot je npr. nacionalni Rastem s knjigo, ki pripelje v mladinski oddelek vsako leto od 200 do 300 učencev in dijakov (marsikoga prvič!), nudimo tudi delavnice kreativnega pisanja, kvize, bralne akcije (med drugim sodelujemo pri bralnem tekmovanju Berimo z Rovko Črkolovko, ki je v predkoronskem času poželo veliko navdušenja), izobraževanja o e-virih in delavnice informacijskega opismenjevanja oz. usposabljanja za iskanje knjižničnega gradiva v knjižnici. Za mlajše učence pripravljamo pravljичne urice, ki so osredotočene na slovenskih avtoricah in avtorjih, kjer spoznavajo pisatelj*, ilustrator* in druge ustvarjal* tudi s pomočjo avdiovizualnih in drugih učnih vsebin.

Večji otroci se lahko udeležijo delavnice Lego zgodbe, kjer s pomočjo lego kock in tablične aplikacije sestavljajo, poslikajo in napišejo svoje pustolovščine. Bibliopedagoške ure so ob vsakem obisku prilagojene starosti in številu otrok, njihovemu znanju in ravni razumevanja.

Razvoj delovanja oddelka, usmerjen k spodbujanju otrok in mladostnikov k branju ter nudenju kakovostnih kulturno-izobraževalnih vsebin, je torej v marsičem pogojen z zunanjimi dejavniki. Zaradi pomanjkanja sistemskih ureditev in dolgoročnih strateških načrtov, zaradi pomanjkanja strokovnih vzgibov pri ustvarjanju ključnih smernic, zaradi družbenega perifernega statusa otrok in njihovih potreb pa so prizadevanja, da bi postala knjižnica osrednje kulturno središče, informacijski (epi)center in družbeno stičišče mladih, kar so nedvomno osnovna poslanstva sodobne knjižnice, nemalo otežena.

DELAVNICE

SREČANJA

Bralni (barvni) Izziv Lavričeve
Knjižnice Ajdovščina

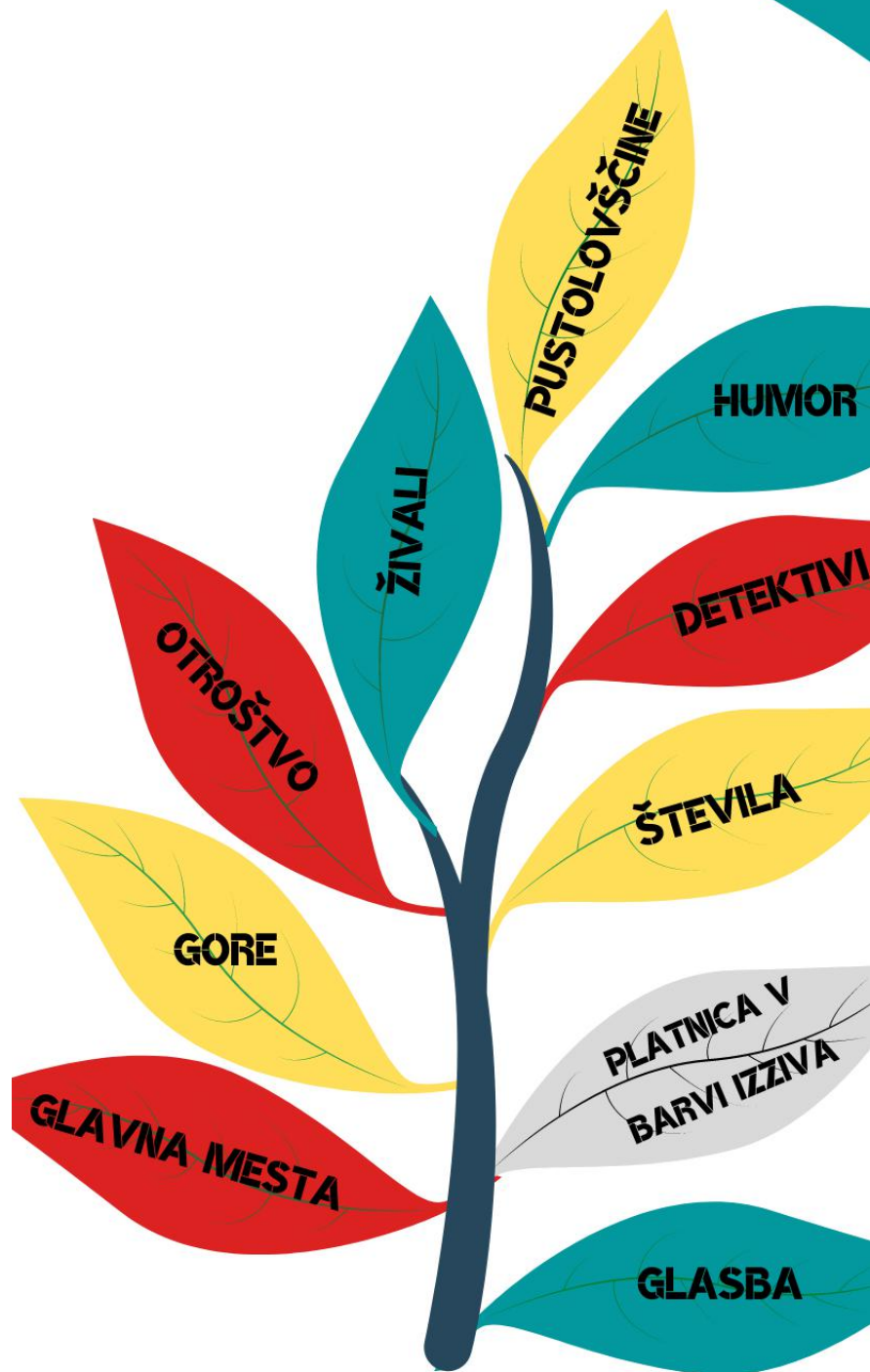
BILKA

Viktorija Kante

www.ajd.sik.si/bralni-izziv-lavriceve-knjiznice/

O nas

V Lavričevi knjižnici Ajdovščina (v nadaljevanju Lavričeva knjižnica) izvajamo različne dejavnosti, s katerimi skušamo motivirati uporabnike za sam obisk knjižnice in za uporabo knjižničnih storitev. Otrokom in mladini posvečamo še prav posebno skrb. Že vrsto let tako skrbimo za bralno motivacijo otrok in mladine s pomočjo različnih projektov.

Ura pravljic je v Lavričevi knjižnici najstarejša oblika dejavnosti za mladino. Tradicija pripovedovanja in druženja otrok in staršev se tako nadaljuje že od leta 1975 naprej. Poteka v vseh naših oddelkih enkrat tedensko, na potujoči knjižnici pa po predhodnem dogovoru z vrtci, šolami in posamezniki na določenem postajališču. Z izbiro kvalitetnih tekstov in ilustracij navajamo otroke in njihove starše na dobro knjigo. V vseh oddelkih je osnovnošolcem od leta 1984 dalje na voljo uganka meseca. Skozi akcije izpostavljanja gradiva ob določenih obletnicah, nagradah skušamo vzpodbuditi branje kvalitetnejše literature. Ob prazniku zlatih hrušk vedno opremimo nagrajeno gradivo z nalepko »zlata hruška« in gradivo tudi izpostavimo. Pripravljamo tudi srečanja in pogovore z ustvarjalci in različne počitniške delavnice. V knjižnici otroci tudi berejo s tačkami. Program R.E.A.D. pomaga otrokom izboljšati bralne in komunikacijske sposobnosti s pomočjo posebne metode: otrok bere psu. Namenjen je učencem v prvem in tudi drugem triletju osnovne šole. Vključeni smo v nacionalni projekt Rastem s knjigo in projekt Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz. Občasno v knjižnici pripravimo tudi kakšen literarni natečaj in glasovanje za naj knjigo. Sodelujemo z okoliškimi šolami, vzgojnimi zavodi in vrtci, ki so naši redni obiskovalci. Že sedmo leto zapored sodelujemo tudi v poletni bralni akciji Poletavci, ki jo je zasnovala Mestna knjižnica Ljubljana. Od aprila do novembra že 15 let sodelujemo pri projektu Primorci beremo, ki tradicionalno pritegne odrasle bralce. Mladostniki v naši knjižnici k akciji niso pristopili, čeprav so v zadnjih letih na seznamu tudi knjige, namenjena njim.

Večletne izkušnje kažejo, da je vsake toliko časa treba uvesti tudi kakšno novost.

Da bi pregnali dolge, temačne zimske večere, smo se konec lanskega leta odločili, da bralcem vseh starosti ponudimo bralni izziv. Poimenovali smo ga BILKA, **B**ralni (**b**arvni) **I**zziv **L**avričeve **K**njižnice **A**jdovščina. Potekal je štiri mesece, od 15. decembra do 15. aprila.

Ime in priimek
Številka člana
Izbrana barva iz

1. Avtor: Jack London
Naslov: KLIC DIVJINE
Ocena: 1 2 3 4 5
Misel (neobvezno): Hvala, brez vaše
akcije te lepe knjige ne bi
nikoli prebrala
P. Stolas

Bilka izziv poteka od 15. decembra 2021 do 15. aprila 2022
v Lavričevi knjižnici.

Naša BILKA je imela liste treh različnih barv in enega nevtralnega. Kdor je želel sodelovati v izzivu, si je izbral eno barvo, znotraj katere so bile vnaprej določene tri različne teme. Sodelujoči je moral prebrati tri knjige, ki so se navezovala na predlagane teme, in četrto knjigo, ki ima platnico v izbrani barvi. Izziv je bil opravljen, ko je sodelujoči prebral vse štiri knjige, njihove naslove in misel o prebrani knjigi zapisal v zgibanko in jo oddal v kateremkoli oddelku Lavričeve knjižnice ali jo poslal po elektronski pošti.

Predlagane tematike za odrasle in mladino so se razlikovale. Kot prvo pomoč smo pripravili knjižne police, jih označili z barvami in temami ter na njih ponudili knjige, ki so se navezovala na določeno temo. Bralcev nismo omejevali z žanri in dolžino knjig. Pripravili smo tudi barvne knjižne pakete presenečenja, po katerih so bralci zelo radi posegali. Izposodili smo skoraj 200 paketov. Prejeli smo 88 izpolnjenih zloženok. Med sodelujočimi je bilo 22 osnovnošolcev in ena srednješolka, ostali so bili polnoletni člani. Vsem sodelujočim, ki so oddali zgibanke, smo poklonili drobno darilce, paket bilk, čaja domače zeliščarice z Gore. Čaje smo opremili z nalepkami BILKE. Z odzivom bralcev smo zelo zadovoljni, podobno akcijo nameravamo izpeljati tudi letošnjo zimo.

Paketi bilk

Bralni Izziv Lavričeve
Knjižnice Ajdovščina

Gorski zeliščni čaj
Količina: neto 40g
Hranite dobro zaprto v suhem in
temnem prostoru.
Uporabno najmanj do: 31.12.2023

Gorski
zeliščni čaj

Babičin čaj

ročno nabrana, naravno posušena zelišča

Sestavine: šipek, bezeg, lipa,
materina dušica, jeglič, slezenovec

Način priprave:
čajno žličko zelišča prelijemo
z 0,2l vrele vode in pustimo 10 minut.

Podobna dejavnost na kmetiji
Tončka Čibej
Slovenska 146a, 5270 Ajdovščina
Tel: 06 49 371, GSM: 031 796 207

2021
DOBROTE
Slovenskih kmetij
Srebro

Bralni Izziv Lavričeve
Knjižnice Ajdovščina

Gorski zeliščni čaj
Količina: neto 40g
Hranite dobro zaprto v suhem in
temnem prostoru.
Uporabno najmanj do: 31.12.2023

Pikina bralna značka

Napisala

Metka Pivk Srdič

vodja projekta

Knjižnica Velenje

Zasnova projekta

Knjižnica Velenje je s projektom Pikina bralna značka pričela v letu 2012, ko je bilo Velenje partnersko mesto v sklopu Evropske prestolnice kulture (EPK). V letu 2022 torej obeležujemo že 10 let skrbnega snovanja in nenehnega nadgrajevanja projekta.

Pikin festival

Velenje gosti največji otroški festival, Pikin festival, že 33 let, zato se je zdela odločitev za začetek Pikine bralne značke prav v Knjižnici Velenje smiselna in logična. Leta 2012 so k projektu pristopile knjižnice ostalih partnerskih mest EPK: Mariborska knjižnica, Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota, Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož in Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec. Od takrat se je sicer nekaj knjižnic odločilo odstopiti od projekta, a skoraj vsako leto se kakšna knjižnica priključi na novo. Trenutno torej sodelujejo Mariborska knjižnica, Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož, Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, Knjižnica Lenart, Knjižnica Črnomelj in Osrednja knjižnica Mozirje.

> Potek bralne značke

Pikina bralna značka traja vsako leto od Pikinega festivala do naslednjega Pikinega festivala, torej od septembra do septembra. Sodelujejo lahko vsi bralci do vključno 6.

razreda osnovne šole. Vsak Pikin bralec mora na leto prebrati vsaj štiri knjige s seznama za ustrezno stopnjo. Ko se bralec odloči za sodelovanje, dobi Pikino beležko, v katero zapiše ali nariše kratko obnovo prebranega gradiva.

Za knjige, prebrane v enem letu, prejme Pikino bralno značko oz. Pikin gumb (ko bralec sodeluje trikrat, prejme zlati Pikin gumb) in priznanje ter vabilo na srečanje z enim od otroških ustvarjalcev. Ob zaključku Pikine bralne značke smo tako gostili številne pesnike in pisatelje, med njimi Primoža Suhodolčana, Andreja Rozmana Rozo,

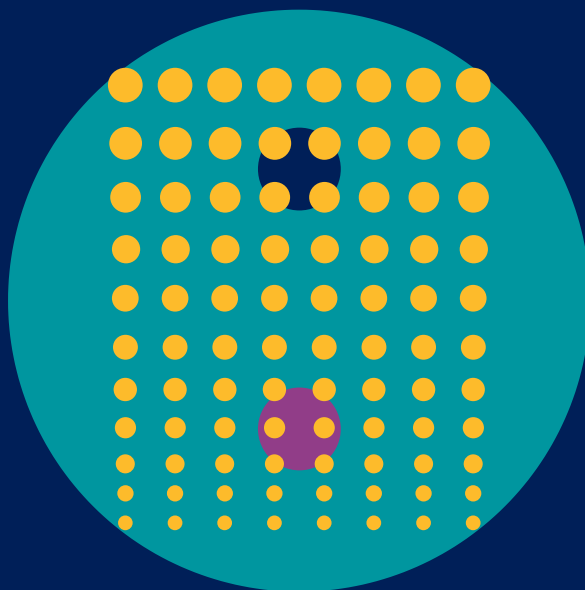
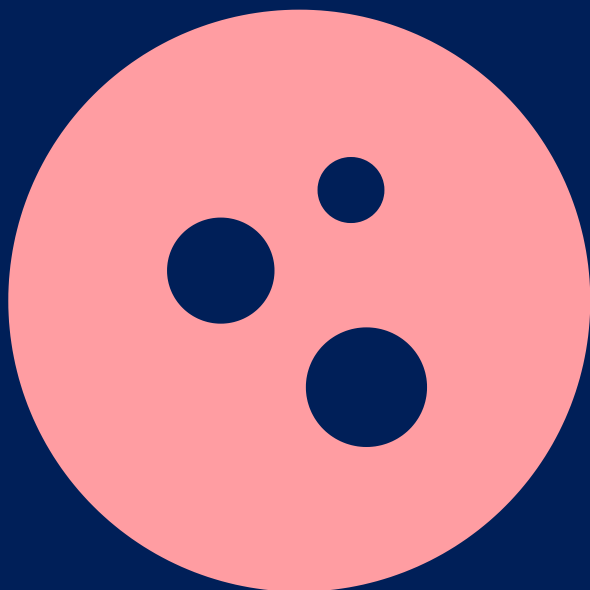
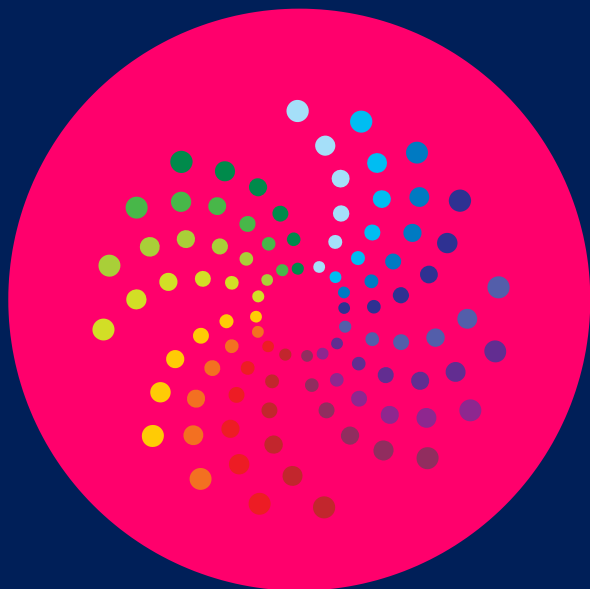
ilustratorje, med njimi Urško Stropnik Šonc in Uroša Hrovata, čarodeje, lutkovne predstave in animatorje.

Otroci sodelujočih knjižnic, ki so v bližini Velenja (Slovenj Gradec in Mozirje), se udeležijo zaključne podelitve priznanj in gumbov ter srečanja s Piko Nogavičko kar v Velenju, ostale knjižnice poskrbijo za zaključek v svojih prostorih, Knjižnica Velenje pa vsako leto poskrbi, da je na prizorišču zaključne podelitve tudi Pika Nogavička, ki otrokom z veseljem seže v roko.

Lahko preštejete vse pike? Pa ne si učk zlomit!

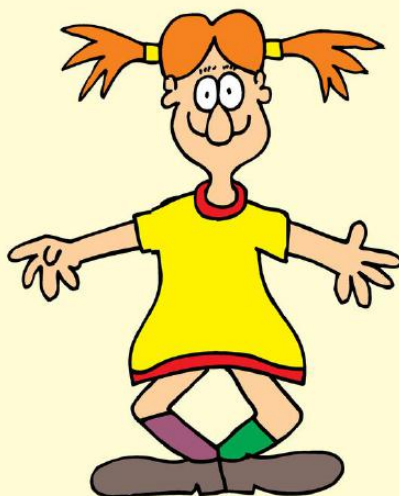
Organizacijska ekipa Knjižnice Velenje vsako leto v začetku septembra pripravi srečanje knjižničark in knjižničarjev sodelujočih knjižnic. Razdelimo jim Pikine beležke za novo sezono in Pikine gumbke. Že pred srečanjem sodelujoče knjižnice pozovemo, naj s knjižnimi predlogi sooblikujejo Pikino zloženko za novo sezono. V seznam vsako leto seveda umestimo knjige Pika Nogavička, ostale pa se menjajo. Prizadevamo si, da je izbor knjig hudomušen in zabaven, kot je zabavna in posebna Pika Nogavička. Branje knjig s Pikinega seznama naj bi bilo otrokom v zabavo in veselje. Marsikdo že komaj čaka na nov priporočilni seznam, da bo lahko spet prebiral zabavne knjige. V marsikateri knjižnici sodelujejo tudi celi razredi otrok iz osnovnih šol, kar je seveda svojevrstna motivacija.

V desetih letih, odkar poteka Pikina bralna značka, nam je uspelo tudi Piko Nogavičko naučiti, kako se pravilno drži knjigo in jo celo navdušiti za branje, kar ob podelitvah, na svoj hudomušen način, otrokom tudi rada pove. In če zmore Pika, zmore prav vsak!

*»Pa ne si učk zlomit!«,
bi rekla Pika.*

Pika Nogavička je posebna deklica. Če že bere, potem bere navihane, napete in poredne knjige. Takšnih knjig imamo tudi v naši knjižnici kar nekaj, zato za mlajše obiskovalce (do 6. razreda osnovne šole) Knjižnice Velenje, pripravljamo posebno

PIKINO BRALNO ZNAČKO

Bralka ali bralec naj bi vsako leto prebral vsaj štiri knjige z našega seznama. In kaj bo imel od tega? Najprej veliko užitka pri branju, srečanje z enim od ustvarjalcev literature za otroke, vsako leto Pikino bralno značko, ob tretji osvojeni Pikini bralni znački pa še zlato Pikino bralno značko. Z žrebom pa bomo vsako leto razdelili tudi praktične nagrade.

Pikina bralna značka se dogaja v splošnih knjižnicah v Velenju, Mariboru, Ptujju, Ormožu, Slovenj Gradcu, Črnomlju, Mozirju in Lenartu.

Knjižni zakladi malega Lovra

ALI

Kako se lokalna knjižničarka v ruralnem okolju loti vključevanja celotne populacije otrok in vzgojnopedagoškega kadra v bralno spodbujevalni projekt

Sem podeželanka. Že od svojega rojstva živim v Makolah, v vasi na obronku Haloz, ki je pred nekaj desetletji postala občina. Krajanje Makol in okoliških vasic smo vedno govorili, da imamo vse, kar imajo veliki, dokler nekega dne občinski veljaki niso ugotovili, da nam manjka knjižnica.

**KNJIŽNICA
JOSIPA VOŠNJAKA
SLOVENSKA BISTRICA**

**Nova krajevna knjižnica v
prostorih osnovne šole**

Že res, da je dvakrat mesečno k osnovni šoli pripeljal bibliobus, vendar to ni bilo to. In so se skupaj z vodstvom Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica odločili, da je vredno poskusiti in odpreti v prostorih osnovne šole krajevno knjižnico.

Nova enota Makole

In smo jo dobili. Novembra 2010 je svoja vrata odprla nova enota Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica Krajevna knjižnica Makole. Posledično je v Makole tudi prenehal voziti bibliobus.

Prostor OŠ

Sprva je bilo težko, krajanom je bilo potrebno razlagati, da kljub temu, da ima knjižnica prostore v osnovni šoli, ni namenjena le osnovnošolcem, ampak vsem krajanom. Nekateri so vztrajno obiskovali bibliobus na lokacijah izven Makol.

prostor si delita ŠOLSKA IN SPLOŠNA KNJIŽNICA

Prav tako je bilo obiskovalce potrebno poučiti o tem, da je knjižnica v Makolah posebna, kombinirana, saj si isti prostor delita šolska in splošna knjižnica. Marsikdo po prvem obisku ravno zato ni več prišel.

Kot krajanka Makol in knjižničarka v Krajevni knjižnici Makole sem se trudila in z osebnim pristopom ljudi vabila v knjižnico. Vendar moram povedati, da so se stvari premikale zelo počasi, saj so Makolčani nezaupljivi do novosti. Ljudje so se stežka odločali za obisk knjižnice in vpis vanjo, kljub temu, da me poznajo.

Učitelji & vzgojitelji

Hkrati sem spoznala, da bom zelo težko v knjižnico privabila učitelje in vzgojitelje makolske šole in vrtca, ki jih smatram za tiste uporabnike, ki so pomembni pri vzgoji bralcev, tako mladih kot odraslih. Zavedala sem se, da lahko odrasle krajane privabim v knjižnico tudi s pomočjo otrok.

Otroci

Pa sem razmišljala, na kak način bi jih prepričala. In prižgala se je luč, posvetilo se mi je, da je vsem skupinam, ki jih želim pritegniti v knjižnico, skupno eno. In to so otroci. Treba je bilo najti pot, po kateri bodo stopali z roko v roki, hkrati pa bodo pripravljene spustiti v svojo sredo knjižničarko.

Knjižni zakladi malega Lovra

SLOVENSKA BISTRICA

Knjižni zakladi Malega Lovra

In tako so se rodili Knjižni zakladi malega Lovra. Sprva učitelji in vzgojitelji nad sodelovanjem niso bili preveč navdušeni, saj so imeli občutek, da si bodo s sodelovanjem v projektu naložili še več dela. Ob mojem vztrajnem prigovarjanju, pa sta popustili ena od učiteljic prvega triletja in ena od vzgojiteljic.

Po nekaj obiskih v knjižnici so me po sodelovanju začele povpraševati tudi ostale vzgojiteljice in učiteljice prvega triletja. Knjižnico pa je začelo obiskovati tudi vse več staršev in starih staršev otrok, ki so bili vključeni v projekt. Knjižni zakladi so končno zaživel.

Knjižni zakladi malega Lovra je projekt Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica, ki smo ga v letu 2016 pričeli izvajati v krajevni knjižnici Makole. Prebivalstvo se hitro stara, mladi se množično odseljujejo, zato se nam zdi pomembno, da otroke družin, ki ostajajo, spodbudimo k obiskovanju knjižnice. Ker si knjižnica svoje prostore deli s šolsko knjižnico, je še toliko bolj pomembno dobro sodelovanje z obema vzgojno izobraževalnima ustanovama v kraju (šola in vrtcem). V projektu Knjižni zakladi malega Lovra sodelujemo z Vrtcem Otona Župančiča Slovenska Bistrica, enota Krtek Makole in z Osnovno šolo Anice Černejeve Makole, ki sta v projektu sodelujoča partnerja.

Knjižni zakladi malega Lovra je bralno spodbujevalni projekt, v katerem smo k sodelovanju povabili učence OŠ Anice Černejeve Makole in otroke Vrtca Otona Župančiča Slovenska Bistrica, enota Krtek Makole in njihove učitelje ter vzgojitelje. Načrtovanje bibliopedagoških ur poteka v sodelovanju med učiteljem/vzgojiteljem in bibliotekarko, ki izvaja bibliopedagoške ure v knjižnici. Učitelji in vzgojitelji pri projektu aktivno sodelujejo, saj skupaj z bibliotekarko načrtujejo bibliopedagoške ure in v pripravah vsebino bibliopedagoškega dela povezujejo s svojimi učnimi načrti. Dogovarjamo se o izvedbi in skupaj iščemo rešitve za uspešno izvajanje bibliopedagoških ur v okviru projekta. Finančno nam pri izvedbi priskoči na pomoč Občina Makole, ki ob koncu šolskega leta (posledično tudi zaključku projekta na ravni šolskega leta) prispeva sredstva za izvedbo lutkovne predstave, ki jo podarimo vsem sodelujočim.

zaklad NAHRBTNIK

Projekt poteka tako, da otroci s svojimi vzgojiteljicami in učiteljicami vsaj enkrat mesečno za najmanj eno šolsko uro obišejo knjižnico, poslušajo izbrano zgodbo, ki jo pripoveduje bibliotekarka ali po dogovoru kdo drug (otrok), spoznavajo knjižnico in njeno zgodovino, rešujejo knjižne uganke, se pogovarjajo o knjigah, spoznavajo proces izposoje in se nanj privajajo ... Vsakič jim knjižničarka po dogovoru z učiteljico/vzgojiteljico v nahrbtnik – ZAKLAD – pripravi presenečenje (knjige, dvd-je, cd-je, didaktične igre, lutke ...), ki ga otroci odnesejo v svoj razred/igralnico. Včasih tema ni določena in otroci sami izbirajo pravljico in gradivo za v nahrbtnik.

V Knjižnici Makole smo imeli pred začetkom izvajanja projekta letno 10 do 13 bibliopedagoških ur, v letu 2017 je bilo v okviru projekta Knjižni zakladi malega Lovra v Knjižnici Makole izvedenih 29 bibliopedagoških ur, v katerih je sodelovalo 491 obiskovalcev, izposojenih pa je bilo 1.070 enot gradiva.

Knjižni zakladi Malega Lovra

V nadaljnjih letih, v katerih smo izvajali projekt, pa se je število bibliopedagoških ur povzpelo proti 40. Povečal se je tudi vpis predšolskih in šoloobveznih otrok v knjižnico. Vendarle pa statistični podatki niso najpomembnejši. Najpomembnejše je dejstvo, da otroci v okviru projekta dodobra spoznajo knjižnico, se začnejo v njej počutiti kot doma, vzljubijo knjige in branje, kar je odlična popotnica za vse življenje. Hkrati pa knjižnico v kraju »posvojijo« tudi učitelji in vzgojitelji ter ostali krajani (sorodniki otrok, vključenih v projekt). Projekt ima seveda tudi dolgoročne učinke, saj otroke in mladino vzgaja v dobre bralce in redne uporabnike knjižnice, ki bodo vsekakor aktivni soustvarjalci naše prihodnosti.

Splošne knjižnice smo uspešno premagale negotovo obdobje, ki je minilo ali pa le miruje. Sedaj vsaj zagotovo vemo, da zmoremo in da lahko najdemo vedno nove poti do uporabnikov, tudi ko so vrata naših ustanov zaprta. Za bralno kulturo se ni bati, dokler imamo knjižničarke in knjižničarji kaj besede pri tem!

V Knjižnici Lenart smo se ob 30. obletnici obstoja literarne revije Kekec in 60. obletnici ustanovitve Knjižnice Lenart odločili poudarjeno spodbuditi družinsko branje z novim projektom za mlade bralce: bralnih NOG NAOKROG z LAHKIM nahrbtnikom.

LAHKIH NOG NAOKROG

s Knjižnico Lenart

Aleksandra Papež

Nov izziv za nas in vablivo bralno spodbudo za naše mlade bralce smo dodali k rednim sredinim pravljичnim uram, bibliopedagoškim dejavnostim v vrtcih, šolah, razstavam, namenjenih otrokom, pravljичnim doživetjem pod kostanji ter Pikini bralni znački.

Projekt smo pričeli izvajati v Tednu splošnih knjižnic 2021 in tako obeležili še Unicefov dan otroka (20. november). S tem načinom bralne spodbude želimo prispevati h kakovostnemu preživljanju prostega časa. V vsak nahrbtnik pa ob skrbno pripravljenem gradivu skrivamo še presenečenje za mladega bralca ali kar vso družino. Pozornost tematsko vežemo na izbrano gradivo. Tako se je ob knjigah o ustni higieni skrivala zobna ščetka, pravljičice o jabolku so pospremili jabolčni krhliji, zmeraj dodamo kakšno pobarvanko, knjižno kazalo in seveda letak z vsemi informacijami o projektu ter vsebino izbranega nahrbtnika.

Foto: Rosana Lorbek

Ker je Knjižnica Lenart leta 2022 obeležila 60 let od ustanovitve in ima »rojstni dan« v juniju, ki je šesti mesec v letu, smo se odločili v obtok dati šest nahrbtnikov v zeleni barvi – barvi Knjižnice Lenart. Vsak nahrbtnik ima tudi obesek s številko od 1 do 6. Ob izposoji polnoletna oseba, starš ali skrbnik, podpiše pripravljeno izjavo ter se s tem zaveže, da bo gradivo in nahrbtnik vrnil nepoškodovan in v celoti. Bralni nahrbtnik po opravljenem vračilu odložimo v poseben zaboj, ga pregledamo, očistimo ter ga pripravimo na ponovno izposajo z novim izbranim gradivom. Uporabnik si lahko naenkrat izposodi samo en nahrbtnik. Trudimo se, da je vsebina raznolika, obarvana v duhu obdobja oz. letnega časa, v katerem se nahajamo. Vsebino nahrbtnikov beležimo, da se ta ne ponavlja. Od novembra lani beležimo 29 izposoj bralnih nahrbtnikov. Najbolj veseli pa smo navdušenja otrok, ko si naš nahrbtnik optajajo na rame in komaj čakajo, da doma *pokukajo vanj*.

Naj tudi vas v letošnjih poletnih dneh spremlja spodbuda našega projekta:

**KDOR VESELO KNJIGE BERE,
GRE PO SVETU LAHKIH NOG.
(NAŠ) NAHRBTNIK SI NADENE
IN JO MAHNE NAOKROG.**

Pravljice z jogo

avtorski
projekt

Liljane Klemenčič in Sonje Trplan iz
Knjižnice Ivana Potrča Ptuj – Mladinski
oddelek

Pripovedovanje pravljic

je ena najstarejših dejavnosti, ki se ohranja, neguje in razvija v knjižnicah in sodi med temeljne bibliopedagoške oblike (glej Martina Šircelj, Marjana Kobe, Alenka Goljevšček, 1972: *Ura pravljic*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Zbirka Otrok in knjiga; 1; Darja Kramberger, Maja Logar (ur.), 2006: *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici knjižničarstva v Mariboru: 1953–2003*. Maribor: Mariborska knjižnica.

Pred davnimi časi

Ljoba Jenče (ur.), 2006: *Sedi k meni, povem ti eno pravljico: za ohranjanje slovenskega izročila: zbornik prvega simpozija pravljicarjev: priročnik pripovedovanja pravljič I.* Maribor: Mariborska knjižnica). V mladinskem oddelku se je oblikovala avtorska bibliopedagoška oblika leta 1996.

Pred davnimi časi, pa ne tako daleč nazaj, je bilo povabilo k prisedanju in poslušanju pravljičice enostavno dejanje. Tri desetletja nazaj so bile knjižne in kulturne ponudbe za otroke drugačne in maloštevilne. Mladinski oddelk Knjižnice Ivana Potrča Ptuj, takrat še Ljudske in študijske knjižnice, je premogel dve sobici z urejeno knjižno zbirko (since 1983), kot običajen oddelk za odrasle, le police so bile nekoliko nižje. V tistih časih so otroci pripovedovalko poslušali mirno in zbrano, potrpežljivo in razumevajoče, radovedno, veselo, zamaknjeno, spodbudno in hvaležno. Tedaj je bila knjižna produkcija za otroke popolnoma obvladljiva in knjižnično zbirko so sestavljale mnoge odlične slikanice, zbirke ljudskih in umetnih pravljič ...

Toda z leti se je zmožnost poslušanja preproste, mirne pripovedi dramatično zmanjšala. Knjižni trg se je razbohotil z mnogimi slikaniškimi in drugimi knjižnimi oblikami za najmlajše.

Pripovedovanje je vse bolj postajalo še igranje, spakovanje, oponašanje, miganje, da so le otroci sledili tistemu, kar smo poimenovali *pravljíčna urica*. Leta 1994 je Mladinski oddelek ptujske knjižnice dobil imenitne nove prostore in pravo, veliko pravljíčno sobico v kompleksu mali grad, kjer od leta 2000 domuje celotna Knjižnica Ivana Potrča – ta je bila leta 2009 uvrščena na seznam najlepših evropskih knjižnic (glej www.knjiznica-ptuj.si). Novi, namensko in res pravljíčno urejeni prostori, devet sobic v treh etažah in velika pravljíčna soba (psihologija barv – vijolična, zelena, rumena; pripovedovalski prostor, rahlo dvignjen za dve stopnički in opremljen z gledališko zaveso, mobilni, oblazinjeni stolčki, majhna klasična okenca, strop s svetilkami kot z zvezdami na nebu ...) so privabljali vedno večje število otrok, ki so znova zmogli prisluhniti *klasični pravljíčni pripovedi*.

A dobro obiskane pravljíčne urice so počasi, humorno rečeno, postajale bolj cirkuške urice, kar se je odražalo v načinu podajanja in tudi pri izbiri pravljíc. Vsekakor je bilo to obdobje pripovedovalsko, pravljíčno živahno in dinamično, a polagoma se je utrdilo zavedanje, da se ob tem izgubljajo temeljni bibliopedagoški cilji, pripovedovalsko dejanje pa je bilo vedno bolj izčrpljujoče in na nek čutni, a tudi strokovni način, *prazno*.

Mali knjižnični cirkus s pravljíčnimi uricami (dobesedno, saj dejavnost traja eno uro, v tem času pa naj otroci slišijo pravljico) je spodbudil mnoga bibliopedagoška, metodična in didaktična razmišljanja v območju knjižničnih, knjižnih in književnih ciljev, ki jim je bilo treba nove umestitve, dograditve v okviru dejavnosti v Mladinskem oddelku knjižnice Ivana Potrča Ptuj. Vedeli smo, da morajo ostati bibliopedagoški cilji enaki, temelječi na zakladnici ljudske in umetne pravljíčne zakladnice, splošni in posebni:

Splošni

(omikano vedenje, razvijanje odnosa do kulturnih ustanov in vsebin, multikulturno in medgeneracijsko razumevanje, spoštovanje in razumevanje drugačnosti, razvijanje spodobne, potrpežljive in umirjene komunikacije);

Knjižnični

(motiviranje, pridobivanje in izobraževanje knjižničnih uporabnikov, spoznavanje knjižničnih pravil in zbirk, osnove bibliotekonomije, oblikovanje knjižničnega bontona in udomačenje knjižničnih gradiv, vraščanje knjižničnih prostorov v vsakdanje življenje, pridobivanje novih bralcev in bralna motivacija k leposlovju in strokovnim monografijam za otroke in odrasle spremljevalce otrok, dvig izposoje kvalitetnega izvirnega in prevodnega gradiva, seznanjanje z novitetami, spodbujanje družinske uporabe knjižničnih prostorov);

Knjižni

(spoznavanje in udomačenje osnovnih knjižnih oblik, osnove bibliologije, spoznavanje knjigric – torej knjig iz blaga in drugih materialov, kartonk, zvočnic, tipank, migank, postavljanjk in podobnih, skoraj pravih knjig, prijateljevanje z različnimi knjižnimi oblikami, razvijanje ravnanja s knjigami in drugim knjižničnim gradivom, spoznavanje kvalitetne stvarne knjige);

Kako pripraviti pravljico urico?

Književni

(zbrano poslušanje pravljice, spoznavanje klasičnih in novih kvalitetnih leposlovnih del za otroke, spoznavanje neoporečnih slikanic, spoznavanje proze in poezije, ozaveščanje in spoznavanje literarnih nagrajencev, poudarjanje pomena ljudskega slovstva, spoznavanje ljudskih pravljic, pripovedk in legend z vsega sveta, seznanjanje s kvalitetnimi ilustracijami).

Toda **kako pripraviti pravljico urico** s takimi cilji za skupino okoli 30 poslušalcev, torej otrok in staršev? Kako doseči vsakega poslušalca, majhnega ali velikega, predrznega ali plašnega, željnega pripovedovanja ali takega, čigar starševska hotenja presegajo želje in zmožnosti otroka? Kako dati največ prostora pravljicnim besedam in jih enostavno povleči s knjižnih strani ter jih pripeljati na pravo stran otroškega in tudi starševskega srca? Kako privabiti in obdržati v skupini hiperaktivnega otroka? Kako zdramiti z enostavno besedo poslušalca, ki od tega bučnega sveta ne sliši več tako dobro? Kako homogenizirati skupino tridesetih poslušalcev različne čustvene, miselne in dejanske starosti? In pri tem ravnati varčno v vseh ozirih: časovno, kadrovsko, prostorsko, materialno ...

Ali lahko majhni otroci vadijo jogo?

Včasih so odgovori zelo blizu: navdušena ljubiteljica knjig in knjižnice, defektologinja in inštruktorica joge, Sonja Trplan s Ptuja, je poznala poti in odgovore na zgoraj zastavljena vprašanja – pravljicam je leta 1999 pravo mesto pomagala ustvariti vadba joga za otroke kot bistveni sodel pravljичne urice.

Pravijo, da je pradomovina pravljic Indija in iz te daljne dežele prihaja celovit (holističen) sistem vadbe Joga v vsakdanjem življenju, ki zaobjema fizično, duševno, socialno in duhovno zdravje, zato ni naključje, da pravljica in joga tvorita ustvarjalno, kvalitetno celoto, ki smo jo v naši knjižnici poimenovali *Pravljice z jogo*. Zgrajene iz dveh osnovnih enakovrednih delov: pravljičnega in jogijskega, oba delujeta kot vzajemna, skladna, sobivanjsko hvalevredna celota v radost poslušalcev in avtoric ter izvajalk pravljičnih uric.

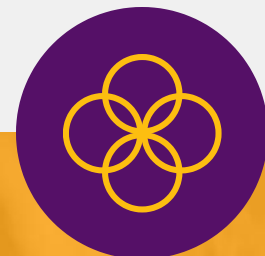

Ali lahko majhni otroci vadijo jogo? Da, lahko, skozi igro. Tako spoznavajo svoje telo, svoje občutke, misli in cel svet.

Vadba joge za predšolske otroke ni namenjena le razvoju motoričnih sposobnosti, gibljivosti in prožnosti posameznih mišičnih sklopov, temveč tudi občutenju in zavedanju lastnega telesa, razvijanju sposobnosti komunikacije s samim seboj, sposobnosti osredotočanja in sprostitve. Ker se otroci predšolske starosti težje osredotočajo na dejavnost, ki traja dalj časa, so pravljice z jogo krasna medsebojna kombinacija. Pravljice vzpodbujajo jogo, gibalne aktivnosti otrok in joga vzpodbujajo in urijo pozornost, ki jo potrebujejo otroci ob poslušanju pravljič, fantazijski in predstavnici svet. Oboje – pravljice in joga – se medsebojno dopolnjuje in prepleta.

Vaje joge izvajamo na igriv, otrokom bližji način. Vzpodbujamo tudi naravne oblike gibanja. Primer tega je plazenje na vse mogoče načine, kotaljenje, hoja, tek in različni poskoki. Pri vadbi uporabljamo tudi različne predmete, s katerimi se otrok ne more poškodovati. Zelo uporabne so mehke knjige in knjige iz blaga, žoge, valji ... Te otroci lahko prenašajo na glavi, na hrbtu ali v iztegnjenih rokah. Joga v kombinaciji z naravnimi oblikami gibanja na naraven način obremenjuje otrokovo telo in pozitivno vpliva na njegov enakomeren in harmoničen razvoj, razvoj ravnotežja in koordinacijo gibov ter pravilno držo.

Za gibalne spretnosti in koordinacijo izbiramo vaje za posamezne telesne sklope, recimo za vrat in glavo, roke in noge, trup in hrbtenico. Paziti moramo, da posameznih mišic in sklepov ne obremenimo preveč, položajev ne zadržujemo predolgo, saj otroci v tem obdobju intenzivno rastejo.

Koraki

Otroke naučimo, da vaje izvajajo počasi. Otrok tako opazuje, kaj se dogaja z njegovim telesom in uskladi gibanje z dihanjem. Ob vajah najprej vzpodbujamo dihanje skozi nos, kasneje pa lahko uporabljamo preproste dihalne vaje. Otroci se postopoma naučijo pravilnega dihanja, tako da opazujejo trebušno dihanje – kako se trebuh pri vdihu dviga in polni kot balon in pri izdihu spušča in prazni. Pri tem lahko posnemamo glas sssssss. Izdih lahko krepimo s pihanjem kosma vate, lista papirja, ponazarjamo pihanje vetra in se smejeemo s trebuhom.

Del vadbe joge so tudi vaje sproščanja, ki so kratkotrajne in prilagojene starosti otrok. Otroka umirimo tako, da preusmerimo njegovo pozornost iz zunanjega okolja na občutenje in poslušanje svojega telesa, čutenju bitja srca in spremljanju svojega diha. Otrok lahko pri vajah leži, sedi ali si sam izbere položaj, v katerem mu je najbolj prijetno.

Zaželeno je, da pri vseh vajah, še posebej pa pri sproščanju, sodelujejo tudi starši ali spremljevalci otroka, saj se tako počuti prijetno in varno.

Nadgradnja tega so tudi osnove meditacije. Z otroki poskusimo meditirati tako, da za nekaj trenutkov zapremo oči in opazujemo, kaj se dogaja v nas. Ozavestimo, kaj občutimo, kako dihamo, kaj razmišljamo, kaj slišimo. Otroka lahko vodimo, da si predstavlja nekaj, kar mu je ljubo in drago. Pomagamo si z umirjeno glasbo in na koncu damo otroku možnost, da pove, izrazi, kaj je doživel.

Vseskozi vzbujamo v otrocih pozitivne misli, razumevanje in rahločutnost do drugih, ter njegovo ustvarjalnost. Vodimo ga k razlikovanju vrednot, da se bo razvil v zrelo, samostojno osebnost s pozitivno samopodobo.

Pravljice z jogo imajo obliko *rituala* z vidika ustvarjalck (prvi ritual) in z vidika obiskovalcev (drugi ritual), ne nazadnje je z obredjem mogoče interpretirati ljudske pravljicne oblike, z ritmom in ravnovesjem pripovedi, z dramatičnim zapletom in razpletom glavnih junakov, s simbolno pravljicno topografijo.

Prvi ritual

Prvi ritual začneja z iskanjem in učenjem pravljice. Ta ne sme preseči 20 čistih pripovedovalskih minut, izbira je prilagojena letnim in prazničnim časom, vendar ne za vsako ceno. Z izbrano pravljico se seznanijo inštruktorica joge, ki pripravi vadbo joge za otroke tako, da posamezni vadbenelementi oziroma asane spomnijo na pravljico, ki so jo otroci slišali na začetku ure (npr. posnemanje in dejanja živali iz basni in drugih pravljicnih junakov, vizualizacija narave in njenih zvokov iz pravljice, uporaba pravljicnih junakov, dejanj in predmetov pri izvajanju asan, ozaveščanje pravljicnega prostora pri sproščanju). K prvemu ritualu sodi tudi ureditev prostora, kjer je vedno pripravljena priložnostna tematska knjižna razstava, frontalno v vitrini z oranžnim šalom, za starše oziroma spremljevalce otrok je pripravljen motivacijski, tematski izbor knjižničnega gradiva.

Drugi ritual

Drugi ritual je sama izvedba Pravlјice z jogo, kjer v prvem delu, po pozdravu in napovedi ter mali motivaciji, otroci v lahkih športnih oblačilih in praviloma v copatkih ali nogavičkah, sede vsak na svoji oblazinjeni kocki, poslušajo izbrano pravljico. Po pravljici odmaknejo stolčke in si pripravijo vadbene blazine (posebej izdelane za Pravlјice z jogo), ki jih vedno čakajo na določenem koncu pravljіčne sobice. Vadbi joge, okoli 20 minut, sledi pospravljanje blazin in druženje z novimi knjigami in knjižničnim gradivom (knjigrice, didaktične igrače in igrala) iz pravljіčne sobice.

Pravlјice se v druᄓbi z jogo in obiskovalci knjiᄓnice počutijo prijetno, saj so sproščeni, gibalno zvedavi in pravšnje koncentracije zmoᄓni otroci (pa tudi odrasli) odlični poslušalci. Podobno velja tudi za pravljіčarja, pripovedovalca, knjiᄓničarja. Pravlјice, predvsem ljudske, ki doᄓivljajo prepore z vedno daljšimi in pomembnimi potmi na območja psihologije in terapije otrok in odraslih, so ena najbolj priljubljenih besednih oblik.

Literarna SVE Tilka

Pripravila

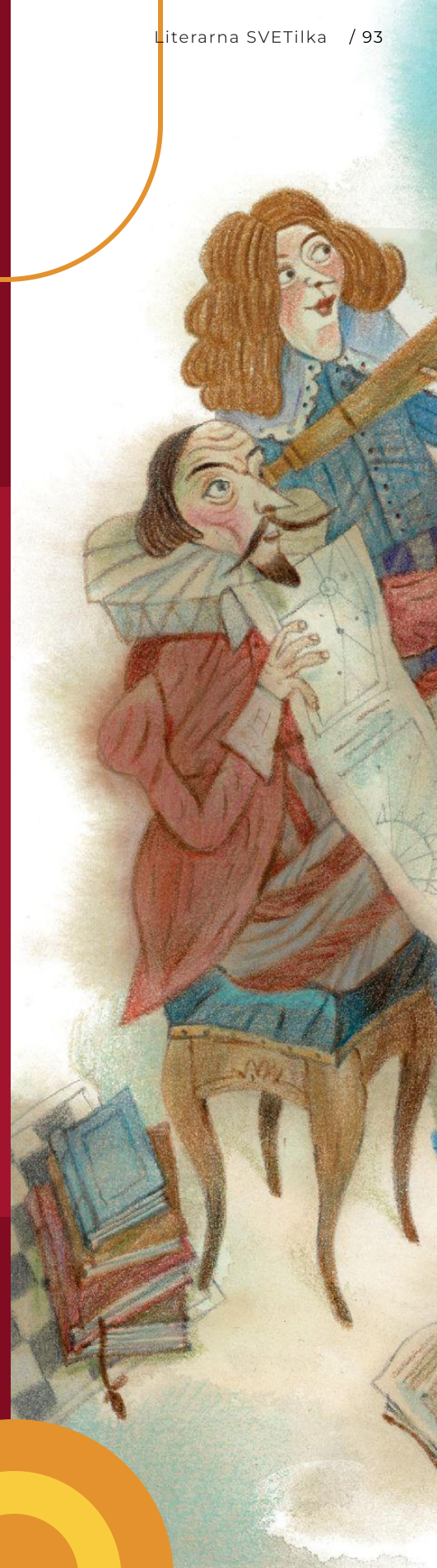
**mag. Darja
Lavrenčič Vrabec**

MESTNA KNJIŽNICA
LJUBLJANA, Pionirska –
Kompetenčni center za
mladinsko književnost
in knjižničarstvo

LETO ELE PEROCI V
MESTNI KNJIŽNICI
LJUBLJANA, POKLON
NEPOZABNI
PRAVLJIČARKI OB 100.
OBLETNICI ROJSTVA

Prisedite k moji mizici

Leto poprej je sodelavka Lavra Tinta, predsednica Sekcije za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS v našo skupno revijo SeM@FoR, ki združuje in povezuje mladinske knjižničarje, napisala prispevek *110 kamenčkov v mozaiku Kristine Brenkove*, projekt Kristine Brenkove. Tam je predstavila vse raznolike aktivnosti, ki so v Letu Kristine Brenkove potekale po celotni knjižnični mreži Mestne knjižnice Ljubljana, zlasti v Knjižnici Bežigrad in v Pionirski – kompetenčnem centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Sama sedaj nadaljujem s prispevkom o naslednjem posebnem, jubilejnem letu, ki smo ga v Mestni knjižnici posvetili 100. obletnici rojstva pisateljice (pravljicarke) Ele in v njem pripravili raznolike aktivnosti za strokovno in laično javnost. Kako simbolično in kar neverjetno je, da dve zaporedni leti povezujeta dve izjemni ženski, ustvarjalki, ki sta bili tudi sami človeško (»srčno«, kot prijateljici) in delovno, kreativno povezani (Kristina Brenk kot Elina urednica)! Nekaj zapisov, pisem, kako sta komunicirali med seboj, smo z dovoljenjem založbe Mladinska knjiga tudi vzeli iz knjige *Draga Kristina* in ga objavili v našem gradivu *Prisedite k moji mizici*. Knjiga je izšla pri »njeni založbi« v letu 2021 kot poklon in zahvala za vse, kar je Brenkova kot izjemna kulturna delavka in urednica znala in zmogla narediti za slovensko založništvo in mladinsko književnost.

Prisedite k moji mizici

100 zgodbic in pravljic za branje, čudenje in kramljanje

ilustracija: Peter Škerf, iz jubilejne knjige Ele Peroci Med pravljice (MKZ, 2022)

Bralnospodbujevalna akcija ob 100. obletnici rojstva Ele Peroci

Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo,

Slovenska sekcija IBBY, Mladinska knjiga Založba

2. APRIL 2022 MEDNARODNI
DAN KNJIG
ZA OTROKE

Leto Ele Peroci

Ko se oziram sedaj, že v drugi polovici novembra, na vse, kar smo v tem letu pripravili v čast jubilatki, z zadovoljstvom ugotavljam, da je bilo aktivnosti zelo veliko, da smo z njimi uspeli povezati različne generacije bralcev, družine, strokovne delavce v vrtcih, osnovnih in celo srednjih šolah; povezali smo jih ob naši skupni pisateljici Eli Peroci in pridobili bralce novih generacij. Pri tem smo združili svoje kreativne moči z različnimi partnerji, zlasti s Slovensko sekcijo IBBY, založbo Mladinska knjiga, z Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS, revijo Otrok in knjiga in drugimi. Zelo me veseli, ko prav vsak dan prihajajo k meni v Pionirsko poštne pošiljke iz celotne Slovenije, pa tudi iz tujine, v katerih so likovni in literarni izdelki predšolskih otrok ter šolarjev prve triade osnovne šole in so rezultat dveh razpisanih natečajev (likovnega in literarnega). Uradno se že počasi zaključujeta.

Leto Ele Peroci v Mestni knjižnici Ljubljana smo začeli praznovati že z 11. februarjem, njenim rojstnim dnevom, in potem nadaljevali skozi celo leto vse do slovesnega zaključka, 13. decembra, ko je načrtovana manjša razstava njenih izvirnih ilustracij iz njene nove antologije *Med pravljice* (Mladinska knjiga, 2022), razstava nagrajenih izdelkov obeh natečajev, srečanje z nagrajenci, njihovimi starši, urednicama na Mladinski knjigi, gospo Ireno Matko Lukan in gospo Tanjo Komadino, morda tudi s hčerko in vnukinjo Ele Peroci.

Spomladanski vrhunec praznovanj smo osredinili na svetovni dan poezije 21. marca, na prvi pomladni dan, ki je tudi svetovni dan lutk, in na mednarodni dan knjig za otroke, 2. aprila. Pripravili smo bralnospodbujevalno akcijo *Prisedite k moji mizici: 100 zgodbic in pravljic za branje, čudenje in kramljanje*.

Kot je to že običajno, smo pri pripravi sodelovali s Slovensko sekcijo IBBY, letos tudi z založbo Mladinska knjiga, in jo posvetili pisateljici, pesnici, novinarki in pedagoginji Eli Peroci, ki bi 11. februarja 2022 praznovala sto let. K sodelovanju smo povabili pesnika, pisatelja, prevajalca in znanstvenika dr. Petra Svetino, nominiranca za najvišjo nagrado za področje mladinske književnosti v svetovnem merilu, Andersenovo nagrado (uvrstil se je v sam vrh finalistov, med prvih šest kandidatov, za kar mu še enkrat čestitamo). Poprosili smo ga, da bi mlade bralce osebno nagovoril in povabil k sodelovanju. »Kako drugače bi vas lahko nagovoril, če ne z zgodbo, ki je poklon pravljíčarki Eli Peroci in njeni vedno živi Muci copatarici?!« Tako nam je napisal kratko zgodbo *Če ne boste pospravili knjig, vam jih bodo odnesli otroci*. Peter Svetina je pisateljico poznal že kot otrok, saj so bili s Perocijevimi družinski prijatelji. »Teta Ela« je nanj napravila velikanski vtis, ki ga s sabo nosi vse življenje. V novi antologiji *Med pravljice*, ki jo je v poklon pisateljčinemu 100. rojstnemu dnevu pripravila založba Mladinska knjiga, je napisal prelepo spremno besedo *Teta Ela*, h katere branju smo povabili otroke.

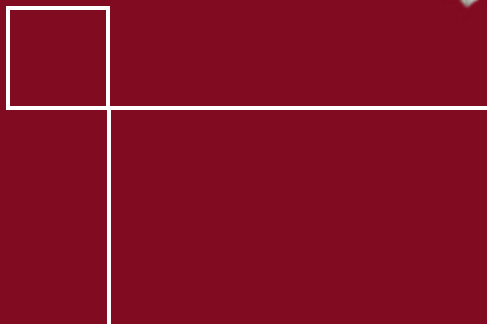
Prijazne besede *Prisedite k moji mizici*, s katerimi smo poimenovali našo bralnospodbujevalno akcijo, je svojim bralcem v istoimenski pravljici zapisala pisateljica Ele Peroci in jih z njimi povabila v poetično milino svojih pravljič, v svet domišljije in igre. Z istimi besedami smo tudi mi, knjižničarji, v Letu Ele Peroci vabili k branju in občudovanju njene ustvarjalnosti in skušali ob branju tudi povezati različne generacije: mlade bralce, njihove starše, stare starše.

V Mestni knjižnici Ljubljana smo si želeli, da bi Leto Ele Peroci odmevalo po vsej Sloveniji, zato smo se ob njenem jubileju povezali s strokovnimi sodelavci iz vse Slovenije (z mentorji branja, vzgojitelji, učitelji, knjižničarji ...) in zbirali njihove prispevke, ki smo jih in jih še bomo z veseljem predstavili širši javnosti v teku leta.

Za branje, občudovanje in kramljanje smo izbrali 100 kratkih sodobnih pravljič Ele Peroci in jih razvrstili v 10 tematskih sklopov (Igrarije, fantazije; Teta Bajavaja in ostali; Najlepša Ljubljana, O domu, hišah in hišicah; Oživljeni predmeti; Umetnost in ustvarjalnost; Knjige, branje, pripovedovanje, kramljanje; Letni časi in prazniki; Morje na počitnicah; Resničnost, vsakdan).

Bralnemu seznamu smo dodali neobvezne predloge za ustvarjanje, kot so likovni in literarni natečaj; pripovedovanje zgodb z risanjem, pisanjem, glasbo, plesom ...; reševanje knjižnih ugank; obisk spominske sobe Ele Peroci na Waldorfski šoli v Ljubljani; vabilo na sprehod po »ljubljskih« pravljičah; pisanje pisem svojim dragim (s spominsko znamko Ele Peroci, ki jo je v letošnjem letu izdala Pošta Slovenije) ... ipd.

Vsaka od stotih pravljič je opremljena z vsebinskimi gesli, ki smo jih na koncu združili v predmetno kazalo. To je namenjeno mentorjem branja, učiteljem, vzgojiteljem in staršem, da si lahko sestavijo svoj bralni seznam za različne potrebe in bralne stopnje otrok.

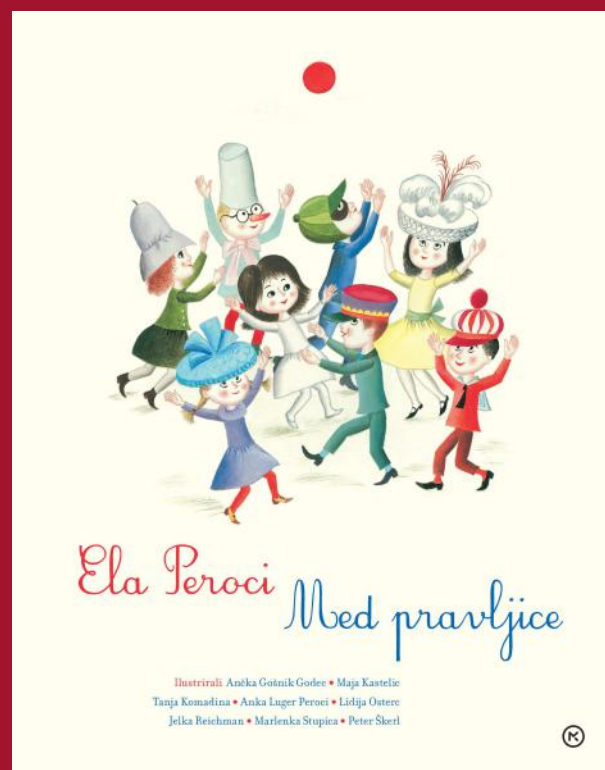
Eline pravljice

Zadnji del seznama je namenjen »branju« ilustracij. Likovno galerijo smo z dovoljenjem založbe Mladinska knjiga pripravili iz slikaniških izdaj Ele Peroci in izvrstne jubilejne izdaje *Med pravljice* (2022).

V pravljicah Ele Peroci je najpomembnejši otrok s svojo igro in ustvarjalno domišljijo, iz katerih se rojevajo izvirni pravljичni liki (teta Bajavaja, Muca copatarica, Modri zajec ...), oživljajo predmeti, rastline, živali in igrače (Jelkin dežnik, šivanka samozvanka, najmanjši čevljički, šolska torbica, sončnice ...), vznikajo pravljичna in resnična mesta (tudi Ljubljana), hiše, ki predstavljajo dom (stare in tiste iz kock), a tudi podoba otrokove resničnosti, ki ni vedno pravljичna in harmonična, a jo otrok s svojo domišljijo učinkovito preseže (npr. *Smetana, Čebelice, Jaz imam, ti pa nimaš ...*).

V tem smislu so Eline pravljice brezčasne in želimo si, da bi postale del otroštva vseh naših otrok, tako mlajših kot starejših.

Pisateljica je svoje pisanje razumela kot intimen, zelo osebni pogovor z otroki, kar je v intervjujih večkrat poudarila z besedami: »Ne pišem za otroke, pišem otrokom in tako se z njimi pogovarjam.« (*Povestice tik-tak*, str. 189).

Ilustracija Peter Škerl, iz jubilejne knjige Ele Peroci Med pravljice (MKZ, 2022)

*Zgodbe so krila, ki te
vsak dan ponesejo kvišku.*

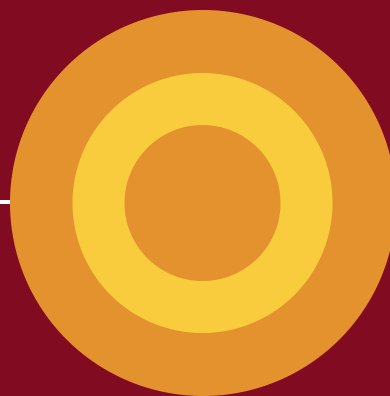
Letošnja poslanica Kanadske sekcije IBBY (Richard Van Camp, prevod Katja Zakrajšek)

BRALNOSPodbujevalna AKCIJA ob 100. obletnici rojstva Ele Peroci

Bralni predlogi:

Bralnosodbujevalno akcijo ob 100. obletnici rojstva Ele Peroci si lahko podrobneje ogledate na domači strani Mestne knjižnice Ljubljana in na spletni strani Slovenske sekcije IBBY. Na domači strani Mestne knjižnice Ljubljana je bilo objavljeno tudi podrobnejše vabilo k sodelovanju na kar dveh natečajih: likovnem (*Pripoveduj z risanjem*) in literarnem (*Napiši pravljico o sebi, za katerega smo kot izhodišče izbrali Eline pravljico V sredo predpoldne*). K ustvarjanju smo povabili predšolske otroke in učence prve in druge triade osnovnih šol. Likovne in literarne prispevke smo sprejemali vse do 15. 11. 2022. Želeli smo, da bi se današnji otroci še bolj družili med seboj ob Elinih pravljicah in ob njih bogato ustvarjali. Vabili smo jih, da »prisedejo k naši (knjižničarski) mizici« in da poleg njenih najbolj znanih in priljubljenih vzamejo v roke tudi kakšno Eline manj znano, starejšo, a vedno živo pravljico, ki odmeva v naš čas. Želeli smo, da bi jih brali skupaj s starši, starimi starši, vzgojitelji, učitelji, pa tudi sami, se pogovarjali ob njih in občudovali njihovo brezčasno lepoto.

Leto Ele Peroci je bilo z vsemi aktivnostmi, zlasti bralnospodbujevalno akcijo predstavljeno na marčni Bralni čajanki na daljavo Društva Bralna značka – ZPMS, ki se jo je virtualno udeležilo skoraj 400 udeležencev iz vse Slovenije, ter na aprilskem simpoziju Pionirske v Mestni knjižnici Ljubljana. Opisano je tudi v letošnjem *Priročniku za branje kakovostnih mladinskih knjig 2022: Utrip svet(eg)a* z uvodnikom dr. Petra Svetine »Okno teta Ela in tri reči za zgodbo«, ki se bere kot literatura, zgodba. Kot članica uredniškega odbora revije *Otrok in knjiga* sem pridobila veliko prispevkov različnih avtorjev, s katerimi je 113. številka revije *Otrok in knjiga*, ki bo izšla vsak čas, vsekakor do simpozija Bralne značke Slovenija – ZPMS, ki po posvečen 50. obletnici revije *Otrok in knjiga*. S tem smo tudi v reviji pripravili lepo obeležje jubileju Ele Peroci. Katere članke vse bo prinesla številka revije, pa boste ugotovili, ko jo boste prelistali in uživali v njeni strokovni raznolikosti. Naj bo to prijetno presenečenje in darilo za praznični december. Tudi sama bom s prispevkom »Pisateljica Ela Peroci in naš čas« nastopila na omenjenem simpoziju na 38. slovenskem knjižnem sejmu. 115. številko revije, ki bo izšla na začetku leta 2023, bo predvidoma krasila kulturna naslovnica najbolj prepoznavne ilustracije Marlenke Stupica iz Eline slikanice *Moj dežnik je lahko balon*, ki jo nosimo v našem kulturnem spominu.

Počlašeni smo, da bo tako velik dogodek, kot je letošnji 38. slovenski knjižni sejem, posvečen spominu na našo Elo Peroci.

Vnaprej se že veselim slovesnosti 13. decembra, kjer bomo z razstavama in lepim dogodkom ter druženjem zaključili res bogato Leto Ele Peroci v Mestni knjižnici Ljubljana. Tričlanski strokovni komisiji bosta do tedaj tudi izbrali vseh 10 nagrajencev.

Ele Peroci Med pravljice (MKZ, 2022)

Dogodki v Letu Ele Peroci

Naj za zaključek še kratko in jedrnato strnem dogodke v Letu Ele Peroci po celi mreži knjižnic MKL:

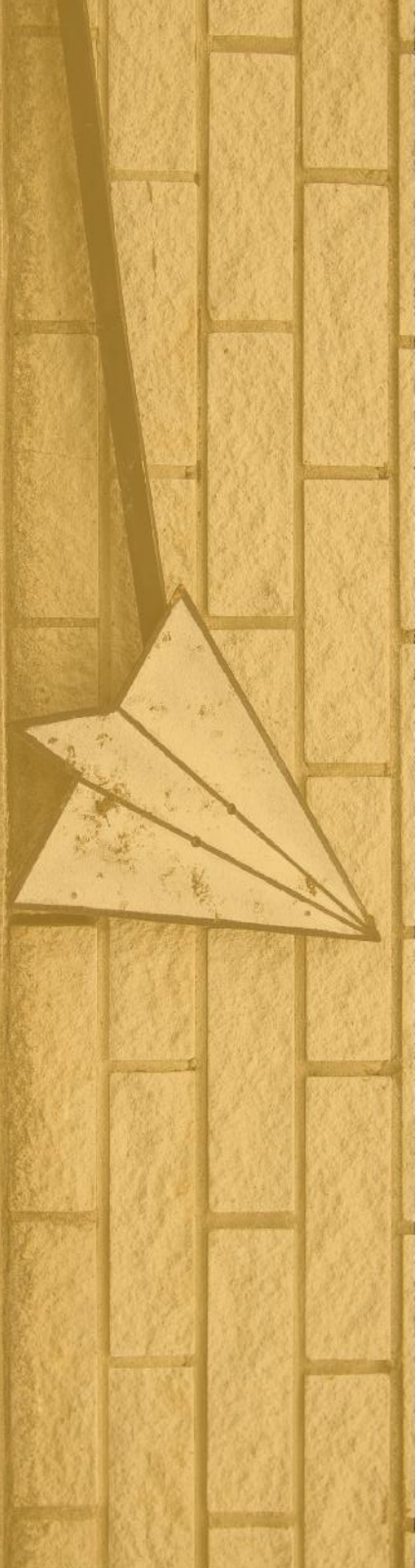
- 8.2.2022** lutkovna predstava Muca Copatarica v izvedbi Lutkovnega gledališča FRU-FRU (preko spleta) in ustvarjalna delavnica izdelovanja lutk v Knjižnici Bežigrad,
- 21. 3. – 30. 4.** razstava Med pravljice v Knjižnici Prežihov Voranc,
- 2.4.2022** bralnosposodbujevalna akcija – natečaja (celo leto), v aprilu ure pravljic Ele Peroci v Knjižnici Jožeta Mazovca,
- 21.4.2022** ustvarjalna delavnica Dajmo jim vetra: labirint Muce Copatarice v Knjižnici Ig,
- 5.5.2022** ustvarjalna delavnica Dajmo jim vetra: labirint Muce Copatarice v Knjižnici Škofljica,
- 9. 5. – 2. 9.** razstava Ela Peroci v Knjižnici Bežigrad,
- 5. 9. – 28.10.** razstava Ela Peroci v Knjižnici Črnuče,
- 11.5.2022** ustvarjalna delavnica Dajmo jim vetra: labirint Muce Copatarice v Knjižnici Brezovica,
- 25.5.2022** ustvarjalna delavnica Dajmo jim vetra: labirint Muce Copatarice v Knjižnici Podpeč,
- 24.8.2022** ustvarjalna delavnica Dajmo jim vetra: labirint Muce Copatarice v Knjižnici Prežihov Voranc,
- 13.12. – 30.1.** otvoritev razstave na Oddelku za otroke in mladino v Knjižnici Otona Župančiča.

Poklon Eli Peroci

Leto Ele Peroci se bo rahlo nadaljevalo še januarja 2023 z razstavo na Oddelku za otroke in mladino v Knjižnici Otona Župančiča, s čimer bo spomin na zelo bogato Leto Ele Peroci v MKL še živ tudi prihodnje leto; njegovo toplino, izjemne odzive v javnosti, med mladimi bralci, strokovno javnostjo bomo ponesli še naprej v prihajajoče in naslednja leta. Postalo bo zapisano med naše najljubše spomine. Lepo je bilo, bogato in vredno.

Hvala Eli Peroci za vse, kar nam je dala, različnim generacijam, sedanjim in prihodnjim na Slovenskem in na mednarodnem prostoru. Večno je.

MESEČNI NOVIČNIK

SEM@FORček

Sekcije za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS

ARHIV 2. LETNIKA

Kazalo vsebine

3 December 2021

8 Januar 2022

11 Februar 2022

14 Marec 2022

17 April 2022

20 Maj 2022

23 Poletna izdaja - jun/jul 2022

26 Avgust 2022

29 September 2022

32 Oktober 2022

35 November 2022

SeM@FoRček

št. 1, letn. II., 20. 12. 2021

Zahvaljujemo se vam za članstvo.

Ne spreglejmo

[Draga Kristina: zgodba urednice in pisateljice Kristine Brenkove](#) – tako so v Mladinski knjigi naslovili sveže izdano knjigo, ki so jo posvetili dr. Kristini Brenkovi ob njeni 110. obletnici rojstva.

Zbirka Sinji galeb praznuje 70 let!

Mladinska knjiga nas vabi, da praznujemo skupaj. **Pozor! Danes je zadnji dna za prijavo:**

“Se pridružite vseslovenskemu praznovanju?”

V letu 2022 praznujemo visoko obletnico najstarejše knjižne zbirke za mladino pri nas. Vabimo vas, da se praznovanju pridružite s pripravo razstave knjig iz zbirke Sinji galeb v vaši šolski knjižnici.

* Razstavo pripravite v obdobju od 1. 2. (mesec kulture) do 2. 4. 2022 (mednarodni dan knjig za otroke).

* Po prijavi na irena.wagner@mladinska-knjiga.si sodelujoče šole prejmejo privlačen plakat z naslovnici knjig iz zgodovine zbirke. Rok za prijavo: 20. 12. 2022.

* Razstavite knjige, ki jih imate v knjižnici, od doma pa jih lahko prinesejo tudi učenci in učenke.

* Izžrebali bomo 5 sodelujočih šol in jim podarili prvi paket knjig iz jubilejne zbirke Sinji galeb, eno šolo bomo za sodelovanje nagradili s pripovedovalsko-glasbeno predstavo Bratovščina Sinjega galeba.

* Aprila 2022 bodo fotografski odzivi in reportaže sodelujočih šol objavljeni v spletni publikaciji, ki bo dostopna na mladinska-knjiga.si in ucimte.com.

Priprave na praznovanje obletnice zbirke Sinji galeb so se že začele:

* S septembrsko Veselo šolo revije Pil - tiskana in spletna različica sta vam lahko v pomoč pri pripravi razstave.

* Z razpisom vseslovenskega literarnega natečaja v sodelovanju z ljubljanskim Pionirskim domom (več informacij: <https://www.pionirskidom.si/festivali/literarni-natecaj-2022>).

Praznovanju se bodo z različnimi dogodki priključile številne ustanove, med njimi RTV Slovenija, Vodnikova domačija, Cankarjev dom, Kinodvor, Pionirska - center za mladinsko književnost pri MKL, ZBDS in Center za spodbujanje bralne pismenosti Mariborske knjižnice.

Še več informacij o pripravi razstave:

<https://www.ucimte.com/?q=node/427>

Revija Šolska knjižnica

Izšla je nova številka revije [Šolska knjižnica](#).

Priznanja zlata hruška 2021

Letošnji dobitniki priznanj so:

- priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga:
Skrivno društvo KRVZ/ Simona Semenič. Ilustr. Tanja Komadina. Mladinska knjiga
- priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska poučna knjiga:
Osamosvojitve/ Nataša Strlič. Ilustr. Damijan Stepančič. Miš založba
- priznanje zlata hruška v kategoriji prevedena mladinska leposlovna knjiga:
35 kil upanja/ Anne Gavalda. Prev. Boris Jukić. Mladinska knjiga
in
Ana in Froga. Bi čigumi?/ Anouk Ricard. Prev. Andreja Bajt. Zavod VigeVageKnjige
- priznanje zlata hruška v kategoriji prevedena mladinska poučna knjiga:
Čebele/ Wojciech Grajkowski. Ilustr. Piotr Socha. Prev. Staša Pavlović. Mladinska knjiga

Nagrada Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico

Nagrado je prejela knjiga:

Osamosvojitve/ Nataša Strlič. Ilustr. Damijan Stepančič. Miš založba.

Schwentnerjeva nagrada

Dolgoletni likovni urednik **Pavle Učakar** je letošnji prejemnik Schwentnerjeve nagrade.

Nagrada Prešernovega sklada za literarno ustvarjalnost v zadnjih treh letih

Nagrado je letos prejela **Anja Štefan**.

Nagrada Hinka Smrekarja

Dobitniki so naslendji:

- nagrada Hinka Smrekarja za življenjsko delo:
Danijel Demšar
- nagrada Hinka Smrekarja:
Lila Prap
- priznanje Hinka Smrekarja:
Mojca Cerjak, Matija Medved in Lidija Plestenjak
- plaketa Hinka Smrekarja:
Ana Zavadlav in Peter Škerl

Natečaj za izvirne slovenske pravljice

Uredništvo za mlade Prvega programa Radia Slovenija je razpisalo natečaj za izvirne slovenske pravljice za oddajo Lahko noč, otroci, na katerega je prispelo 945 pravljič. Zmagovalka natečaja je pravljičica Zajec, lisica in noč.

Dramina knjižnica

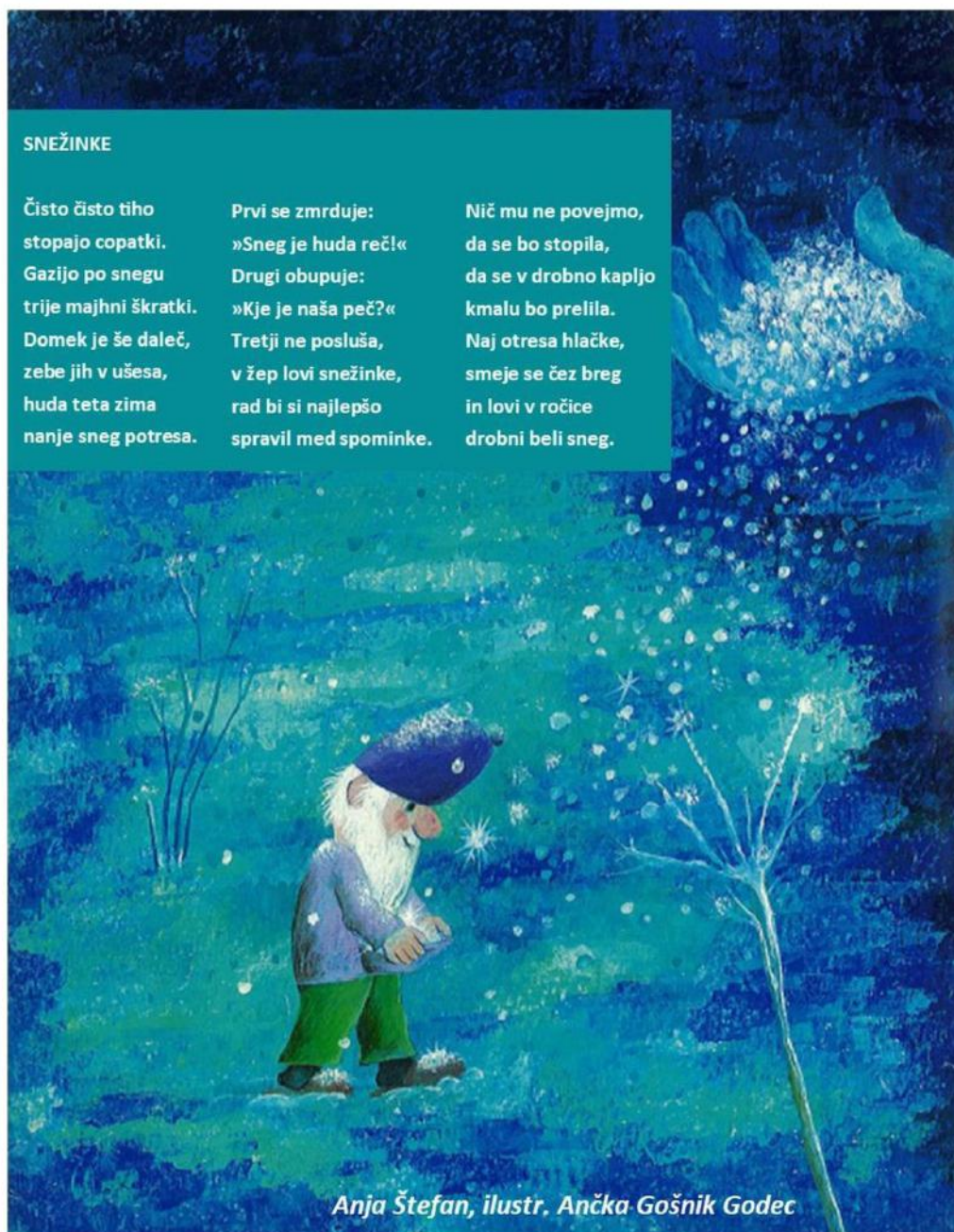
“Programska platforma Dramina knjižnica bo v sezoni 2021/22 ponudila akustične posnetke izbrane slovenske kratke proze 19. stoletja. Kot prvega avtorja predstavljamo začetnika slovenske prozne ustvarjalnosti, pisatelja in publicista Josipa Jurčiča. Ne samo zaradi tega, ker je letošnje leto razglašeno za Jurčičevo leto, ampak tudi zaradi redkega fenomena Jurčičeve pisateljske osebnosti. Zvočna kompozicija združuje predgovor Josipa Stritarja ter Jurčičevi noveli Pipa tobaka in Telečja pečenka.”

Druga ŽIVA KNJIGA

Po Dnevniku Ane Frank smo dobili že drugo Živo knjigo. Tokrat je 74 posameznikvo prebiral Butalce.

SeM@FoRček prinaša novice vsak mesec.

Predloge novic nam pošljite na zasemafor@gmail.com.

Anja Štefan – mojstrica ritma - nas v pesmi zaziba v prijetno zimsko vzdušje. Naj tudi mi ne pozabimo, kako je biti navihan in si še v tem letu le privoščimo kakšno takšno dragocenost kot je lovljenje snežink.

Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS

SeM@FoRček

št. 2, letn. II., 20. 1. 2022

Zlate hruške v knjigarni Konzorcij

Vabljeni na sprehod mimo [najlepše izložbe v Sloveniji](#), ki jo je zasnovala akademska slikarka in ilustratorka Polona Lovšin.

Prešernov dan, slovenski kulturni praznik

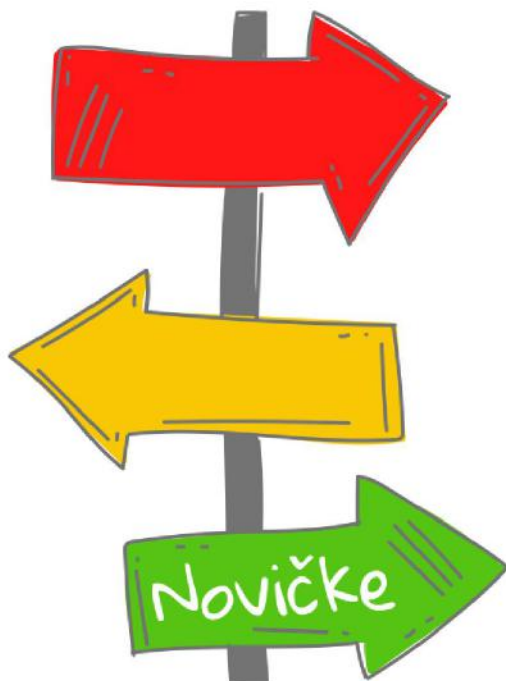
Vabljeni, da si letošnji kulturni dan popestrite z ogledom filma na daljavo v [Bazi slovenskih filmov](#) ali preko [Kanopyja](#), s poslušanjem knjige na [Audibook](#) ali pa vzamete v roke dobro staro knjigo in jo preberete na glas skupaj z otroki, partnerko ali partnerjem, prijateljico ali prijateljem, sosedo ali sosedom, mačko, psom ali pa čisto sami v tišini.

Predstavitev knjižnih novosti za otroke

Izvajateljica: Kristina Picco, MKL

29. januar od 10.00 do 11.00, virtualna izvedba

Finalisti za razstavo ilustracij na knjižnem sejmu za otroke v Bologni 2022

Med finaliste se je uvrstila tudi ilustratorica Ana Zavadlav. Čestitamo!

Za 55. razstavo ilustratorjev je prispelo 3873 prispevkov umetnikov iz 92 držav. Mednarodna žirija je v ožji izbor uvrstila [318 finalistov](#). V Bologni žirija pravkar pregleduje letošnje finaliste in izbira zmagovalce. Držimo pesti za Ano Zavadlav.

Costa Book Awards 2021

V kategoriji knjige za otroke in mladino je nagrado prejela knjiga z naslovom *The Crossing*, pisateljice Manjeet Mann. Roman v verzih govori o dveh najstnikih iz različnih svetov. Navdihujejo ga upanje, žalost in tragedije begunske krize.

Lewis Carroll

Pred 190. leti se je 27. januarja rodil Lewis Carroll, angleški pisatelj, ki je nam najbolj poznan po knjigi *Alica v čudežni deželi*. Na posnetku si lahko pogledamo [10 čudovitih dejstev o njem](#). Njegove zgodbe so povod za številne priredbe, ena bolj zanimivih v zadnjem času je stripovska priredba z naslovom [Alica v Sussexu: prosto po Lewisu Carrollu in H. C. Artmannu](#), avtorja Nicolasa Mahlerja v prevodu Lize Linde. Priporočamo!

Charles Dickens

7. februarja bomo praznovali 210. obletnico rojstva angleškega klasika [Charlesa Dickensa](#).

Muc Kapuc

[Muc Kapuc](#) praznuje letos 65 let. Njegov avtor je Dr. Suess, priljubljen ameriški pisatelj in ilustrator. Napisal je več kot 60 knjig, nekatere spadajo tudi med klasiko svetovne mladinske književnosti ter so prevedene v več kot 40 jezikov.

Podajte se na potep z junaki nagrajenih knjig in si tudi letos privoščite čim več zlatih hrušk.

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS](#)
zasemafor@gmail.com

SEM@FORček

št. 3, letn. II., 20. 2. 2022

Ela Peroci: Med pravljice

V petek, 11. februarja, smo obeležili 100. obletnico rojstva Ele Peroci. Slikanici, ki ju zagotovo vsi poznamo sta Muca Copatarica in Moj dežnik je lahko balon. Mladinska knjiga je obletnico počastila z novo zbirko, naslovljeno Med pravljice. V petek, 11. februarja, smo obeležili 100. obletnico rojstva Ele Peroci. Slikanici, ki ju zagotovo vsi poznamo sta Muca Copatarica in Moj dežnik je lahko balon. Mladinska knjiga je obletnico počastila z novo zbirko, naslovljeno Med pravljice.

Prisluhnite pogovoru o Zlatih hruškah

Teden Zlatih hrušk v Konzorciju mladim bralcem približa otroške knjige, ki so po mnenju knjižničarjev Mestne knjižnice Ljubljana vredne branja. So lepe, vsebinsko bogate in vredne prostora v domači knjižnici. O nagrajenih knjigah in pomenu domače knjižnice se pogovarjajo dr. Sabina Fras Popović, dr. Tina Bilban in dr. Miha Kovač.

Oblike motiviranja za branje v vrtcu in družinah

Vsebina: Seznanitev z različnimi načini spodbujanja branja pri otrocih, z različnimi vrstami gradiva, dejavnostmi, ki spodbujajo branje, ter uporabo literature v pomoč otrokom v različnih življenjskih situacijah.

Izvajateljica: mag. Tilka Jamnik, Slovenska sekcija IBBY

Datum in lokacija: 26. marec od 10.00 do 11.00, virtualna izvedba

Kulturni bazar 2022

Osrednja tema letošnjega Kulturnega bazara je Kultura in umetnost/blagostanje družbe in posameznika. Udeležite se lahko več kot 40 dogodkov.

Potekal bo v Cankarjevem domu 31. marca 2022.

Webinar za moderatorje bralnih klubov

1. marca se bo začel ciklus webinarjev za moderatorje bralnih klubov, ki ga organizirajo Kulturno-umetniško društvo Police Dubove v sodelovanju s Knjižnico Ivančna Gorica, portalom Dobreknjige.si in Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti.

IBBY-iRead Outstanding Reading Promoter Award

[Nagrada IBBY-iRead za izjemnega promotorja branja](#) je bila ustanovljena, da bi spodbudili predanost promociji branja v upanju, da se bo ta predanost razširila na druge po vsem svetu. Nagrado podeljujejo vsaki dve leti. Letos sta zanjo nominirana tudi Darja Lavrenčič Vrabec in Slavko Pregl. Držimo pesti zanju!

Andersenova nagrada 2022

Za Andersenovo nagrado 2022 sta nominirana pisatelj Peter Svetina in ilustrator Damijan Stepančič.

Lois Lowry

V nedeljo, 20. marca bo 85 let praznovala Lois Lowry, ameriška pisateljica, ki je avtorica [več knjig za otroke in mladino](#), nekaj jih imamo prevedenih tudi v slovenščino.

Ela Peroci: Moj dežnik je lahko balon,
ilustracije: Marlenka Stupica.

Oprite se najbližjega dežnika in tudi vi poletite v vaše najljubše izmišljeno mesto ter si natrgajte nekaj najslajših knjig, čim več mirnih trenutkov za premišljevanje ter poln klobuk ustvarjalnosti.

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS](#)
zasemafor@gmail.com

SeM@FoRček

št. 4, letn. II., 20. 3. 2022

2. april, mednarodni dan knjig za otroke

Poslanico ob letošnjem [2. aprilu - Mednarodnem dnevu knjig](#) za otroke je pripravila Kanadska sekcija IBBY. Poslanico je napisal Richard Van Camp, plakat je ustvarila Julie Flett. V slovenščino je poslanico prevedla Katja Zakrajšek.

Slovenska sekcija IBBY skupaj z MKL, Pionirsko vsako leto pripravi tudi bralnospodbujevalno akcijo. Letos je povezana s 100. obletnico rojstva Ele Peroci in nosi naslov [Prisedite k moji mizici: 100 zgodbic in pravljic za branje, čudenje in kramljanje](#).

Simpozij: 70. obletnica knjižne zbirke Knjižnica Sinjega galeba

Pionirska, center za mladinsko književnost in knjižničarstvo organizira [simpozij, s katerim bodo obeležili 70. obletnico knjižne zbirke Knjižnica Sinji galeb](#). Se vidimo v sredo, 6. aprila 2022?

Oblike motiviranja za branje v vrtcu in družinah

Izvaja: mag. Tilka Jamnik, Slovenska sekcija IBBY

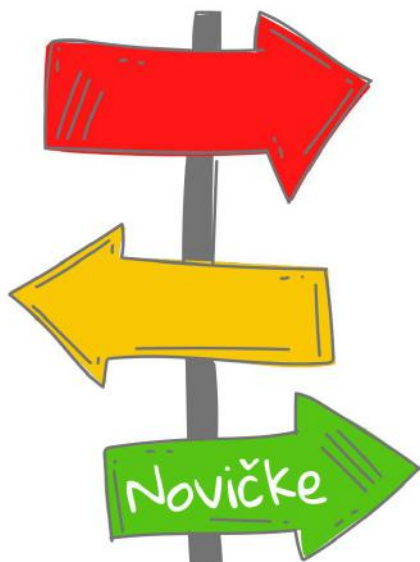
26. marec od 10.00 do 11.00, virtualna izvedba

Literarni sprehod po Ljubljani

Izvaja: Ida Mlakar Črnič

13. in 20. april od 14.00 do 16.00

IBBY sporoča

Nagrade, nagrade

V letu 2022 bo podeljenih več mednarodnih nagrad, za katere so nominirani tudi naši domači ustvarjalci in promotorji branja. Najpomembnejši mednarodni nagradi na področju ustvarjanja mladinske književnosti sta [Spominska nagrada Astrid Lindgren \(ALMA\)](#), za katero so letos nominirani štirje ustvarjalci iz Slovenije – Anja Štefan, Ana Zavadlav, Polona Lovšin in Boris A. Novak, ter [Andersenova nagrada](#), za katero sta bila nominirana Peter Svetina in Damijan Stepančič. Peter Svetina se je uvrstil med šest finalistov med pisatelji! Slikanico Svetilnik (Miš, 2019) Damijana Stepančiča pa je žirija uvrstila med dvajset del, ki jih še posebej priporoča za prevajanje, izdajanje in branje.

Slovenski pisatelj in pesnik Peter Svetina se je uvrstil med finaliste za Andersenovo nagrado, najvišje mednarodno priznanje na področju mladinske književnosti.

IBBY bionalno objavlja tudi listo izjemnih sodobnih del s področja mladinske književnosti z vsega sveta. Slovenska sekcija IBBY je na t. i. [častno listo IBBY 2022](#), uvrstila Andreja Rozmana Roza za delo Rimuzine in črkolazen (ilustracije Zvonko Čoh, Mladinska knjiga, 2019), Igorja Šinkovca za ilustracije v knjigi Si že kdaj pokusil luno? (besedilo Boštjan Gorenc, Mladinska knjiga, 2019) in Katjo Zakrajšek za prevod knjige #3špehbombe (avtorice Clementine Beauvois, Mladinska knjiga, 2019).

Na sejmu v Bologni bodo razglašeni tudi prejemniki nagrad s področja promocije branja in bralne kulture. Za [nagrado IBBY Asahi](#) za organizacije s področja bralne kulture je Slovenska sekcija IBBY nominirala Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS. Za [nagrado IBBY iRead za promotorje branja](#) pa mag. Darjo Lavrenčič Vrabec in Slavka Pregla.

Držimo pesti!

Zgodbe so krila, ki te vsak dan ponesejo kvišku

Branje je svoboda. Branje je dih.

Branje ti odpre nov pogled na naš svet in te povabi v svetove, od koder sploh nočeš oditi.

Branje tvojemu duhu ponudi priložnost za sanje.

Pravijo, da so knjige prijateljice za vse življenje; strinjam se s tem.

Ti kot popolno veselje rasteš le z branjem.

Zgodbe so krila, ki te vsak dan ponesejo kvišku, zato poišči knjige, ki nagovarjajo tvojega duha, srce, um.

Zgodbe so lek. Zdravijo. Tolažijo. Navdihujejo. Učijo.

Blaženi, ki pripovedujejo in ki berejo in ki poslušajo. Blažene knjige. Lek so za boljši, svetlejši svet.

Mahsi cho. Najlepša hvala.

Poslanico je napisal Richard Van Camp, plakat je ustvarila Julie Flett. V slovenščino je poslanico prevedla Katja Zakrajšek.

V današnjem času, ko se dogaja nepredstavljivo, so zgodbe še pomembnejše. Z njimi poletimo v boljši, svetlejši svet

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS
zasemafor@gmail.com](mailto:zasemafor@gmail.com)

SEM@FORček

št. 5, letn. II., 20. 4. 2022

Knjižničar – knjižničarju osmič: DAN DOBRIH PRAKS

Se vidimo 12. maja v Novem mestu?

Prisluhnili bomo predstavitev najboljših praks v splošnih knjižnicah in izmenjavali mnenja.

Nagrada Vasje Cerarja

Društvo slovenskih knjižnih prevajalcev letos prvič podeljuje nagrado za vrhunske prevode mladinske književnosti v kategoriji slikanic. Nagrajenec bo znan 13. junija.

Nominirani so:

- Igor Saksida in Barbara Pregelj za prevod zbirke 12 pesmi,
- Milan Dekleva za prevode slikanic Lev v srcu in Veveričji prepir,
- Aleksandra Kocmut za prevod zbirke Divja simfonija.

Računalniška animacija za spletne vsebine

Izvajateljica: Zarja Menart, filmska animatorica in ilustratorica

Trajanje: 4 dni, 16 ur

1. del: 19. maj od 9.00 do 13.00
2. del: 26. maj od 9.00 do 13.00
3. del: 2. junij od 9.00 do 13.00
4. del: 9. junij od 9.00 do 13.00

Knjižnica dr. Franceta Škerla, računalniška učilnica, 1. nadstropje, ALI virtualna izvedba

Kakovostna ilustracija in oblikovanje knjig za otroke

Izvajata: dr. Janja Batič in dr. Dragica Haramija, Pedagoška fakulteta, UM

Trajanje: 1 dan, 2,5 ure

24. maj od 10.30 do 13.00

Knjižnica Otona Župančiča, dvorana, 3. nadstropje, ALI virtualna izvedba

Modeli knjižne in knjižnične vzgoje od organizacije do izvedbe

Izvajata: Ksenija Medved (Mestna knjižnica Grosuplje)

Trajanje: 1 dan

27. maj od 9.00 do 14.30

NUK – učilnica, Leskoškova cesta 12

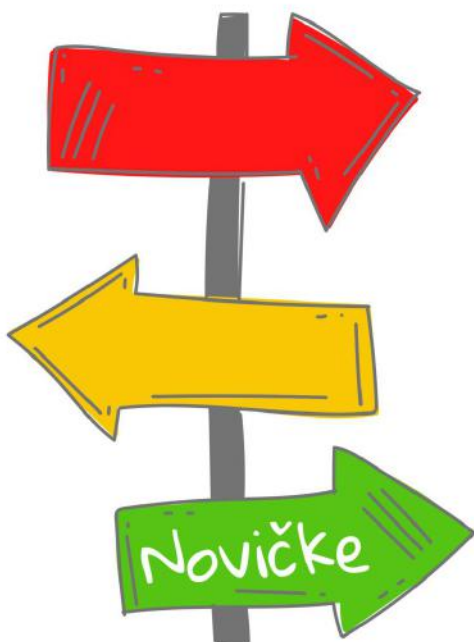
Delo z mladostniki

Izvajata: Javni zavod Mladi zmaji

Trajanje: 1 dan, 4 ure

1. junij od 9.00 do 13.00

Knjižnica Otona Župančiča, dvorana, 3. nadstropje, ALI virtualna izvedba
Izvajata: Javni zavod Mladi zmaji

Nagrada Astrid Lindgren

Letošnja prejemnica spominske nagrade Astrid Lindgren je švedska ilustratorica in avtorica [Eva Lindström](#). V slovenščino imamo prevedene zgodbe Špagica, ptiček in jaz, ki jih je ilustrirala letošnja nagrajenka.

Iz utemeljitve žirije: »Skrivnostni svet podob Eve Lindström se nenehno spreminja. Drevesa se selijo v tujino, psi dobijo ogromne razsežnosti, predmeti izginjajo in se nenadoma znova pojavijo. S hitrimi potezami čopiča in gostimi barvami Eva Lindström ustvarja večpomenski dialog v besedilu in sliki, v katerem so pretakajo meje med otroki, odraslimi in živalmi. Z globoko resnostjo in divjim humorjem se dotika velikih vprašanj življenja.«

Podelitev nagrade bo v ponedeljek, 24. oktobra 2022.

Janja Vidmar

[Janja Vidmar](#) je 23. marca praznovala 60. rojstni dan.
Čestitamo!

Peter Zajec

Knjižni junak [Peter Zajec](#) pisateljice Beatrix Potter praznuje 120. obletnico prvega izida.

JAGODE

Ilustrirala Jelka Reichman

Juhuhu, jagode!
Jagode rdeče!
Prej smo pa rekli,
da nimamo sreče.

Tale gre v kanglico,
tale pa – mnjam! –
nekam izgine ...
Kaj mislite, kam?

Anja Štefan
Svet je kakor ringaraja

Sekcija za mladinsko knjižničarstvo vam to pomlad želi polno košaro slastnih jagod.

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS](#)
zasemafor@gmail.com

SEM@FORček

št. 6, letn. II., 20. 5. 2022

Nova spletna stran

[Zveza bibliotekarskih društev](#) je vzpostavila novo spletno stran.

Ne spreglejte zavihka naše sekcije!

Ančka Gošnik Godec

5. junija praznuje 95. rojstni dan ena naših največjih ilustratorok, Ančka Gošnik Godec.

Prisluhnite slovenski ljudski pravljici [Zlata ptica](#) v izvedbi Za dva groša fantazije s podobami Ančke Gošnik Godec.

Kakovostna ilustracija in oblikovanje knjig za otroke

Izvajata: dr. Janja Batič in dr. Dragica Haramija, Pedagoška fakulteta, UM

24. maj od 10.30 do 13.00, Knjižnica Otona Župančiča, dvorana, 3. nadstropje ALI virtualna izvedba

Knjižnični podcasti

Izvajata: Društvo Ljudmila, laboratorij za znanost in umetnost
25. maj od 9.00 do 12.30, NUK – računalniška učilnica, Turjaška ulica 1

Modeli knjižne in knjižnične vzgoje od organizacije do izvedbe

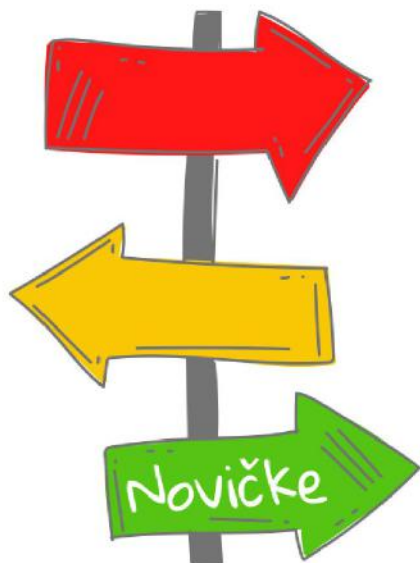
Izvajata: Ksenija Medved (Mestna knjižnica Grosuplje)
27. maj od 9.00 do 14.30, NUK – učilnica, Leskoškova cesta 12

Delo z mladostniki

Izvajata: Javni zavod Mladi zmaji

1. junij od 9.00 do 13.00, Knjižnica Otona Župančiča, dvorana, 3. nadstropje, ALI virtualna izvedba

Desetnica

Deset nominirancev za [nagrado desetnica](#):

- Mateja Gomboc: Balada o drevesu (Miš, 2021),
- Jure Jakob: Vranja potovanja (Miš, 2021),
- Neli K. Filipič: Fronta (Cankarjeva založba, 2021),
- Nataša Konc lorenzutti: Tronci (Mladinska knjiga, 2021),
- Miroslav Košuta: Božaj veter (Mladinska knjiga, 2021),
- Vinko Möderndorfer: Sončnica (Mladinska knjiga, 2021),
- Maša Ogrizek: Lisičja luna (Miš, 2021),
- Sebastijan Pregelj: Vrnitev (Miš, 2020),
- Simona Semenič: Skrivno društvo KRVZ (Mladinska knjiga, 2020),
- Cvetka Sokolov: Reči, ki jih ne razumem (Miš, 2020).

Nagrajenec bo znan 26. maja.

James Matthew Barrie

19. junija mineva 85 let od smrti škotskega pisatelja, ki ga najbolj poznamo po legendarnem Petru Panu.

Carnegiejeva medalja in nagrada Kate Greenaway

Za obe nagradi so britanski knjižničarji nominirali [osem avtorjev](#) in [osem ilustratorjev](#). Prejemnika nagrad bosta znana 16. junija.

Andreja Peklar

Andreja Peklar bo 10. junija dopolnila 60 let. Njene ilustracije jemljejo dih. Tri njene knjige so predstavljene v [posnetku](#).

Ne pozabite s seboj vzeti brisače. In, saj veste, brez panike!

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS](#)
mladinske@zbds-zveza.si

SeM@FoRček

št. 7, letn. II., 20. 6. 2022

Marlenka Stupica

V 94. letu se je poslovila ilustratorka in slikarka [Marlenka Stupica](#). Ilustrirala je več kot 100 otroških slikanic.

Bilten Sekcije za otroke in mlade pri IFLI

Vabljeni k branju spomladanske številke [časopisa IFLA Sekcije za otroke in mlade](#).

Mladinska književnost

Med poletjem je čas za branje dobrih mladinskih knjig. Priporočamo vam:

- John Green in David Levithan: Will Grayson, Will Grayson
- Renia Spiegel: Renjin dnevnik
- Gabi Kreslehner: Nik odide
- Sosuke Natsukawa: O mačku, ki je rešil knjige
- Darja Docuk: Glas
- Angie Thomas: Thug
- Mats Strandberg: Konec

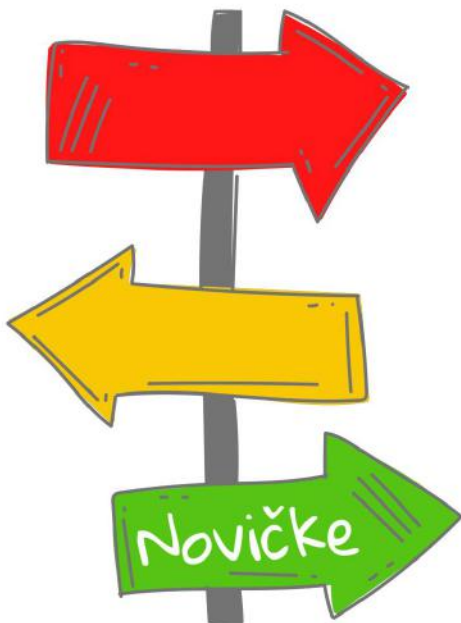

Stroka

- Milena Blažič, Mateja Kregar Gliha in Kasilda Bedenk: Pravljična in literarna Ljubljana

Če še niste uspeli prebrati, je zdaj pravi čas:

- Miha Kovač: Berem, da se poberem
- Maryanne Wolf: Bralec, vrni se domov
- Frank Furedi: Moč branja

Harry Potter

26. junija 1997 je prvič izšel Harry Potter in kamen modrosti. Vstopite v [virtualno Bradavičarko](#).

Alexandre Dumas

24. julija bomo obeležili 220. obletnico rojstva Alexandra Dumasa. V slovenščino imamo za otroke prevedeni knjigi Grof Monte Cristo in [Trije mušketirji](#).

Enid Mary Blyton

[Enid Mary Blyton](#) se je rodila 11. avgusta 1897. Njena najbolj znana družčina iz zbirke 5 prijateljev spremlja tudi nas. Spoznate jih lahko v kvizih, ki so jih pripravili v [Mladinski knjigi](#) in [Mestni knjižnici Kranj](#).

Desetnica

Nagrado desetnica prejme mladinski roman [Balada o drevesu](#) pisateljice Mateje Gomboc. Čestitamo!

Nagrada Vasje Cerarja

Milan Dekleva je [prvi dobitnik nagrade](#) za najboljši prevod otroških slikanic Lev v srcu in veveričji prepir. Čestitatmo!

Carnegiejeva medalja in nagrada Kate

Greenaway

Katya Balen je prejela Carnegijevo medaljo za mladinski roman *October, October*, Danica Novgorodoff pa je dobila nagrado Kate Greenaway za grafični roman *Long way down*. [Čestitamo!](#)

Želimo vam smrkastično poletje.

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS](#)
mladinske@zbdz-zveza.si

SEM@FORček

št. 8, letn. II., 20. 8. 2022

Nacionalni mesec skupnega branja

Na mednarodni dan pismenosti, 8. septembra, se začne Nacionalni mesec skupnega branja. Rdeča nit NMSB 2022/Beremo skupaj je povezava med branjem in gibanjem.

Vizualno pripovedovanje. Od slikanice do stripa.

9. september 2022, Filozofska fakulteta

Bralne čajanke 2022/2023

V celotnem ciklu bo izvedenih 8 srečanj. Prvo srečanje z naslovom Branje in gibanje bo izvedla Gaja Kos v četrtek, 15. septembra 2022, ob 17. uri preko Zooma.

Kongres ZBDS 2022: Proaktivno delovanje knjižnic

med 21. in 23. septembrom 2022, splet

Letošnja osrednja tema je proaktivno delovanje knjižnic. [Program](#) je zelo zelo bogat in pester, predavateljice in predavatelji prihajajo iz različnih področij, vsak bo osvetlil pogled na temo s svojega zornega kota. Prijavite se lahko [tukaj](#).

Animacija in interaktivne vsebine za otroke

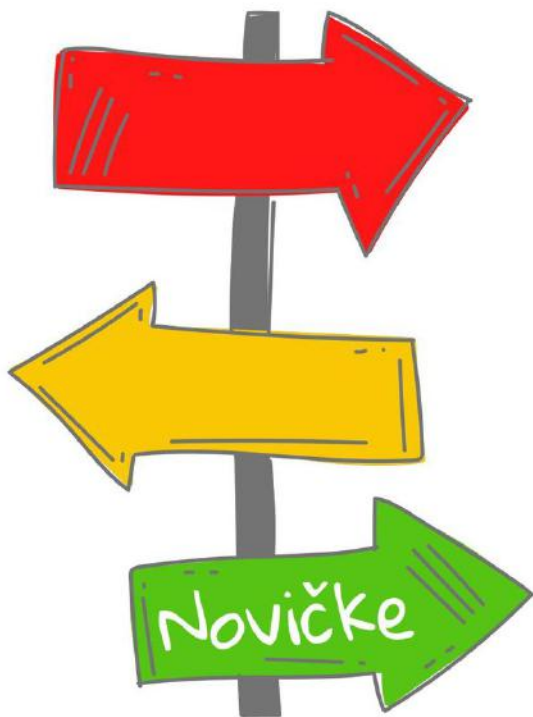
Izvaja: mag. Maja Šefman, MKL

Trajanje: 1 dan, 3 ure

Datum in lokacija: 27. september od 10.00 do 13.00,

Knjižnica Otona Župančiča, računalniška učilnica, 1.

nadstropje, ALI virtualna izvedba

AWARD FOR INNOVATIVE LITERACY PROMOTION IN EUROPE

Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS je 5. julija 2022 na 22. Evropski konferenci o pismenosti v Dublinu prejelo Nagrado za inovativno prakso s področja promocije bralne kulture za »60 let gibanja Bralna značka in neprekinjeno izvajanje inovativnih dejavnosti za spodbujanje bralne kulture«. Nagrado vsaki dve leti podeljuje FELA (Federation of European Literacy Associations). Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS je član FELE od leta 2020.

Beremo skupaj

Nacionalni
meseč
skupnega
branja

8. 9.–9. 10. 2022

ILUSTRACIJA: Zala Tiran
UL. ALUO / OVK / Ilustracija / doc. mag. Marija Nabernik / 2022

Praznujmo mednarodni dan pismenosti z branjem!

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS](#)
mladinske@zbds-zveza.si

SemaFORček

št. 9, letn. II., 20. 9. 2022

Semaforjev utrip

Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS letos že drugič organizira enodnevno posvetovanje. Tokrat se bomo pogovarjali o medijski pismenosti, kritičnemu mišljenju in varnosti na spletu. Posvet bo potekal v spletnem okolju.

Se vidimo 10. novembra!

Nacionalni mesec skupnega branja

Na mednarodni dan pismenosti, 8. septembra, se je začel Nacionalni mesec skupnega branja. Rdeča nit NMSB 2022/Beremo skupaj je povezava med branjem in gibanjem.

Kongres ZBDS 2022: Proaktivno delovanje knjižnic

med 21. in 23. septembrom 2022, splet

Letošnja osrednja tema je proaktivno delovanje knjižnic. [Program](#) je zelo zelo bogat in pester, predavateljice in predavatelji prihajajo iz različnih področij, vsak bo osvetlil pogled na temo s svojega zornega kota. Prijavite se lahko [tukaj](#).

Animacija in interaktivne vsebine za otroke

Izvajateljica: mag. Maja Šefman, MKL

Datum in lokacija: 27. september od 10.00 do 13.00, Knjižnica Otona Župančiča, računalniška učilnica, 1. nadstropje, ALI virtualna izvedba

Delavnica za pripravo vloge za imenovanje v

strokovni naziv v knjižnični dejavnosti

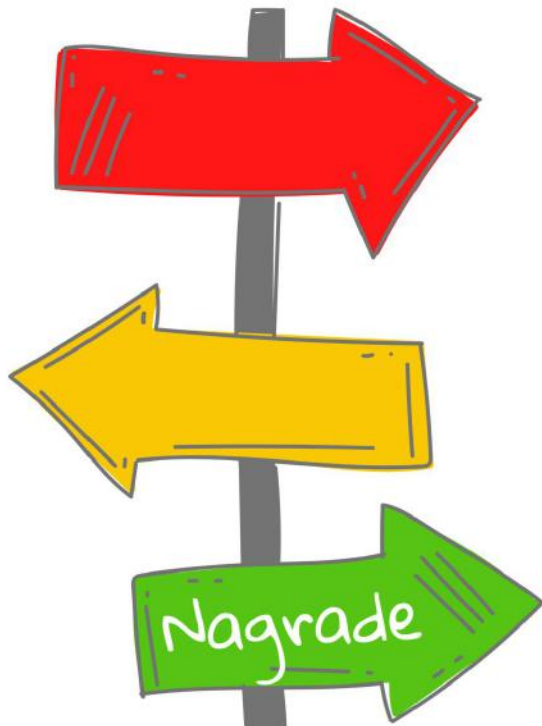
Datum in lokacija: 28. september 2022 od 12.00 do 14.00, NUK
– učilnica, Leskoškova cesta 12

Učinkovita organizacija dela v šolski knjižnici

Datum in lokacija: 4.–5. oktober od 9.00 do 12.30, spletno
okolje

Izločanje, odpis in inventura v šolski knjižnici

Datum in lokacija: 24.–25. oktober od 9.00 do 12.30, spletno
okolje

Nagrada zlatirepec

Kategorija: najboljši domači strip za odrasle

- Žabci - Dora Kaštrun (VigeVageKnjige, 2021)
- Sveto & Smešno: stripovski esej o hecni plati religije - Izar Lunaček (Založba ZRC, Zavod Stripolis, 2020)
- Mestne ptice - Gašper Krajnc (VigeVageKnjige, 2020)

Kategorija: najboljši domači strip za otroke

- Volkulja Bela in čarobni gozd: napeta ekokriminalka - Ivan Mitrevski (samozaložba, 2020)
- Znamenitni: imenitne zgodbe znamenitih osebnosti v stripu - Jaka Vukotič, Žiga X. Gombač (Rokus Klett, 2021)
- Zbirka Ta ljudske v stripu: Muren muzikant - Maja Kastelic, Štirje godci - Gašper Rus, Lovska sreča - Igor Šinkovec (Forum, 2020)

Kategorija: najboljši prevedeni strip za odrasle

- Prevarantska Indija - Juanjo Guarnido, Alain Ayroles (Graffit, 2020) prevod: Špela Žakelj
- Črna luknja - Charles Burns (Forum, 2021) prevod: Bojan Albahari
- Blast.1, Masa sala - Manu Larcenet (VigeVageKnjige, 2020) prevod: Katja Šaponjič

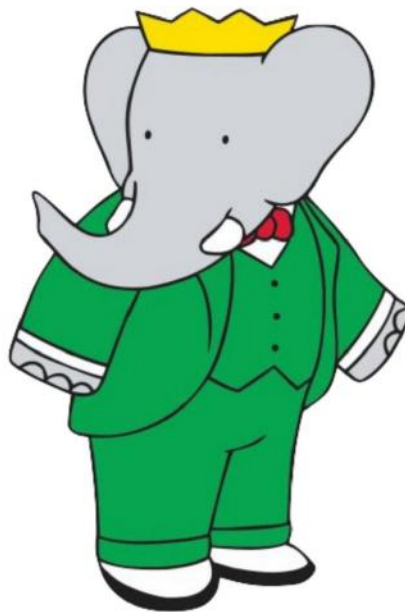
Kategorija: najboljši prevedeni strip za otroke

- Mumin: zbrani stripi - Tove Jansson (Sanje, 2020) prevod: Nada Grošelj
- Hilda in polnočni velikan - Luke Pearson (Didakta, 2020) prevod: Boštjan Gorenc
- Graščina. Poldan - Joann Sfar, Lewis Trondheim (Zavod Stripolis, 2021) prevod: Ana Barič Moder

Večernica

Letošnji finalistii so:

- Irena Androjna: Modri otok (Mladinska knjiga),
- Jana Bauer: Kako objeti ježa (KUD Sodobnost International),
- Nataša Konc Lorenzutti: Tronci (Mladinska knjiga),
- Vinko Möderndorfer: Sončnica (Mladinska knjiga),
- Maša Ogrizek: Lisičja luna (Miš).

Jean de Brunhoff
9. december 1899-16. oktober 1937

SeM@FoRček

št. 10, letn. II., 20. 10. 2022

Semaforjev utrip: Medijska pismenost je kompetenca

Vabljeni na posvetovanje [SeM@FoRjev utrip: Medijska pismenost](#) je kompetenca, ki bo potekalo v četrtek, 10. novembra 2022, preko aplikacije Zoom.

Na posvetovanju bomo poskušali odgovoriti na vprašanja kaj je medijska pismenost, kaj je medijska vzgoja, kako lahko odrasli spodbujamo veščine kritičnega mišljenja, kje najdemo objektivne novice in podobno.

Posvetovanje je brezplačno. Prijavite se [tukaj](#)

FELA webinar: Družinska pismenost

25. oktober 2022 med 17.30 in 19.45 uro, preko aplikacije Zoom

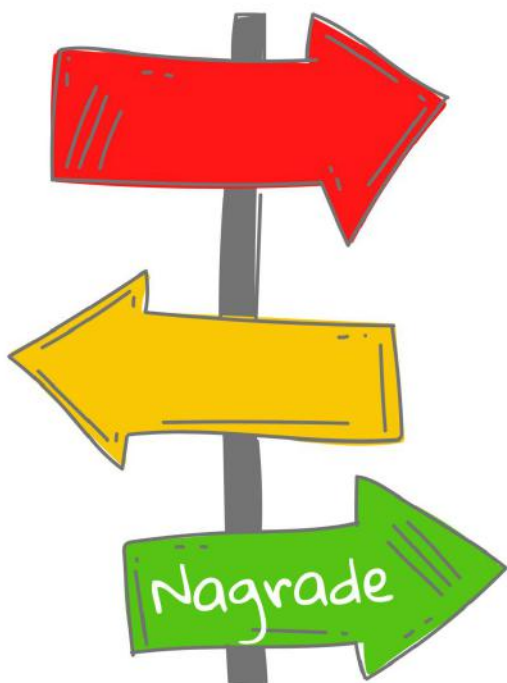
Svetovanje za branje in (ne)formalna biblioterapija

16. november od 9.00 do 12.00, Trubarjeva hiša literature ALI virtualna izvedba
Izvajata: mag. Marijan Špoljar, MKL

FELA webinar: Digitalna otroška književnost

17. november 2022 med 17.00 in 19.15 uro, preko aplikacije Zoom

Nagrada Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico

Znane so nominirane slikanice:

- Adam in tuba (Žiga X. Gombač, ilust. Maja Kastelic, Miš Založba).
- Čarobna kost (Majda Koren, ilust. Tanja Komadina, Mladinska knjiga)
- Kako objeti ježa (Jana Bauer, ilust. Peter Škerl, KUD Sodobnost International)
- Nočni obisk (Gaja Kos, ilust. Ana Zavadlav, Mladinska knjiga)
- Si že kdaj jezdil morskega konjička? (Boštjan Gorenc - Pižama, ilust. Igor Šinkovec,
- Mladinska knjiga)
- Sofijini baletni copatki (Helena Kraljič, ilust. Tina Dobrajc, Morfemplus)

Podelitev nagrade bo v ponedeljek, 24. oktobra 2022.

Večernica

Večernico je prejela Maša Ogrizek za knjigo Lisičja luna. Čestitamo!

SEM@FORjev utrip

Medijska pismenost je kompetenca

10. november 2022, ob 9.00 uri

9.00 - 9.15	Uvodni pozdrav Lavra Tinta, predsednica Sekcije za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS
9.15 - 10.00	Kaj je medijska pismenost Maja Vreča, Akademska in raziskovalna mreža Slovenije
10.00 - 10.45	Raziskovanje medijske vzgoje in pismenosti dr. Mateja Rek, Fakulteta za medije v Ljubljani in Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici
odmor	
11.15 - 12.00	Predstavitev priročnika Spodbujanje razvoja veščin kritičnega mišljenja s formativnim spremljanjem Petra Mikeln in Mateja Drnovšek Zvonar, OŠ Polje
12.00 - 12.45	Časoris in njegovi Lovci na lažne novice dr. Sonja Merljak Zdovc, direktorica Zavoda Časoris in odgovorna urednica spletnega časopisa za otroke Časoris
odmor	
13.15 - 14.00	Predstavitev projekta MIPI (Medijska in informacijska pismenost) Petra Zupančič, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS
14.00 - 14.45	Spletno oko: prijava posnetkov spolnih zlorab otrok Urša Valentič, koordinatorica projekta Spletno oko

Dodobra smo že zakorakali v jesen, ki nas letos bogato razvaja, tako z dobrotami iz gozda kot s tistimi iz sadovnjakov – tudi npr. z odlično bero zlatih hrušk. Za piko na i pa bomo poskrbeli s posvetovanjem, kjer se bomo vsi skupaj soočili s trenutno zelo aktualno temo – medijsko pismenostjo – kajti v današnjem času ni dovolj samo da bereš, ampak da znaš ovrednotiti prebrano.

Se vidimo torej 10. novembra!

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS
mladinske@zbds-zveza.si](mailto:mladinske@zbds-zveza.si)

SeM@FoRček

št. 11, letn. II., 20. 11. 2022

SeM@FoR

V novi, tretji številki glasila SeM@FoR boste izvedeli vse o knjižnem sejmu otroških knjig v Bologni in Eli Peroci, se sprehodili po SeM@FoRjevih poteh, se nasmejali SeM@FORI in še kaj.

Vabljeni k prebiranju.

Knjižni sejem

Po dveh letih se končno spet vidimo na že 38. knjižnem sejmu. Tokrat na Gospodarskem razstavišču, kjer se je sejem pred 50 leti tudi začel. Imate že pripravljene sezname, kaj vse bo šlo z vami odmov?

Center ilustracije

Na spletni strani najdemo veliko o ilustracijah, o izbranih domačih ilustratorkah in ilustratorjih, o prostorih in organizacijah, stalne dogodke ter novice ali kot so sami zapisali:

»Center ilustracije je prostor, fizični in spletni, ki predstavlja, povezuje in izobražuje domače ustvarjalke in ustvarjalce s področja ilustracije. Splošno in strokovno javnost doma in v tujini seznanja s širokim in raznolikim poljem slovenske ilustracije, predstavlja njene aktivne ustvarjalce, ob tem pa obvešča o aktualnih dogodkih, povezuje prostore in organizacije ter skrbi za profesionalizacijo področja.«

Zlate hruške

Znani so prejemniki [Priznanja zlata hruška](#). V štirih kategorijah so bile izbrane knjige:

- **Romeo in Julija iz sosednje ulice**, Vinko Möderndorfer (najboljša slovenska mladinska leposlovna knjiga),
- **Naš Jurčič: 1884–1881**, Mihael Glavan (izvirna slovenska mladinska poučna knjiga),
- **Bratov kožuh**, Jaap Robben (prevedena mladinska leposlovna knjiga),
- **Pod zemljo**, Aleksandra Mizielinska in Daniel Mizielinsk (prevedena mladinska poučna knjiga).

Podelitev priznanj bo v torek, 22. 11. 2022, ob 11. uri na Gospodarskem razstavišču.

Simpozij Otrok in knjiga

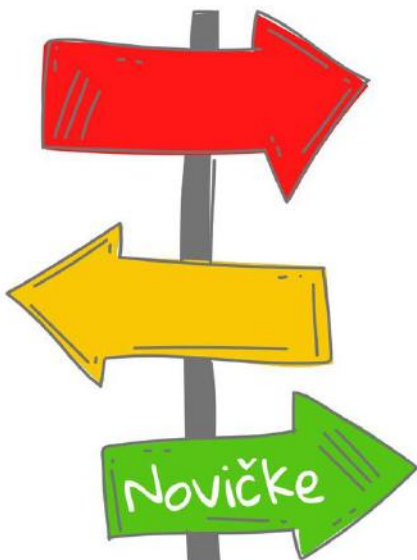
22. november 2022
Gospodarsko razstavišče

IFLA School Library Manifesto (2021) & Best Practices of School Librarians in Croatia

26. november 2022
Spletno okolje

Spletna orodja in aplikacije za šolske knjižnice

8.–9. december 2022
Spletno okolje

Nagrada Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico 2022

Letošnja nagrajenka je slikanica **Kako objeti ježa** Jane Bauer in Petra Škerla, ki je izšla pri založbi KUD Sodobnost International.

Posebno nagrado za kakovostno povezovanje umetnostnih zvrsti pa je prejela slikanica **Sofija in baletni copatki** Helene Kraljič in Tine Dobrajc, ki je izšla pri založbi Morfemplus.

Čestitamo vsem ustvarjalcem!

ALMA – spominska nagrada Astrid Lindgren

Znane so nominacije za [spominsko nagrado Astrid Lindgren 2023](#).

Slovenski kandidati za nagrado ALMA 2023 so:

- Ismet Bekrić, pisatelj,
- Miroslav Košuta, pisatelj,
- Andrej Rozman, pisatelj,
- Valerija Skrinjar-Tvrz, pisateljica,
- Huiqin Wang, ilustratorica,
- Ana Zavadlav, ilustratorica.

Čestitamo vsem nominirancem!

Bele vrane 2022

Mednarodna mladinska knjižnica v Münchnu vsako leto izbere v svetovni produkciji najboljše mladinske knjige in jih uvrsti v zbirko Bele vrane.

Letos sta se iz Slovenije uvrstili v zbirko dve knjigi:

- **Modri otok** pisateljice Irene Androjna, ki je izšla pri založbi Mladinska knjiga in
- **Ne pozabi na naslov** pisateljice Gaje Kos in ilustratorja Jaka Vukotiča, ki je izšla pri Miš založbi.

Čestitamo!

Nagrada in priznanja Slovenske sekcije IBBY 2022

Nagrado in priznanja se podeljuje za promocijo branja in mladinske književnosti. Nagrado prejme Sabina Fras Popović, priznanji pa prejmeta Robert Kereži in založba Malinc.

Podelitev nagrade in priznanj bo v petek, 25. 11. 2022, ob 13. uri na Gospodarskem razstavišču.

Vsem iskrene čestitke!

Iztok Sitar

27. novembra bo praznoval Iztok Sitar, ilustrator, stripar in karikaturist. Narisal je več kot 15 stripovskih albumov in ilustriral preko 100 knjig in učbenikov. Več o njegovem opusu si lahko pogledate tu:

<https://plus.cobiss.net/cobiss/si/sl/bib/search?q=iztok+sitar&db=cobib&mat=allmaterials>

Anne Fine

7. decembra bo angleška pisateljica [Anne Fine](#) praznovala 75 let. V slovenščini lahko beremo njena mladinska dela: V devetih nebesih, Dojenčki iz moke, Spretna Tulip in Zijalo. Odrasli pa se lahko zabavajo ob prigodah Madame Doubtfire.

Charles M. Schulz

Ameriški stripar [Charles M. Schulz](#) bi 26. novembra praznoval 100 let. Poznamo ga predvsem po njegovem junaku [Snoopyju](#), ki je pred sedmimi leti dobil tudi svojo zvezdo na Pločniku slavnih v Hollywoodu.

Mednarodni natečaj "Italian Excellence. Illustrations for Italo Calvino"

Ilustracija Ane Zavadlav je ena izmed 30 zmagovalnih del, ki je bila izbrana med 521 ilustracijami iz 47 držav. Razstavljena bo ob besedilih Itala Calvina na knjižnem sejmu v Bologni. Ilustratorica Ana Zavadlav je ilustracijo ustvarila za zbirko Italijanske pravljice, ki je pravkar izšla pri založbi Mladinska knjiga.

Čestitamo!

Andersenova nagrada 2024

IBBY je razglasila žirijo, ki bo izbrala nagrajence. Med deseterico žirantov je tudi Pavle Učakar.

Čestitamo!

Številka 3 | NOVEMBER 2022

SeMa@FoR

SEKCIJA ZA MLADINSKO KNJIŽNIČARSTVO

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

BRALNI NAHRTNIK

PIKINA BRALNA ZNAČKA

KNJIŽNI ZAKLADI MALEGA LOVRA

PREVOD SMERNIC IFLA

BILKA

PRAVLJICE Z JOGO

SEMAFORJEV UTRIP
POVZETKI REFERATOV

www.zbds-zveza.si

Želimo vam prijetno branje in vas hkrati vabimo, da z vašimi prispevki sodelujete pri ustvarjanju naslednje številke.

[Sekcija za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS](mailto:mladinske@zbds-zveza.si)
mladinske@zbds-zveza.si

SeM@FORE

ANEKNOTE IN PRIGODE, KI JIH VSI DOBRO POZNAME

“Ali imate knjigo *Moj dežnik je lahko bolan?*?”

SeM@FoR

SEKCIJA ZA MLADINSKO KNJIŽNIČARSTVO

SeM@FoR

3

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ

Sekcija za mladinsko knjižničarstvo

GLAVNA UREDNICA

Urška Bonin

UREDNIŠKI ODBOR

Lavra Tinta (predsednica), Urška Bonin, Lea Hedl,
Maja Kenda, Primož Potočnik

JEZIKOVNI PREGLED

Mojca Vilfan in Lija Gantar Verbič

OBLIKOVANJE

Urška Bonin

FOTOGRAFIJE

Fotografije so objavljene z dovoljenjem lastnika

KONTAKT

mladinske@zbdz-zveza.si

NOVEMBER 2022

www.zbdz-zveza.si

